

EINDVERSLAG OVERPELT – KADIJK

VERSLAG VAN RESULTATEN

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELEN,
E. DIRIX, A. SYS, E. AUDENAERT,
E. KEERSMAEKERS & K. BOUCKAERT

FEBRUARI 2018 – AUGUSTUS 2019

Titel

Eindverslag Overpelt – Kadijk

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix,
Annelien Sys, Evelien Audenaert, Emma Keersmaekers & Kevin Bouckaert

Actoren veldwerk

Kevin Bouckaert (veldwerkleider), Ben Van Genechten (assistent-archeoloog),
Giel Verbeelen (assistent-archeoloog), Emma Keersmaekers (assistent-archeoloog),
en Evelien Dirix (veldtechnicus), kraanwerk door Van Eyken Trans

Opdrachtgever

Gemeentebestuur Overpelt

Projectnummer

2018A31

Plaats en datum

Kortenaken, februari 2018 – augustus 2019

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018A31

ISSN 2034-5615

© 2019 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

1 INHOUDSOPGAVE

2	Beschrijvend gedeelte	5
2.1	<i>Inleiding .....</i>	5
2.2	<i>Administratieve gegevens.....</i>	6
2.3	<i>Archeologische voorkennis.....</i>	9
2.3.1	Bureaustudie	9
2.3.2	Landschappelijk booronderzoek	10
2.3.3	Conclusie vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	12
2.3.4	Vooronderzoek met ingreep in de bodem	15
2.4	<i>Onderzoeksopdracht.....</i>	17
2.4.1	Vraagstelling met betrekking tot de archeologische site	17
2.4.2	Randvoorwaarden	18
2.4.3	Beschrijving van de geplande werken	19
2.5	<i>Werkwijze en strategie .....</i>	20
2.5.1	Opgravingsmethode	20
2.5.2	Organisatie van de opgraving	21
2.5.3	Relevant gebruikt materiaal	21
2.5.4	Afwijkingen strategie t.o.v. het Programma van Maatregelen	21
2.5.5	Selectiekeuze vondsten	22
2.5.6	Selectiekeuze staalname	22
2.5.7	Inbreng specialisten en algemene wetenschappelijke advisering.....	22
3	Assessmentrapport	23
3.1	<i>Gehanteerde methode, technieken en criteria.....</i>	23
3.2	<i>Observaties en registraties .....</i>	23
3.2.1	Assessment van de vondsten	23
3.2.2	Assessment van de stalen.....	23
3.2.3	Conservatie-assessment	23
3.2.4	Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren.....	24
3.2.5	Assessment van de archeologische site.....	24
3.3	<i>Potentieel voor wetenschappelijk onderzoek.....</i>	24
3.4	<i>Uit te voeren onderzoek.....</i>	24
3.4.1	Te beantwoorden onderzoeksvragen.....	24
3.4.2	Strategie voor de verwerking	25
3.4.3	Conservatiestrategie.....	25
3.4.4	Onderzoeksvragen bij vervolgonderzoek	25
4	Interpretatie van de archeologische site.....	26
4.1	<i>Landschappelijk, historisch en archeologisch kader .....</i>	26
4.1.1	Landschappelijk kader	26
4.1.2	Historisch kader	28
4.1.3	Archeologisch kader	30
4.2	<i>Stratigrafische opbouw.....</i>	32
4.2.1	Bodemgenese	32

4.2.2	Bodembewaring	34
4.2.3	Bodembewaring en bewaring archeologische site en artefacten	34
4.2.4	Referentiebodems op gekende archeologische sites	34
4.3	<i>Beschrijving van de archeologische site</i>	34
4.3.1	Zone 1	36
4.3.2	Zone 2	45
4.4	<i>Culturele en natuurwetenschappelijke vondsten</i>	48
4.4.1	Aardewerk	48
4.4.2	Metaalvondsten.....	49
4.4.3	Botmateriaal	50
4.5	<i>Datering en interpretatie van de archeologische site</i>	50
4.5.1	Relatieve datering a.d.h.v. sporen en vondsten	50
4.5.2	Absolute datering a.d.h.v. natuurwetenschappelijke dateringstechnieken.....	50
4.5.3	Absolute datering a.d.h.v. historische bronnen	50
4.5.4	Tafonomische opbouw en formatie	50
4.6	<i>Synthese</i>	51
4.6.1	Interpretatie van de archeologische site	51
4.6.2	Belang en betekenis van de archeologische site	51
4.7	<i>Beantwoording onderzoeksvragen en -doelen</i>	53
4.8	<i>Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek</i>	55
4.9	<i>Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek</i>	55
4.10	<i>Bibliografie</i>	56
4.11	<i>Figurenlijst</i>	58
4.12	<i>Plannenlijst</i>	59
4.13	<i>Tabellenlijst</i>	59
4.14	<i>Fotolijst</i>	59
5	Bijlagen	63
5.1	<i>Sporenlijst</i>	63
5.2	<i>Vondstenlijst</i>	64
5.3	<i>Stalenlijst</i>	64
5.4	<i>Lijst van plannen en kaarten</i>	65
5.5	<i>Tekeningenlijst</i>	65
5.6	<i>vondstenlijst metaaldetectie</i>	66
5.7	<i>Fotolijst</i>	66
5.8	<i>Referentieprofielen</i>	69
5.9	<i>Conservatierapport</i>	69
5.10	<i>Skeletformulieren</i>	69
5.11	<i>Resultaten aardkundige en natuurwetenschappelijke analyses</i>	69

2 BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1 INLEIDING

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

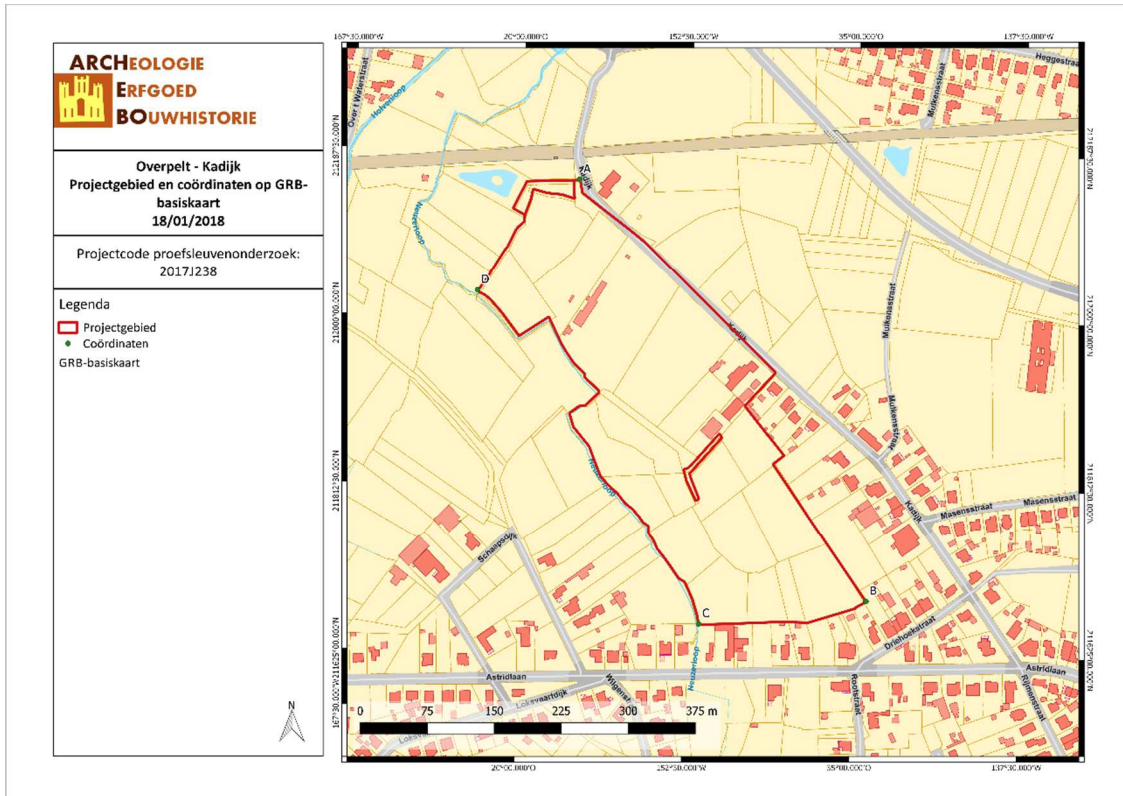
Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Na afloop van een archeologische opgraving dient de erkende archeoloog een rapportering in bij het Agentschap Onroerend Erfgoed. Deze rapportering neemt de vorm aan van een archeologierapport en uiteindelijk een eindverslag. De rapportering over de opgraving heeft tot doel een overzicht te bieden van de resultaten van de uitgevoerde onderzoekshandelingen en het bijkomend wetenschappelijk potentieel van de resultaten daarvan te duiden. Voorliggend rapport is het eindverslag van de onderzoekshandelingen.

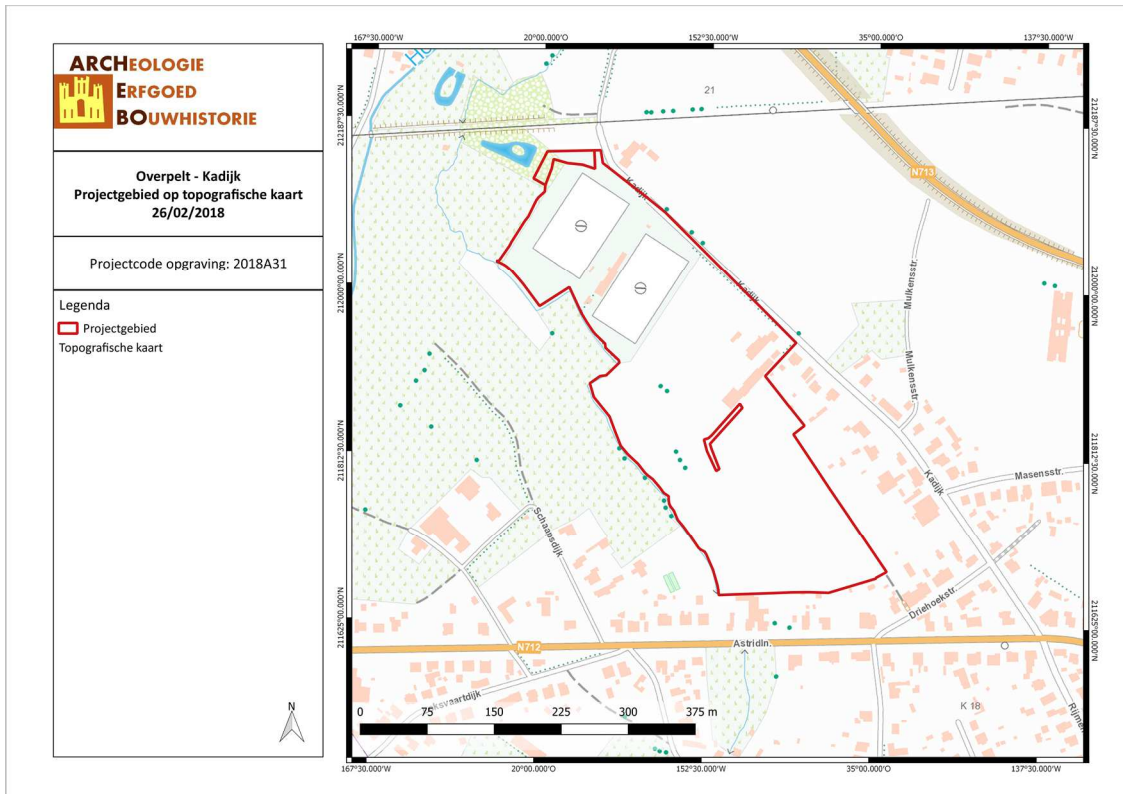
2.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Administratieve fiche																									
Naam site:	Overpelt – Kadijk																								
Onderzoek:	Opgraving																								
Ligging:	Provincie Limburg, Overpelt, Kadijk																								
Kadaster:	Overpelt, Afdeling 2, Sectie D, perceelnummers 8d, 67c, 68, 68a, 69, 77b, 94c,94d,94e,96a,98,99,101,102,103,104a,106 h,106l,106m,106n,106p,108e,112a,114a,128 v,129c & 129d																								
Coördinaten:	<table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>222564,331</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>212151,976</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>222888,445</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>211684,986</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>222701,914</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>211659,851</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>222450,560</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>212023,653</td> </tr> </table>	A	X	222564,331		Y	212151,976	B	X	222888,445		Y	211684,986	C	X	222701,914		Y	211659,851	D	X	222450,560		Y	212023,653
A	X	222564,331																							
	Y	212151,976																							
B	X	222888,445																							
	Y	211684,986																							
C	X	222701,914																							
	Y	211659,851																							
D	X	222450,560																							
	Y	212023,653																							
Opdrachtgever:	Gemeentebestuur Overpelt																								
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba																								
Projectcode opgraving:	2018A31																								
ID-nummer vooronderzoek :	ID : 4756																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Bewaarplaats archief:	Gemeente Overpelt																								
Grootte projectgebied:	Ca. 9 ha																								
Grootte onderzoeksgebied:	Ca. 3.500 m ²																								
Uitvoeringsperiode:	20 t.e.m. 23 februari 2018																								
Reden van de ingreep	Ontwikkeling sportpark met nieuwbouw en sportinfrastructuur																								
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van het verslag van resultaten is een overzicht bieden van de resultaten van de uitgevoerde onderzoekshandeling en het wetenschappelijk potentieel duiden.																								
Termen Thesauri:	Opgraving, ijzertijd, middeleeuwen, gebouwplattegrond, spieker, ...																								

OVKA/18/01/18/1 - Digitale aanmaak

Figuur 1: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018)

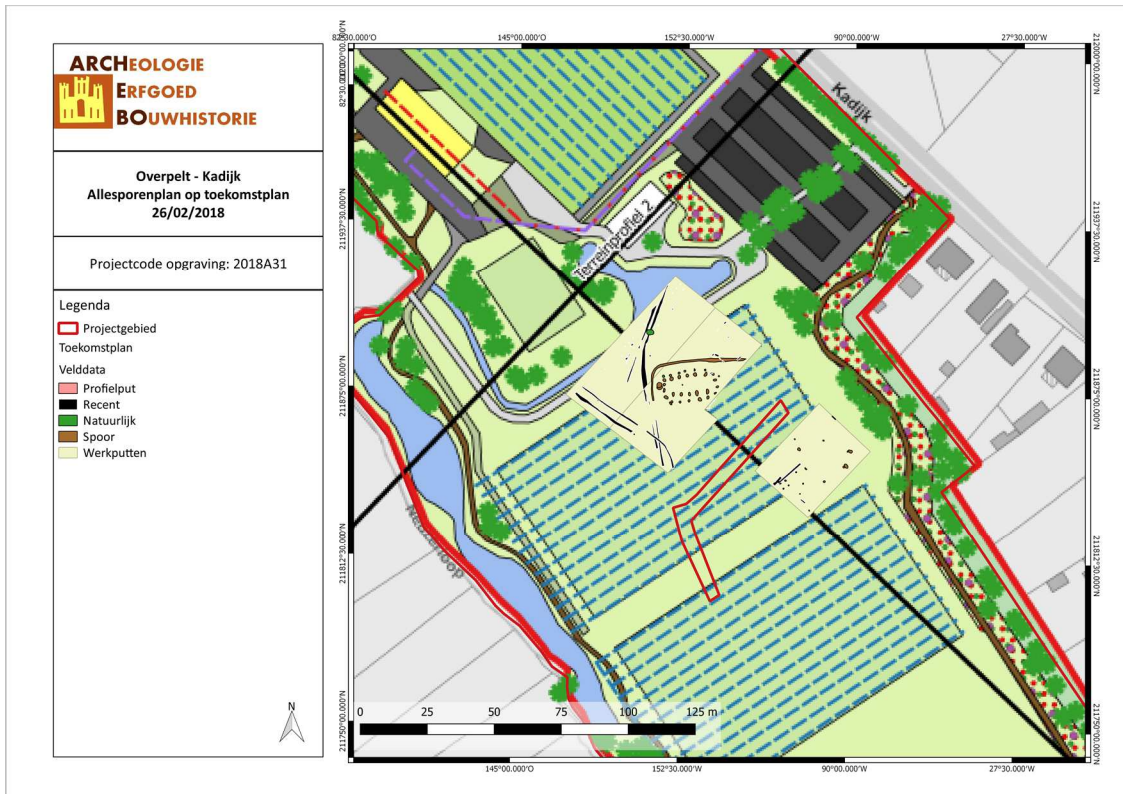
OVKA/18/02/26/2 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied op de topografische kaart (Geopunt, 2018)

OVKA/18/02/26/3 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2018)

OVKA/18/02/26/4 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Allesporenplan op toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)

2.3 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

2.3.1 Bureaustudie

2.3.1.1 Inleiding

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie. Hierbij worden zo veel mogelijk cartografische en andere bronnen geraadpleegd.

2.3.1.2 Resultaten ¹

De bureaustudie werd uitgevoerd door ARCHEBO bvba en leverde volgend resultaat op:²

2.3.1.2.1 Verstoring

“Het plangebied is momenteel deels in gebruik genomen door twee sportvelden en een kantine in het noordelijke deel en een kleine woonverkaveling in de oostelijke zone. De rest van de percelen wordt nog steeds gebruikt als akkerland. Het bodembestand kan ter hoogte van de bebouwing aan de voetbalvelden en ter hoogte van de bebouwing aan de verkaveling verstoord zijn. Het merendeel van het plangebied bestaat uit grasland en landbouwgrond en werd waarschijnlijk niet (diep) verstoord. Het kan wel zijn dat bij het in cultuur brengen van de gronden de bovenste laag werd afgegraven, wat gebruikelijk is in heidegebied.

Een typische activiteit in de landbouwvoering op de voormalige heidegronden is het diepploegen en het egaliseren van akkers. Deze activiteiten met ondergrondverzet zijn nefast voor het fragiele archeologische bodemarchief. Een ander typisch fenomeen van de Kempen is het voorkomen van plaggenbodems, wat in tegenstelling tot egalisatie positief is voor de bewaring van het bodemarchief. Deze soms meer dan een meter dikke plaggendecken ontstonden vanaf de late middeleeuwen, toen bij het in cultuur nemen van nieuwe akkergronden met mest verzadigde heideplaggen uit de potstallen op de akkers verspreid werden. Enerzijds hebben deze dikke afdekkende pakketten op de Kempense akkers het archeologisch erfgoed eeuwenlang verborgen gehouden, anderzijds zorgden ze er in de meeste gevallen ook voor dat de archeologische bodemsporen goed bewaard bleven.³ Het bodembestand van het plangebied zou zwaar verstoord of net zeer goed bewaard gebleven kunnen zijn.“

2.3.1.2.2 Archeologische verwachting

“De archeologische vondsten in de omgeving van het plangebied wijzen op de menselijke aanwezigheid en nederzettingen tijdens de ijzertijd en de Romeinse periode. Zo werden er veelvuldig sporen van begravingen uit de ijzertijd en de Romeinse periode in kaart gebracht. Omdat het plangebied bestaat uit rond de 11de eeuw ontgonnen heidegrond en in het noorden deel uit maakt van de beekdepressie van de Holvense Beek, is de kans reëel dat ook op het plangebied sporen van een nederzetting of begraafplaats

---

¹ Claesen J. et al, 2017a

² Claesen J. et al, 2017b, pp. 16-17

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016. [online]

worden aangetroffen uit deze periodes, te meer aangezien de reeds opgegraven begraafplaatsen te situeren zijn in heidegebied of aan een beekvallei.

Uit de historische en cartografische gegevens kon afgeleid worden dat de grond van het plangebied rond de 11de eeuw ontgonnen werd en behoorde bij het gehucht Kadijk. Daarnaast kan van de toponiemen en de historische gegevens afgeleid worden dat delen van het plangebied hoogstwaarschijnlijk gebruikt werden voor de viskwekerij. Op de Ferrariskaart is in het noordelijke deel van het plangebied nog een poel te zien die hier mogelijk verband mee hield.

Op basis van een historische, cartografische en archeologische analyse zijn de te verwachten onroerende structuren en roerende elementen voor het projectgebied aan Kadijk de volgende:

- *Nederzettingssporen uit de ijzertijd en Romeinse periode*
- *Nederzettingssporen en sporen van landbouwactiviteit en viskwekerij tijdens de middeleeuwen*

Het grootste deel van het bodembestand lijkt zowel op basis van de bureaustudie als het landschappelijk booronderzoek weinig aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen, waardoor de kans op het treffen van archeologische sporen hoog is.”

2.3.2 Landschappelijk booronderzoek ⁴

“Het terrein van het onderzoeksgebied kan landschappelijk onderverdeeld worden in een dekzandrug en het beekdal de Holvenloop en zijn zijtak de Neuzenloop. De hogere rug is zichtbaar en omvat het grootste deel van het onderzoeksgebied op de DHM Vlaanderen en het beekdal van de Holvenloop en het dal van de Neuzenloop in het noordwestelijk en het zuidwestelijk deel van het onderzoeksgebied. Het kleine zijdal van de Neuzenloop lijkt te eindigen aan de zuidelijke rand van het onderzoeksgebied en worden verder beschreven als de geomorfologische eenheid beekdal. De onderverdeling van de eenheden dekzandrug en beekdal zijn duidelijk terug te zien in de boorstaten.

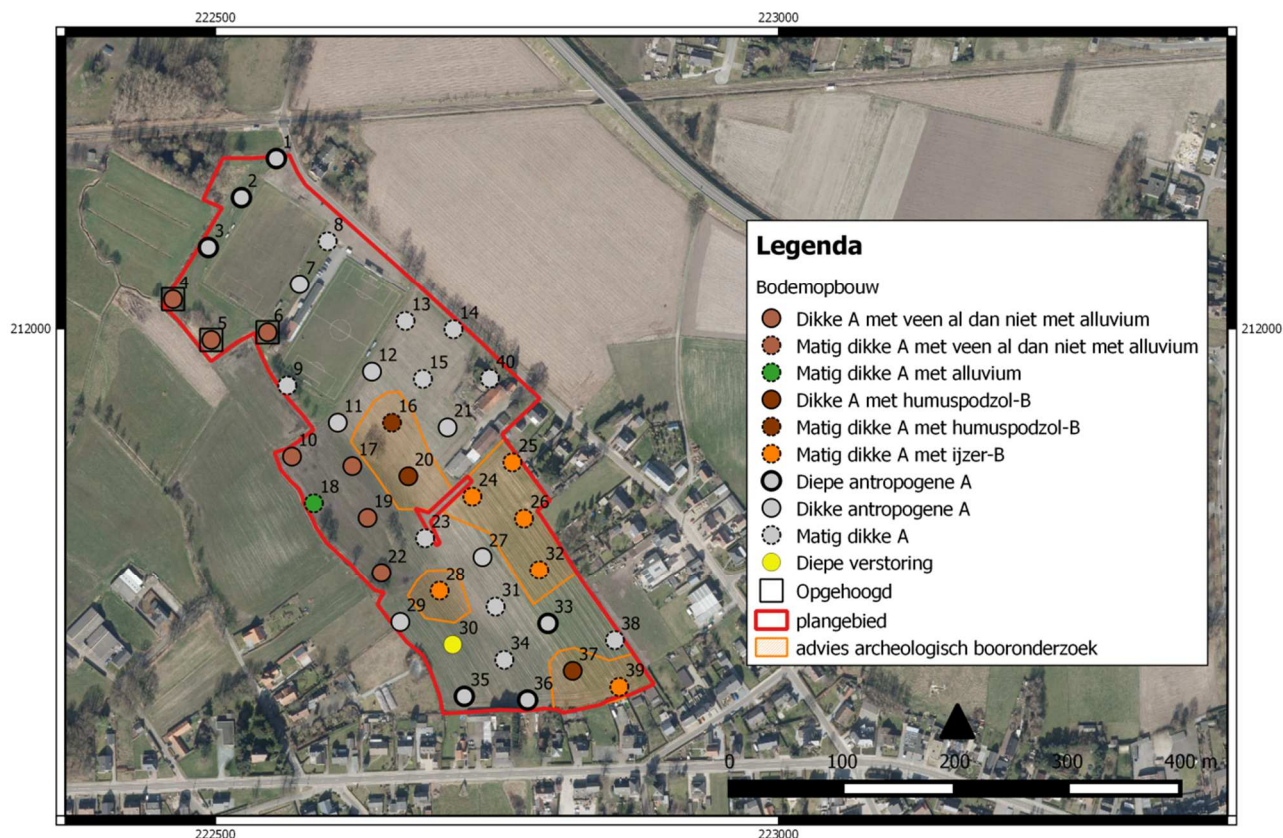
De ondergrond in beide eenheden is in ieder geval opgebouwd uit de Lommel Zanden die door verwilderde rivieren (vlechtende rivieren) zijn afgezet in het Vroeg-Pleistoceen⁵ en afzettingen van de Formatie van Wildert zijn afgezet onder periglaciale omstandigheden gedurende de Pleniglaciale periode (Brabantiaan) van de laatste ijstijd (Weichseliaan).⁶ De afzettingen van de Lommel Zanden die zijn aangetroffen bestaan uit geel tot witgeel matig grof, zwak tot matig grindig zand en die van de Formatie van Wildert zijn lichtgrijs tot geel, zeer fijn, zwak lemig met plaatselijk een sterk zandige leemlaag.”

---

⁴ Claesen J. et al, 2017b, pp. 8-9

⁵ Beerten, 2006, pp. 13, Berendsen, 2011, pp. 142-144.

⁶ Beerten, 2006, pp. 15.

Figuur 5: Aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijk booronderzoek (ARCHEBO bvba, 2016).

“In het beekdal worden deze afzettingen echter nog afgedekt met een zwak tot matig humeuze, sterk siltige of matig zandige kleilaag en/of een laag broekveen, waarschijnlijk elzenbroekveen. Meestal ligt de veenlaag bovenop de kleilaag, maar in boring 10 is bovenop de veenlaag, zwak humeus sterk kleilig zand en daarop een donkergrijze, zwak humeuze, matig zandige kleilaag aangetroffen. In het beekdal ontbrak de Formatie van Wildert in boring 4, 5, 6 en 19. De Formatie van Wildert ontbrak eveneens in boring 1, 2 en 3 die zijn gezet aan de noordrand van het onderzoeksgebied dat morfologisch tot het beekdal van de Holvenloop behoort. De dekzanden zijn waarschijnlijk door insnijding van de beek en daaropvolgende erosie verdwenen. In boring 1, 2 en 3 is een diepe antropogene A-horizont aangetroffen. In boring 2 en 3 is zwartbruine zwak tot matig humeuze begraven A-horizont aangetroffen op respectievelijk 50 en 65 cm diepte, onderin deze diepe antropogene A-horizont. Deze diepe antropogene A-horizont is vanaf 30 cm diepte, onder de recente bouwvoor matig roestig. Deze bodem is daarmee volgens de natuurlijke draineringsklassen van de Belgische bodemclassificatie een natte plaggenbodem. De veenlaag ligt onder een dikke antropogene A-horizont of onder een ophoging zoals bij boring 4, 5 en 6.

In het overige deel van het onderzoeksgebied, de dekzandrug wordt de bodemopbouw algemeen gekenmerkt door een matig dikke tot diepe antropogene A-horizont. Onder deze A-horizont heeft in de meeste gevallen enige humusinspoeling plaatsgevonden, waarbij zich nog maar slechts een BC-horizont of niet geheel ontwikkelde humusinspoelingshorizont heeft ontwikkeld. Deze ontwikkeling van de B- en/of BC-horizont is begonnen nadat het terrein in cultivatie is gebracht. Deze bodemopbouw is aangetroffen in boring 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 21 en 23. Op andere delen van het terrein zijn bodemhorizonten bewaard gebleven die zich onder natuurlijke omstandigheden, voor het in cultuur brengen van het terrein zijn ontstaan. Zo is er in boring 24, 25, 28, 32 en 39 een ijzerinspoelingshorizont (ijzer B horizont; Bs) aangetroffen, een overgangshorizont (Bhs) tussen een Bs-horizont en humusinspoelingshorizont (Bh) in

boring 26 en is een Bh-horizont en/of de daarbij behorende BC-horizont aangetroffen in boring 16, 20, 33, 37 en 39. De aanwezigheid van een Bs-horizont, een Bhs-horizont en Bh-horizont representeert de ruimtelijke verdeling van respectievelijk een drogere bodems naar een nattere bodem. Op de kaart waarop de resultaten van het booronderzoek worden gepresenteerd liggen de nattere bodems meer in de buurt van het beekdal. Boring 30 kon door een steen niet dieper dan 80 cm worden geboord, maar was in een recente vulling van een kuil van onbekende omvang. In het donker grijsbruin gekleurde, zwak humeuze, zwak siltige zand zijn gedroogde grassprietten aangetroffen. In boring 33 is mogelijk een spoor aangeboord. Het materiaal bestaat uit donkerbruin, zwak humeus, zwak siltig zand waarin enkele houtskoolspikkels zijn aangetroffen. Het mogelijke spoor bevindt zich onder een 30 cm dikke bouwvoor en bereikt een diepte van 60 cm –mv. In boring 21 zijn op 70 cm –mv, 15 cm onder de A-horizont houtspikkels aangetroffen. Verder zijn er mogelijke archeologische indicatoren aangetroffen in de A-horizont zoals houtskoolspikkels en baksteenfragmentjes/spikkels zoals in boring 1, 3, 4, 5, 6, 11, 16, 21, 24, 35 en 37. In boring 17 is een stukje plastic van een zak opgeboord uit de A-horizont.

In het algemeen is de bodemopbouw intact. Op een aantal delen van het terrein zijn bodemhorizonten bewaard gebleven onder een matig dikke of dikke A-horizont uit het Holoceen. Onder deze A-horizont heeft in de meeste gevallen enige humusinspoeling plaatsgevonden, waarbij zich nog maar slechts een BC-horizont of niet geheel ontwikkelde humusinspoelingshorizont heeft ontwikkeld. Deze ontwikkeling van de B- en/of BC-horizont is begonnen nadat het terrein in cultivatatie is gebracht.”

2.3.3 Conclusie vooronderzoek zonder ingreep in de bodem ⁷

“Het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek hebben aangetoond dat de kans bestaat dat op het terrein aan de Kadijk te Overpelt nog archeologische waarden aanwezig kunnen zijn. In de directe en ruimere omgeving van het plangebied zijn archeologische resten uit de protohistorie tot en met de nieuwe tijd gevonden.

Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat er zich geen uitgesproken goed ontwikkelde bodems bevinden. De kans op bewaring van steentijdsites lijkt dan ook eerder beperkt. Tevens dienen voor het bepalen van een karterend booronderzoek volgende gegevens in overweging te worden genomen:

- Deze zone bevindt zich op een noordflank
- Deze zone ligt dicht aan de – natte – vallei (geen droge kop)
- Beschikt over slecht gevormde B-aanrijkingshorizonten
- Het betreft een relatief jonge bodem
- In de buurt werden (nog) geen steentijdsites aangetroffen, alhoewel de onmiddellijke omgeving rijk is aan vondstenmeldingen van allerlei archeologica.

Verder geven verschillende boornummers een dikke antropogene A-horizont weer die zich onmiddellijk op de C-horizont bevindt. Hierdoor is een verkennend booronderzoek naar steentijdsites mindere interessant op de site.

Toch dient er tijdens het proefsleuvenonderzoek aandacht te worden geschonken aan detectie van eventuele steentijdsites.

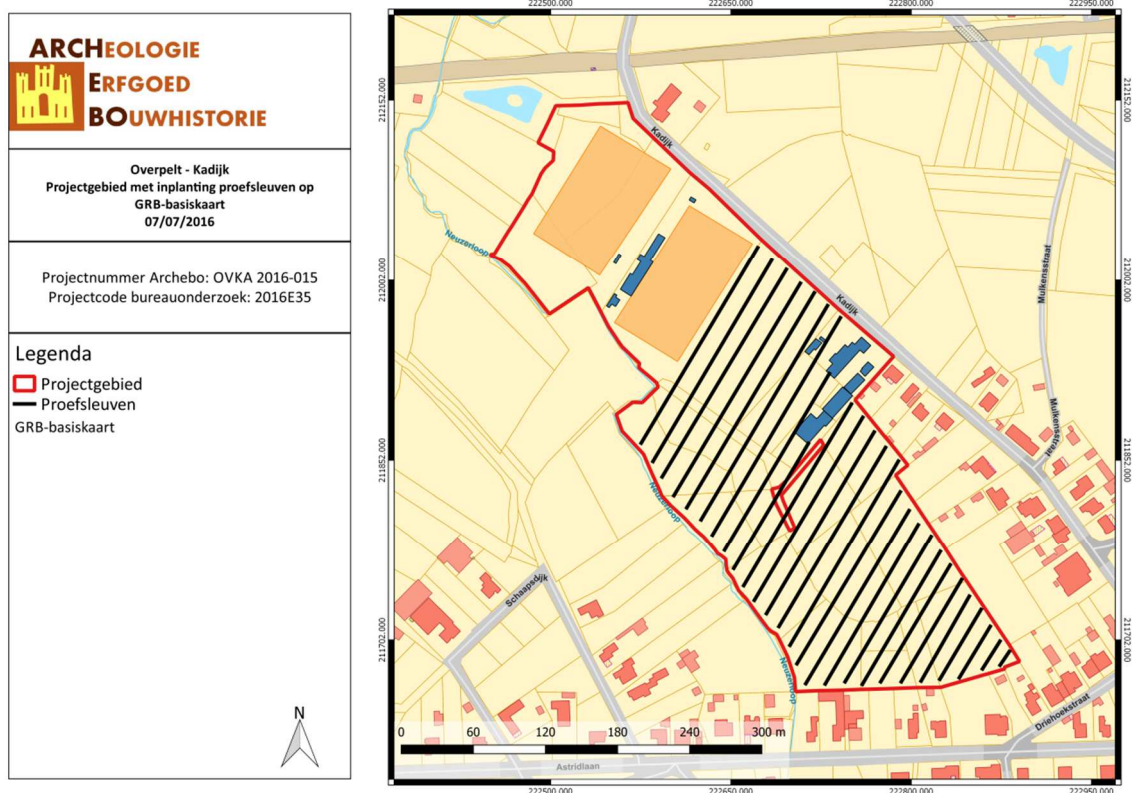
De mogelijke aanwezigheid van archeologische sporen en archeologische vondsten op het terrein, is niet van die aard dat geofysisch onderzoek de aan- of afwezigheid van een waardevolle archeologische site

---

⁷ Claesen J. et al, 2017a

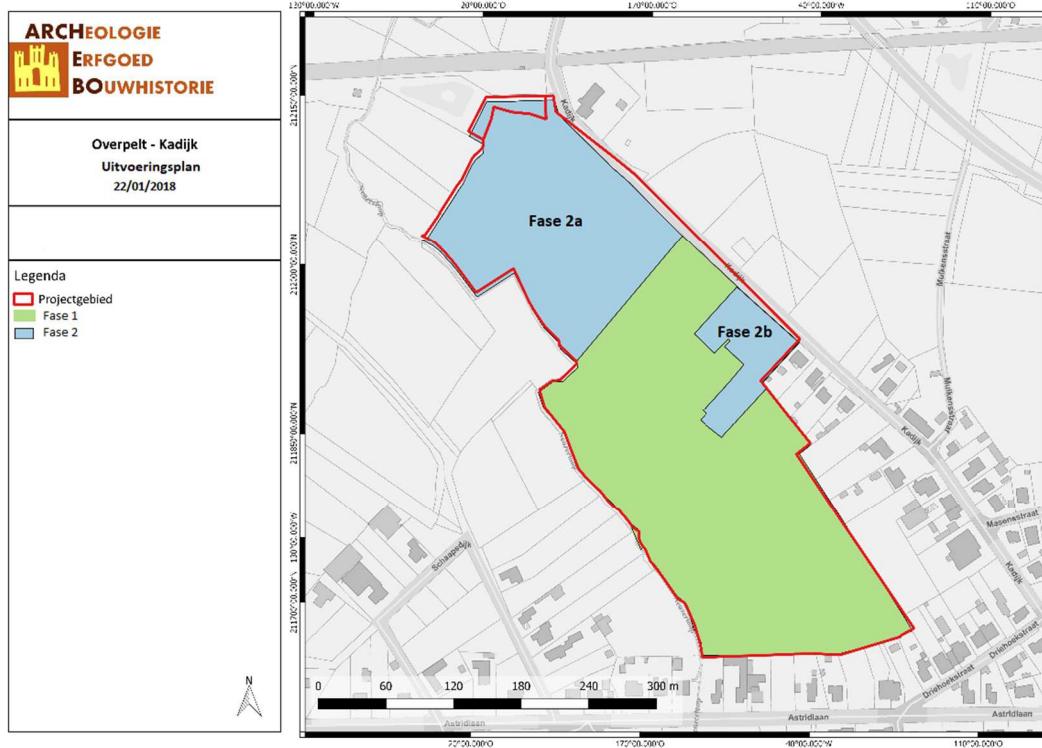
kan bevestigen of uitsluiten. De enige manier waarop een gefundeerde uitspraak kan gedaan worden over de archeologische potentie van het terrein Kadijk te Overpelt, is het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek werd rekening gehouden met het volledige projectgebied. Het onderzoeksgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 90.000 m². Het feit dat de werkzaamheden in twee fases zullen gebeuren zorgen ervoor dat het vooronderzoek opgesplitst moest worden. Het terrein dat in de eerste fase wel toegankelijk was en in beslag genomen was door akker- en of weideland werd in deze fase onderzocht (fase 1). Een deel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem werd in een uitgesteld traject uitgevoerd (fase 2). Op dit deel (noordelijke deel van het onderzoeksgebied) bevonden zich twee voetbalvelden, een kantine en parkeergelegenheid. Deze sportinfrastructuur was tijdelijk nog in gebruik.”

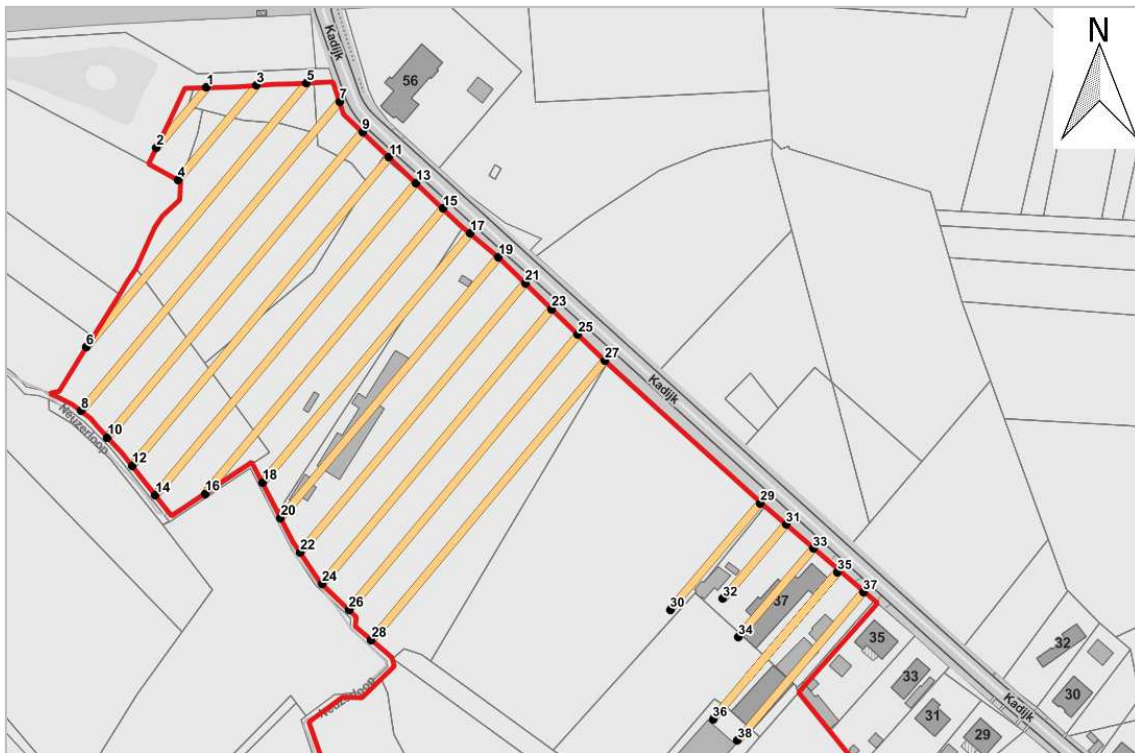
OVKA/16/07/07/5 - Digitale aanmaak

Figuur 6 : Voorstel sleuvenplan op GRB fase 1 (ARCHEBO 2016)

OVKA/18/01/22/6 - Digitale aanmaak

Figuur 7: Uitvoeringsplan proefsleuven in twee fasen (ARCHEBO bvba, 2018).

Figuur 8: Voorgesteld proefsleuvenplan fase 2 (A&B) (ARCHEBO bvba)

2.3.4 Vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.3.4.1 Inleiding

Het doel van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven, zodoende het archeologisch potentieel van het terrein na te gaan. Hierbij dient nagegaan te worden of er archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte om een inschatting te kunnen maken van de versturende impact van de geplande werken. Verder dient het vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Het vooronderzoek diende in twee fasen onderzocht te worden, waarbij de tweede fase nog eens werd opgedeeld in twee subfasen (2A en 2B). In de eerste fase diende de voetbalterreinen nog in gebruik te blijven waardoor dit deel pas in een uitgesteld traject kon uitgevoerd worden. Bij deze tweede fase waren de gebouwen in het oosten van het onderzoeksterrein nog niet gesloopt, waardoor hier nog geen vooronderzoek kon gebeuren. Dit deel diende bijgevolg nog onderzocht te worden (= fase 2B). Dit deel sluit aan bij het voorliggende archeologisch onderzoek, maar kon pas na de uitvoering van onderhavig archeologische opgraving uitgevoerd worden. De resultaten hiervan zijn inmiddels wel gekend en worden daardoor deels opgenomen in dit eindverslag.

2.3.4.2 Resultaten vooronderzoek FASE 1⁸

Tussen 5 en 11 oktober 2016 werd binnen het projectgebied een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ARCHEBO bvba. Op 8 september 2017 werden nog eens vijf extra kijkvensters aangelegd om de site beter te kunnen waarderen. Op een klein deel van het terrein kon nog geen onderzoek gedaan worden, gezien het feit daar de huidige voetbalterreinen zich bevinden.

Er werden in totaal 64 sporen op een oppervlakte van 9 ha aangetroffen. Eén spoor (39) heeft vondstmateriaal opgeleverd, namelijk fragmenten van handgevormd aardewerk. Het spoor zelf is niet goed bewaard. In welke context dit spoor dient geplaatst te worden is onduidelijk. Op het terrein zelf werden geen andere sporen aangetroffen die binnen dezelfde periode gedateerd kunnen worden. Sporen uit de metaaltijd zijn moeilijk te vatten in sleuven en kunnen verspreid liggen. Een opgraving kan hier meer informatie over opleveren.

Slechts 5 sporen (22, 25, 26, 27 en 28) konden samen als één structuur geïnterpreteerd worden. Naast deze 5 sporen loopt een langwerpige spoor (24). Het is niet onwaarschijnlijk dat dit bij deze 5 hoort. Geen van deze sporen hebben vondstmateriaal opgeleverd en konden niet gedateerd worden. Vermoedelijk gaat het hier enkel om de middenstaanders. Welke functie aan deze structuur dient toegeschreven te worden is niet duidelijk. Dit dient onderzocht te worden aan de hand van een opgraving.

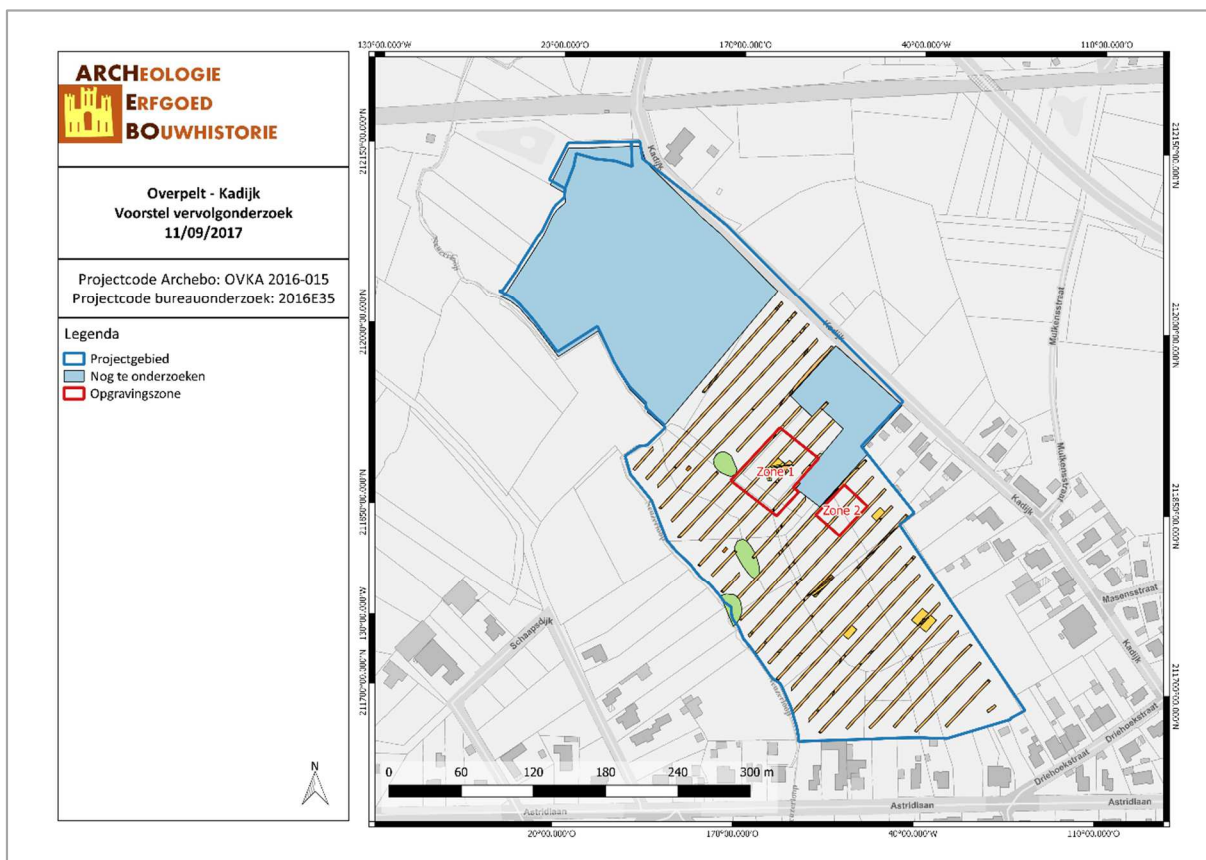
Vervolgens werd ook een waterput aangetroffen. De zone rond de waterput leverde, na het aanleggen van kijkvenster 10 en een coupe van dit spoor, te weinig archeologische verwachting op om een opgraving van deze zone te staven. In de onmiddellijke omgeving werden namelijk geen noemenswaardige sporen aangetroffen.

---

⁸ Claesen J. *et al*, 2017b

Hierdoor worden 2 opgravingszones geselecteerd voor verder onderzoek : Zone 1 van 2.600 m² en Zone 2 met een oppervlakte van 900 m².

De overige sporen (nl. greppels) kunnen geïnterpreteerd worden als oude loop van de beek en als oude perceelgrens.

OVKA/18/01/22/7 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Opgravingszones (Archebo bvba, 2016)

2.3.4.3 Resultaten vooronderzoek FASE 2A ⁹

Op 19 januari 2018 werd binnen het onderzoeksgebied van Fase 2A een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ARCHEBO bvba. Op een klein deel van het terrein kon nog geen onderzoek gedaan worden, gezien het feit dat de huidige bebouwing nog niet gesloopt was. Dit deel dient in een volgende fase (m.n. Fase 2B) nog uitgevoerd te worden.

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in Fase 2A geen archeologische sporen, noch vondsten, aangetroffen. Het noordelijk deel van het onderzoeksgebied, ter hoogte van het noordelijk gelegen voetbalveld, vertoonde zeer sterke verstoring waarbij het archeologisch niveau verdwenen is. Op dit deel van het terrein werden drie proefputten/profielputten aangelegd die aantoonde dat de verstoring tot minstens 1,5 tot 2 m diep in de bodem gaat. Ter hoogte van het zuidelijk gelegen voetbalveld werden

⁹ Claesen J. et al, 2018a

zeven recente greppels aangetroffen die geïnterpreteerd kunnen worden als perceelsgreppels. Twee van deze greppels zijn weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840).

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren, maar gezien er geen archeologische interessante resten werden aangetroffen is er bijgevolg geen verder onderzoek noodzakelijk in dit deel van het projectgebied.

2.3.4.4 Resultaten vooronderzoek Fase 2B¹⁰

Op 19 juli 2018 werd binnen het onderzoeksgebied, Fase 2B, een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ARCHEBO bvba.

Tijdens het onderzoek van Fase 2B werd vastgesteld dat het terrein plaatselijk sterk verstoord was door de toenmalige bebouwing en verharding. Slechts twee archeologisch interessante sporen werden aangetroffen. Deze twee sporen vormen samen één structuur, namelijk de huisgreppel die ook tijdens de reeds uitgevoerde archeologische opgraving werd aangetroffen. De tijdens dit proefsleuvenonderzoek blootgelegde sporen sluiten met andere woorden aan bij de reeds opgegraven zone¹¹. Hierdoor krijgen ze een hoge waardering mee en om deze reden wordt er voor de gehele zone vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische opgraving geadviseerd. De resultaten van dit onderzoek worden beschreven in een afzonderlijk rapport (cfr. Claesen J. *et al*, 2018e).

2.4 ONDERZOEKSOPDRACHT

2.4.1 Vraagstelling met betrekking tot de archeologische site

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek (van Fase 1) werd besloten om een vlakdekkende opgraving uit te voeren en dit in twee zones. Zone 1 heeft daarbij een oppervlakte van ca. 2.600 m² en Zone 2 een oppervlakte van ca. 900 m². Deze opgraving dient conform de bepalingen van de Code van Goede Praktijk uitgevoerd te worden.¹² Het terrein dient daarbij in één niveau opgegraven te worden, waarbij het archeologisch niveau zich bevindt op een diepte tussen 44 m en 45 m +TAW. Tijdens de archeologisch opgraving dient het archeologische niveau, alsook de storthopen gecontroleerd te worden met een metaaldetector.¹³

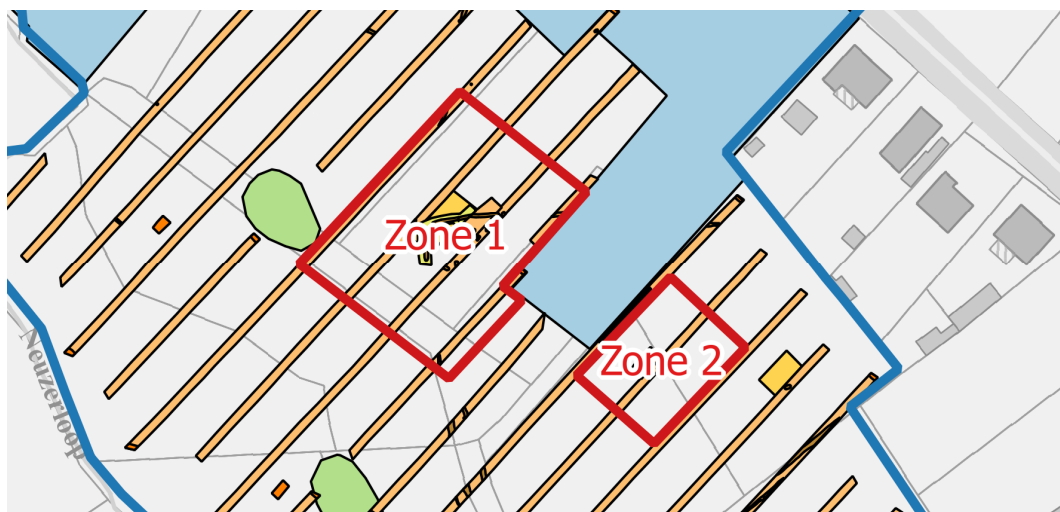
---

¹⁰ Claesen J. *et al*, 2018c, pp. 34

¹¹ Onderhavig onderzoeksgebied

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 2.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, januari 2017

¹³ Claesen J. *et al*, 2017c

Figuur 10: Opgravingszones op proefsleuven fase 1 (Archebo bvba, 2016)

Een archeologische opgraving heeft tot doel de informatie uit het bodemarchief in de vorm van een archeologisch ensemble te behouden en te ontsluiten door archeologische sites, sporen en artefacten vrij te leggen en te onderzoeken.

De hieronder weergegeven vragen gaan uit van een archeologische verwachting zoals opgesteld op basis van het bureauonderzoek en het proefsleuvenonderzoek. Bij het aantreffen van resten die op basis van de reeds uitgevoerde onderzoeken niet verwacht worden, kan het nodig zijn aanvullende onderzoeksvragen te stellen en te beantwoorden.

- *Geef een beknopte omschrijving van de aangetroffen sporen?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kunnen de sporen gedateerd worden?*
- *Kan er een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?*
- *Wat zeggen de aangetroffen resten over de welstand, levenswijze, sociale, economische en culturele achtergrond van de gebruikers of de bewoners?*
- *Is er een (mogelijke) relatie tussen de aangetroffen vindplaats en gekende vindplaatsen in de omgeving?*
- *Hoe kaderen de resultaten van het onderzoek binnen de bestaande kennis van de geschiedenis van het projectgebied en de ruime omgeving?*

Het archeologisch onderzoek kan enkel als volledig beschouwd worden als er geen archeologische waarden meer aanwezig zijn binnen het bereik van de geplande bodemingrepen. Bovendien dient het onderzoek voldoende informatie voort te brengen om een antwoord te kunnen geven op bovenstaande onderzoeksvragen.

2.4.2 Randvoorwaarden

Het onderzoek werd uitgevoerd onder droge, koude maar zonnige omstandigheden. Er zijn geen randvoorwaarden opgenomen.

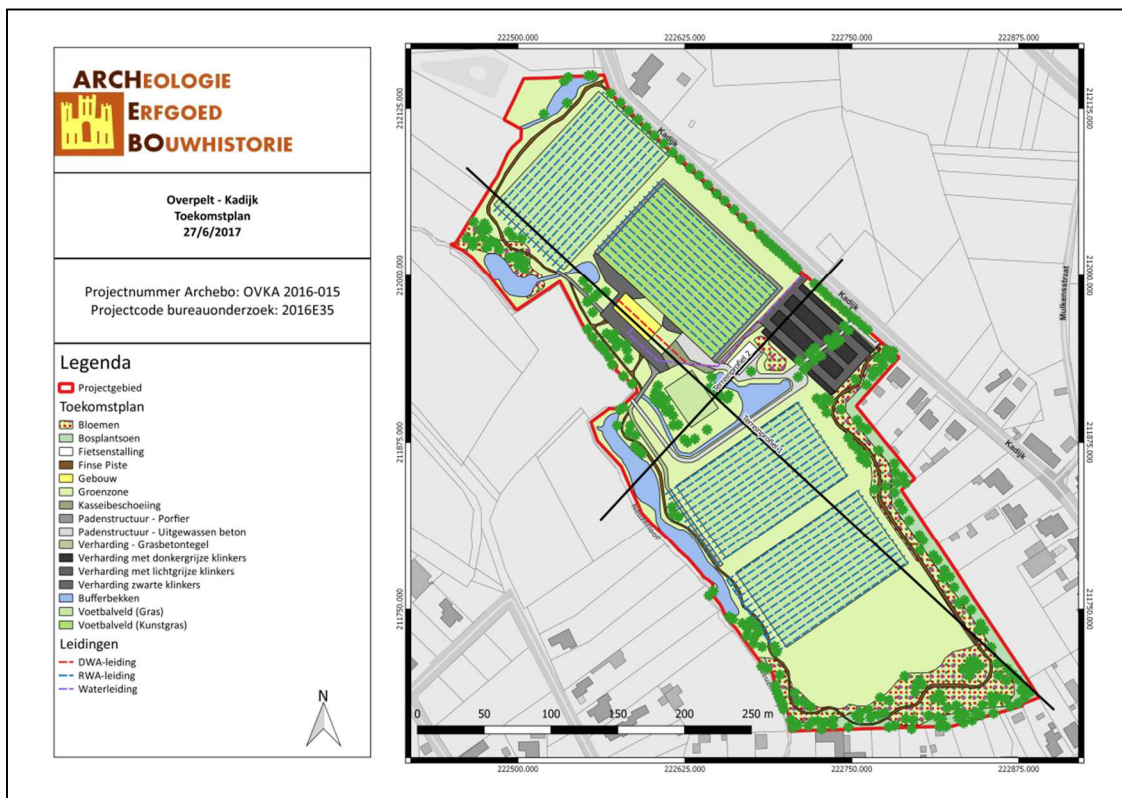
2.4.3 Beschrijving van de geplande werken

In het plangebied voorziet de gemeente Overpelt de aanleg van in totaal 5 voetbalvelden, dewelke allen van drainage voorzien zullen worden. De bestaande kantine wordt afgebroken en vervangen door een nieuw gebouw. Verder worden er ook 4 bufferbekkens aangelegd alsook een Finse piste en parkeergelegenheid. Tot slot wordt het geheel afgewerkt door op het terrein bomen aan te planten.

De drainage onder de voetbalterreinen worden ca. 40 tot 50 cm onder het maaiveld aangelegd. De afwerklaag van de voetbalterreinen zal gemiddeld 10 tot 20 cm boven het maaiveld aangebracht worden. Op de plaats waar de dug-outs komen, zal dit 30 cm zijn. Dit om de afwatering te bevorderen. In het algemeen zal het huidige maaiveld 20 tot 90 cm verhoogd worden. Op de plaats waar de Finse piste aangelegd zal worden, zal deze verhoging ongeveer 50 cm zijn. Voor de fietsenstalling en de parking zal dit 10 cm bedragen. Op de plaats waar de kantine gebouwd gaat worden, zal het niveau van het maaiveld maximum 10 cm verhoogd worden.

De grote voetbalvelden hebben een oppervlakte van ca. 8.080 m², het kleine sportterrein ca. 830 m². De parking heeft een oppervlakte van ca. 3.570 m². De kantine bedraagt 535 m².

De bufferbekkens zullen een diepte van ongeveer 1m onder het maaiveld kennen. De fietsenstalling zal 10 cm onder het huidige maaiveld insnijden. De bufferbekkens hebben elk een oppervlakte van ca. 400 m² (meest noordelijk), 800 m² en 1.800 m² (meest zuidelijk gelegen).

OVKA/16/12/19/8 - Digitale aanmaak

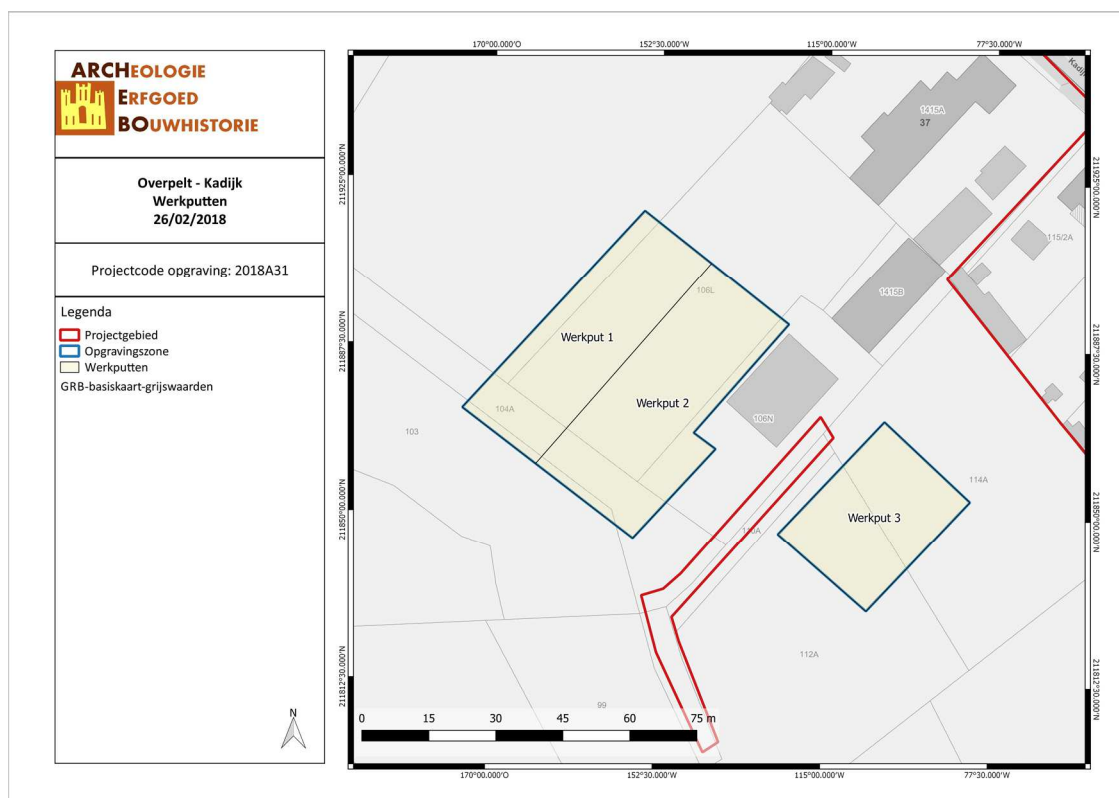
Figuur 11: Toekomstige situatie

2.5 WERKWIJZE EN STRATEGIE

2.5.1 Opgravingsmethode

Op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven werd in het Programma van Maatregelen van de nota een opgraving opgelegd. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen horende bij de nota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

De twee op te graven zones, Zone 1 met een oppervlakte van ca. 2.600 m² en Zone 2 met een oppervlakte van ca. 900 m², werden opgedeeld in drie werkputten. Het gaat hierbij om een site zonder complexe stratigrafie, waarbij de werkputten werden aangelegd tot op het archeologisch relevante niveau.

OVKA/18/02/26/9 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Onderzoeksgedebied verdeelt in werkputten (ARCHEBO bvba, 2018).

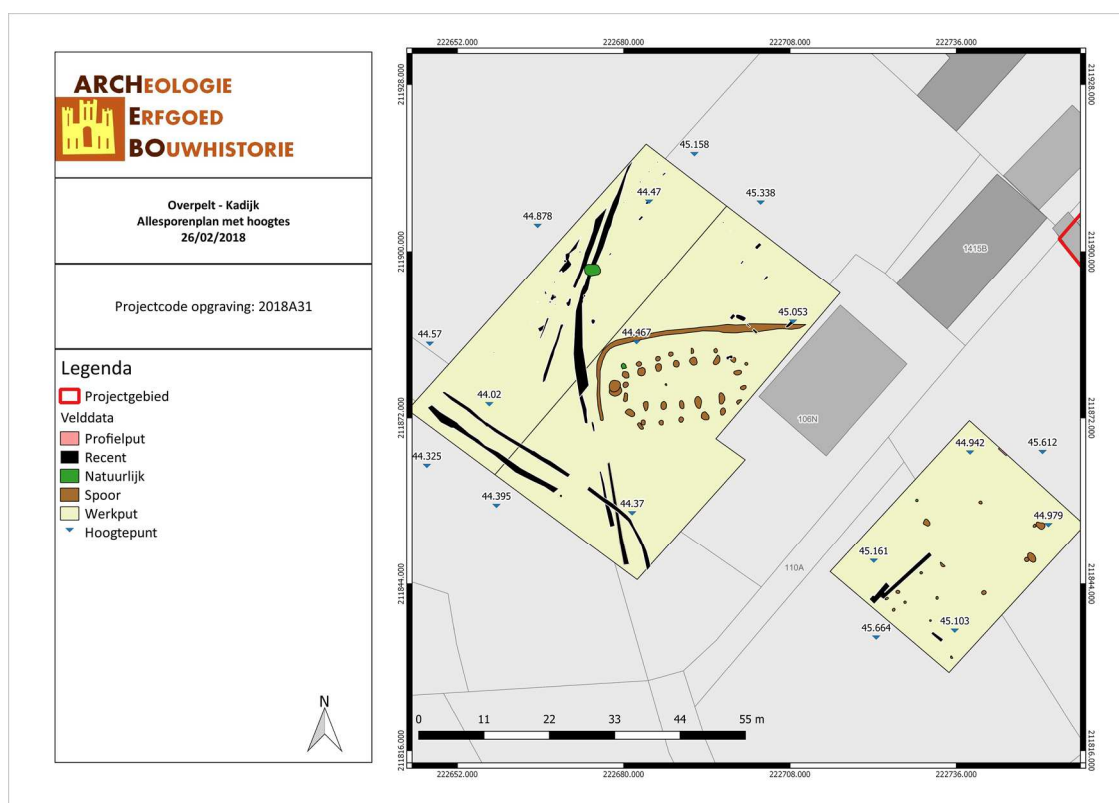
Het veldwerk werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. De opmetingen werden handmatig uitgevoerd met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1 cm. De teelaarde, het aangelegde vlak, de sporen en de storten werden onderzocht met een metaaldetector. Het archeologisch vlak werd handmatig opgeschoond. Alle sporen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De grondsporen werden geregistreerd, gecoupeerd en onderzocht. Stalen werden genomen bij het uithalen van de sporen. Er werden voldoende referentieprofielen aangelegd om de bodemopbouw van het onderzoeksgedebied na te gaan. Deze profielen werden opgeschoond, gefotografeerd, getekend en besproken.

2.5.2 Organisatie van de opgraving

Tijdens de archeologische opgraving werd een oppervlakte van ca. 3.500 m² onderzocht. Dit onderzoek vond plaats van 20 t.e.m. 23 februari 2018.

Het onderzochte terrein werd opgegraven in 3 werkputten, zodat elke zone op korte termijn afgewerkt kan worden en de sporen niet degraderen door het openliggen. In Zone 1 betreft het werkputten 1 en 2 en in Zone 2 werkput 3.

De werkputten werden aangelegd op één archeologisch niveau op ca. 60 à 80 cm onder het huidige maaiveld, wat neerkomt op een diepte tussen 44 en 45 m +TAW.

OVKA/18/02/26/10 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Allesporenplan met hoogtes (ARCHEBO bvba, 2018).

2.5.3 Relevant gebruikt materiaal

Het archeologisch vlak werd aangelegd met een 21-tons kraan en dit met een platte graafbak. Bij het opmeten van het vlak, sporen, puntvondsten,... werd gebruik gemaakt van een GPS-gestuurd systeem met een precisie van 1 cm. Foto's werden genomen met een digitaal fototoestel. De metaaldetectie werd uitgevoerd met behulp van een metaaldetector. Verder werd gebruik gemaakt van klein opgravingsmateriaal zoals: schop, truweel,...

2.5.4 Afwijkingen strategie t.o.v. het Programma van Maatregelen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van het vooropgestelde Programma van Maatregelen. Indien er toch afgeweken werd van het Programma van Maatregelen en/of de Code van Goede Praktijk was dit omwille van milieu-, technische- of veiligheidsredenen.

2.5.5 Selectiekeuze vondsten

Alle aangetroffen vondsten werden per spoor of per laag ingezameld en voorzien van een vondstenkaartje. Het botmateriaal van een 7-tal recente begravingen van jonge varkens of biggen werd niet gerecupereerd vanwege de jonge datering en de daar uitvolgende beperkte archeologische waarde.

2.5.6 Selectiekeuze staalname

Stalen zullen genomen worden in functie van de onderzoeksvragen of indien deze uiterst interessant lijken. Voor de landschappelijke vraagstellingen kunnen geologisch materiaal, pollen, zaden en vruchten, hout en ander vegetatief plantenmateriaal,... interessant zijn. Voor de culturele vraagstellingen kunnen dierlijke resten, plantkundige resten,... interessant zijn. Naar dateringsdoeleinden toe kan staalname gebeuren in functie van ¹⁴C-datering of dendrochronologie. Indien tijdens het veldwerk blijkt dat er onzekerheid is over de uitvoering van bepaalde staalnames zal de betrokken specialist hierbij betrokken worden. De monsters werden handmatig ingezameld waarbij gelet werd op de positie van het monster in het spoor en mogelijke contaminatie (bioturbatie, ...).

Met betrekking tot conservatie worden geen specifieke handelingen of vereisten voorzien tijdens het veldwerk. Er worden specifieke maatregelen getroffen bij het aantreffen van hout, leder, metaal of glas. Indien nodig wordt een conservator geraadpleegd.

2.5.7 Inbreng specialisten en algemene wetenschappelijke advisering

Advies en wetenschappelijke begeleiding werd uitgevoerd door dhr. Ferdi Geerts en dit in de hoedanigheid als conservator van Erfgoed Lommel vzw. Dhr. Miel Schurmans (veldarcheoloog aan de ACVU-HBS) werd gecontacteerd om de sporen op het terrein te interpreteren tijdens het onderzoek, zodoende een juiste inschatting te kunnen maken over o.a. de aangetroffen gebouwplattegrond uit de volle middeleeuwen. Dhr. Schurmans was veldwerkleider bij de opgraving te Overpelt-Bolackers. Mevr. Annick Arts fungeerde als erfgoedconsulent archeologie namens het Agentschap Onroerend Erfgoed.

3 ASSESSMENTRAPPORT

3.1 GEHANTEERDE METHODE, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Alle sporen, vondsten en stalen zijn beschreven en geregistreerd zoals omschreven in de Code van Goede Praktijk. Op basis hiervan werd een gedegen assessment van de vondsten, stalen, conservatie, sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren en de site in zijn geheel uitgevoerd door de veldwerkleider, de assistent-archeologen en -indien noodzakelijk- de natuurwetenschapper. De diverse methoden, technieken en criteria worden in onderhavige deelhoofdstukken verder omschreven.

3.2 OBSERVATIES EN REGISTRATIES

3.2.1 Assessment van de vondsten

Tijdens het archeologisch onderzoek werden 4 vondstnummers uitgedeeld (V1 t.e.m. V4). De verzamelde vondsten werden aangetroffen tijdens de aanleg van het vlak of tijdens het couperen van de sporen. De vondsten worden onderverdeeld per categorie. Het gaat hierbij voornamelijk om aardewerk. Het vondsmateriaal werd gewassen en relevante vondsten werden gefotografeerd. Alle vondsten zijn opgenomen in een determinatietabel (cfr. Vondstenlijst).

Het aardewerk vormt de grootste groep binnen het vondsmateriaal. Alle scherven zijn gedetermineerd op basis van de aardewerksoort, daarna is verder gekeken naar vorm, vormdetails en eventuele versiering. Uitzonderlijke kenmerken, zoals onder andere gebruikssporen of het al dan niet verweerd of gefragmenteerd zijn van de scherven is van naderbij bestudeerd. Per vondstnummer werden alle vondsten bekeken en ingevoerd in de determinatietabel. Zo werden per vondstnummer alle belangrijke gegevens met betrekking tot de scherven genoteerd. Deze gegevens zijn o.a.: het aantal scherven, het MAI (Minimum Aantal Individuen) tussen deze scherven, om welk fragment het gaat (rand, wand, oor, bodem,...), het baksel, versiering of glazuur, verschraling en indien mogelijk een datering. Op basis van deze gegevens kon een beter beeld over het hele aardewerkensemble gegenereerd worden. Ook werden de representatieve rand- of bodemfragmenten grafisch uitgewerkt. Voor de determinatie van het aardewerk wordt er ingezet op de uitwerking van schervenrijke contexten, als referentiecollectie voor de rest van de site.

3.2.2 Assessment van de stalen

Stalen werden genomen in functie van de onderzoeksvragen of indien deze uiterst interessant lijken. De stalen werden nadien afzonderlijk gewaardeerd in functie van eventueel verder wetenschappelijk onderzoek. Bruikbare stalen die in aanmerking komen voor wetenschappelijk onderzoek worden uitgeselecteerd en opgestuurd naar een labo.

Er werden zes grondstalen genomen tijdens het archeologisch onderzoek. De stalen werden genomen uit de wand- en gebintestaanders van het gebouw. Sporen SP44, 46, 57, 64, 68 en 73 werden hierbij bemonsterd.

3.2.3 Conservatie-assessment

De vondsten die werden gerecupereerd tijdens het veldonderzoek bevinden zich in een stabiele toestand. De bewaringstoestand hiervan is vrij goed en naar conservatie toe stelt zich dan ook geen specifieke

problematiek. Het vondstmateriaal wordt degelijk verpakt om verder verval en breuken te voorkomen. Geen van de ingezamelde vondsten werd geselecteerd voor actieve conservatie.

3.2.4 Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Er werden in totaal 104 archeologische sporen aangeduid en beschreven (SP1 t.e.m. SP104). De meeste sporen zijn van antropogene oorsprong. 5 sporen werden aangeduid en zijn natuurlijk van oorsprong. Eén van deze natuurlijke sporen, nl. SP18, kan als boomval geïnterpreteerd worden. De archeologische sporen kunnen globaal in volgende categorieën opgedeeld worden, nl.: paalkuilen, greppels, recente begravingen en overige kuilen. De sporen werden beschreven, waarbij o.a. het spoornummer, de locatie (werkput, vlak, ...), de vorm, de inhoud (aard, kleur, textuur, inclusies), de afmetingen, een interpretatie en indien mogelijk een datering worden vermeld. De afmetingen zijn hierbij de waarden die werden opgemeten in het archeologisch grondvlak en de diepte ten opzicht van dit vlak. Alle sporen zijn opgenomen in een determinatietabel (cfr. Sporenlijst).

Het uitzicht en de inhoud van de afzonderlijke sporen werd met elkaar vergeleken om zo spoorcombinaties of -associaties te bekomen. Op basis hiervan is het mogelijk om archeologische structuren (zoals gebouwplattegronden e.d.) te herkennen of afzonderlijke sporen in eenzelfde periode te situeren.

3.2.5 Assessment van de archeologische site

Verspreid over het terrein werden in totaal 104 sporen aangetroffen en geregistreerd. De meeste sporen zijn van antropogene oorsprong, 5 sporen bleken natuurlijk te zijn. De archeologische sporen kunnen voornamelijk als bewoningssporen te interpreteren en kunnen globaal in volgende categorieën opgedeeld worden, nl.: paalkuilen, greppels en overige kuilen. Een aantal paalkuilen konden met elkaar geassocieerd worden, waarbij één huisplattegrond herkend kon worden.

De verschillende onderzoeksvragen kunnen beantwoord worden bij een verdere analyse van de archeologische site.

3.3 POTENTIEEL VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

De stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek worden uitgeselecteerd om de sporen en structuren nauwkeuriger te kunnen dateren en de onderzoeksvragen specifiek te kunnen beantwoorden. Het potentieel voor wetenschappelijk onderzoek is vrij laag, aangezien er geen contexten voorkomen die een verder onderzoek mogelijk maken. In de paalkuilen van het aangetroffen gebouw werd namelijk op het zicht geen houtskool aangetroffen. Wel zijn hier grondstalen uit genomen om eventueel na het zeven ervan houtskoolstalen te kunnen nemen.

3.4 UIT TE VOEREN ONDERZOEK

3.4.1 Te beantwoorden onderzoeksvragen

De hieronder weergegeven vragen gaan uit van de archeologische verwachting zoals opgesteld op basis van het bureauonderzoek en het vooronderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Bij het aantreffen van resten die op basis van het bureauonderzoek en reeds uitgevoerde

proefsleuvenonderzoek niet verwacht worden, kan het nodig zijn aanvullende onderzoeksvragen te stellen en te beantwoorden.

- *Geef een beknopte omschrijving van de aangetroffen sporen?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kunnen de sporen gedateerd worden?*
- *Kan er een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?*
- *Wat zeggen de aangetroffen resten over de welstand, levenswijze, sociale, economische en culturele achtergrond van de gebruikers of de bewoners?*
- *Is er een (mogelijke) relatie tussen de aangetroffen vindplaats en gekende vindplaatsen in de omgeving?*
- *Hoe kaderen de resultaten van het onderzoek binnen de bestaande kennis van de geschiedenis van het projectgebied en de ruime omgeving?*

3.4.2 Strategie voor de verwerking

Alle gegevens van de opgraving werden opgelijst in de plannen-, foto-, sporen-, vondsten-, tekeningen- en stalenlijst. Het vondstmateriaal werd gewassen, gedroogd, gesplitst en ingevoerd, waarna een assessment en een voorstel tot verdere uitwerking werden gemaakt. Nadien werd het vondstmateriaal conform de Code van Goede Praktijk degelijk ingepakt. Indien de grondstalen van de paalkuilens houtskoolmonsters opleveren, worden deze geselecteerd en voorgelegd aan het gespecialiseerde labo. Indien bruikbaar werden deze gebruikt voor een ¹⁴C-datering. De resultaten werden samengevoegd om tot een synthese en uitwerking te komen. Hierin worden, indien nodig, voorstellen gedaan voor verder specialistisch onderzoek die hier niet aan bod zijn gekomen.

3.4.3 Conservatiestrategie

Het vondstmateriaal is stabiel genoeg en vraagt geen verdere conservatie of restauratie. De vondsten worden goed en veilig verpakt, waardoor geen breuken kunnen ontstaan.

3.4.4 Onderzoeksvragen bij vervolgonderzoek

De onderzoeksvragen en -doelstellingen zoals geformuleerd in de nota met ID-4756 volstaan voor de analyse van de archeologische vindplaats. Er dient geen vervolgonderzoek plaats te vinden op de resultaten van de opgraving. Wel kunnen de resultaten opgenomen worden in verder synthetiserend onderzoek.

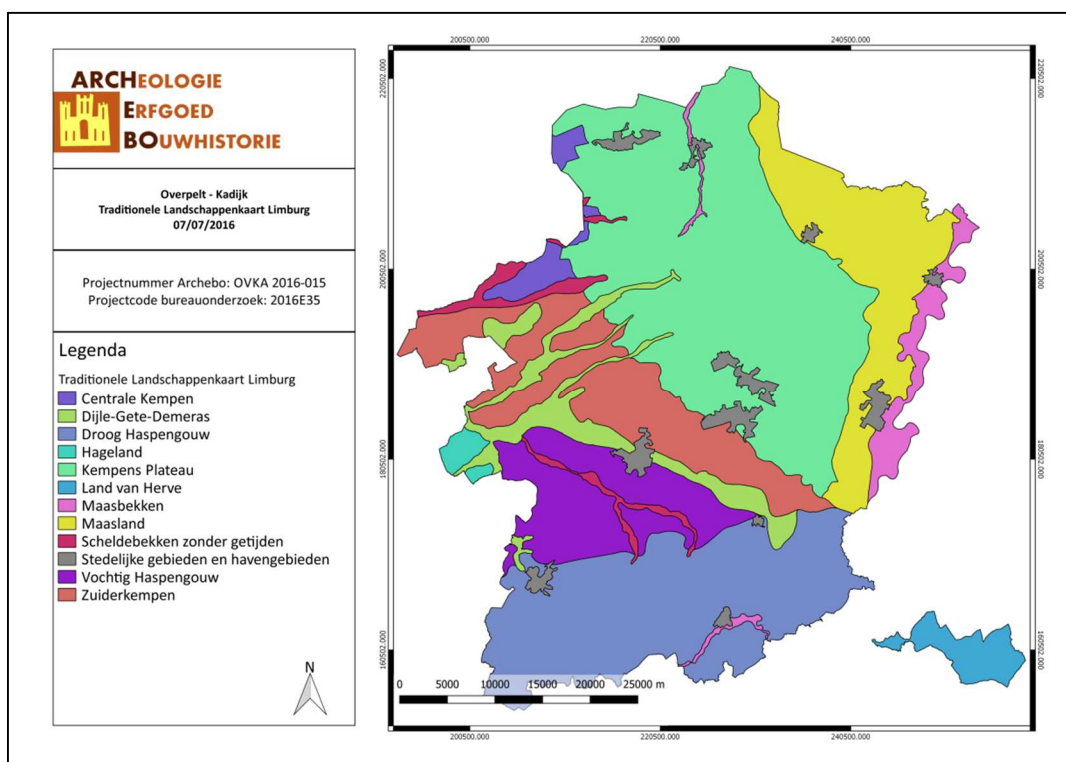
4 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

4.1 LANDSCAPPELIJK, HISTORISCH EN ARCHEOLOGISCH KADER

4.1.1 Landschappelijk kader

4.1.1.1 *Landschappelijke situering*

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Kadijk ten oosten van de stadskern van Overpelt. Deze zone wordt gekenmerkt door een oud eolisch reliëf dat aangetast werd door erosie. Hierbij werd de topografie ingesneden door de rivervalleitjes van de Grote Zeldert, de Holvense Beek, de Goorterloop, de Goortenbeek, de Hoevenderloop en de Dommel.

OVKA/16/12/19/11 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Traditionele landschappenkaart Limburg (Geopunt, 2016)

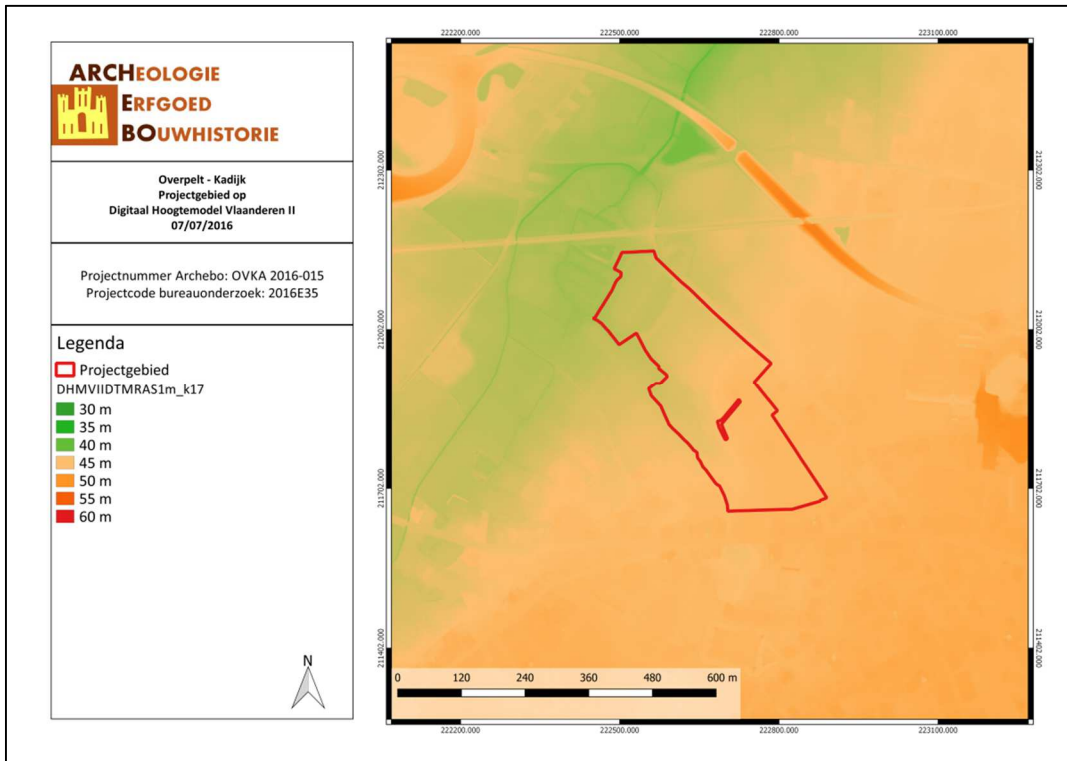
In geomorfologisch opzicht is het plangebied gelegen op het Kempisch of Kempens plateau. Dit is een zuidoost-noordwest georiënteerd, hoger gelegen plateau dat zich bevindt in het noorden en oosten van de provincie Limburg en het noordoosten van de provincie Antwerpen.

4.1.1.2 *Bodemkundige situering*

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als lemige zandbodem. Door het onderzoeksgebied lopen drie typen lemige zandbodems:

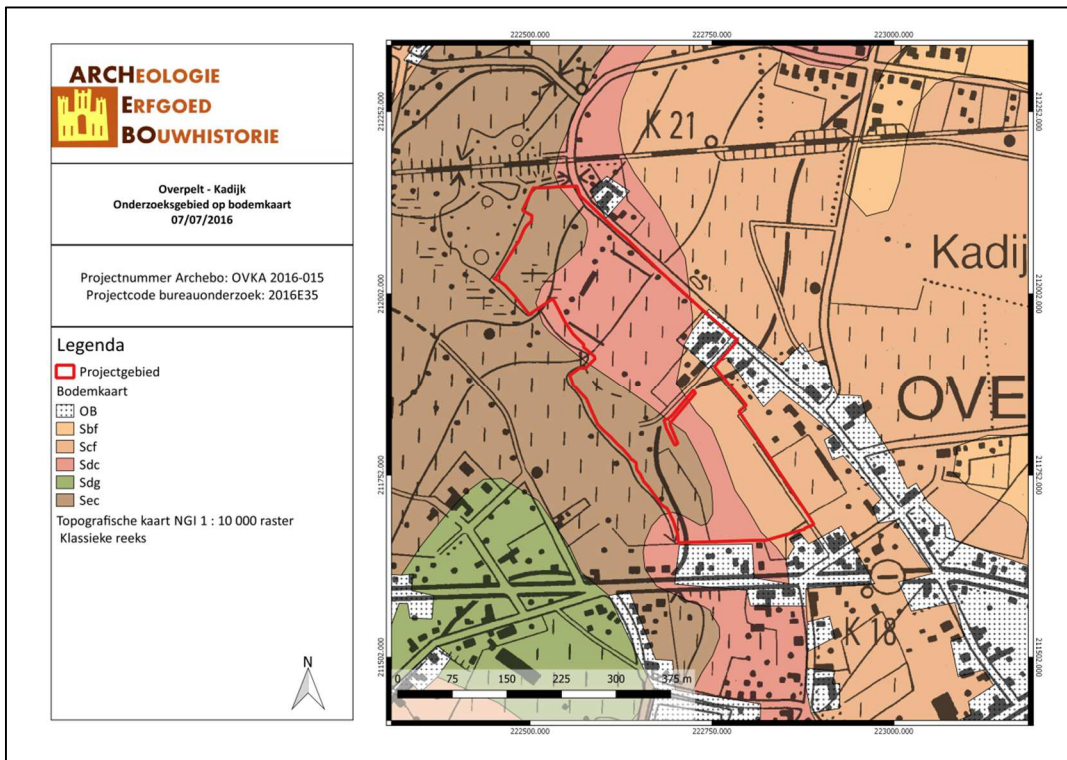
- t-Scf3 : Terras op geringe of matige diepte met matig droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont
- t-Sdc3 : Terras op geringe of matige diepte met matig natte lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

- t-Sec3 Natte lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

OVKA/16/12/19/12 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het onderzoeksgebied op DHM Vlaanderen (Geopunt, 2016)

OVKA/16/12/19/13 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering onderzoeksgebied op de bodemkaart van Vlaanderen (DOV Vlaanderen, 2016)

4.1.1.3 Geologische situering

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen wordt binnen het plangebied het tertiair substraat gevormd door de Formatie van Mol en meer specifiek het Lid van Maatheide. Dit lid wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van wit half grof kwartzand, zeer goed gesorteerd, zeer dikwijls door humusinfiltratie zwart-bruin verkleurd. Het komt voor ten oosten van de Breuk van Rauw en is tot 40 m dik.

Volgens de Quartairgeologische kaart bevindt er zich geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie.

4.1.2 Historisch kader

4.1.2.1 Historische bronnen

Overpelt dankt zijn naam aan zijn natuurlijke ligging, het land der poelen of pelen wordt vooreerst vermeld in 815 als Palethe. Vermoedelijk stichtte St.-Willibrordus in de 8e eeuw de St.-Kwintenskapel aan de nederzetting van Lindel, het oudste bedehuis van Overpelt. De parochiekerk St.-Martinus, de huidige parochie van Overpelt zou in 800 zijn opgericht, hetzij door de graaf van Loon, hetzij door het klooster van Floreffe.

Ondanks zijn eerste vermelding in 815 kan er uit bovenstaande archeologische gegevens afgeleid worden dat er zowel tijdens de ijzertijd en in de Romeinse periode menselijke aanwezigheid of nederzettingen waren. Ook is bekend dat er verschillende landbouwnederzettingen tijdens de Frankische en/of Merovingische periode werden opgetrokken die aan de basis lagen van de ontwikkeling van de gemeenschap van Overpelt. Deze oudste landbouwnederzettingen groeiden later uit tot gehuchten. Met de kaart van de Atlas der Buurtwegen uit 1840 kunnen aan de hand van de gehuchtnamen de eerste nederzettingkernen van Overpelt worden gelokaliseerd. De oudste nederzettingen zijn Hasselt en Lindel. Nadien ontstonden ook Houtmole, Hoverseinde, De Riet, Heesakker, De Meir, LindelRiet en Hoeven.

De gemeenschap van Overpelt bestond rond 1000 dus al uit verschillende aaneengeschakelde gehuchten en ontgonnen percelen land, inclusief Overpelt zelf. Ten noorden en ten oosten werd Overpelt begrensd door gemene heidegronden. Vanaf 1100 en 1200 ontstonden aan de rand van deze gronden nog drie nieuwe nederzettingen: Over 't Water, Kadijk en Neus. Het plangebied is gelegen in het gehucht Kadijk en werd aan de westelijke zijde begrensd door de Neuserloop.

Tijdens de middeleeuwen legden men zich in Overpelt toe op de viskwekerij. In de vallei van de Holvense beek richtte men verscheidene watermolens, dijken en sluizen op die het water moesten weerhouden voor de nodige viskweekbedden. Het plangebied, dat in deze viskwekersvallei lag, wordt omringd door verschillende toponiemen die nog steeds naar deze activiteit verwijzen: Kadijk zelf, Mulkens(=molen)straat, Schaapdijk, Loksvaarddijk en de Neuserdijk. De kans is bestaande dat op het plangebied activiteit van viskwekerij heeft plaatsgevonden.

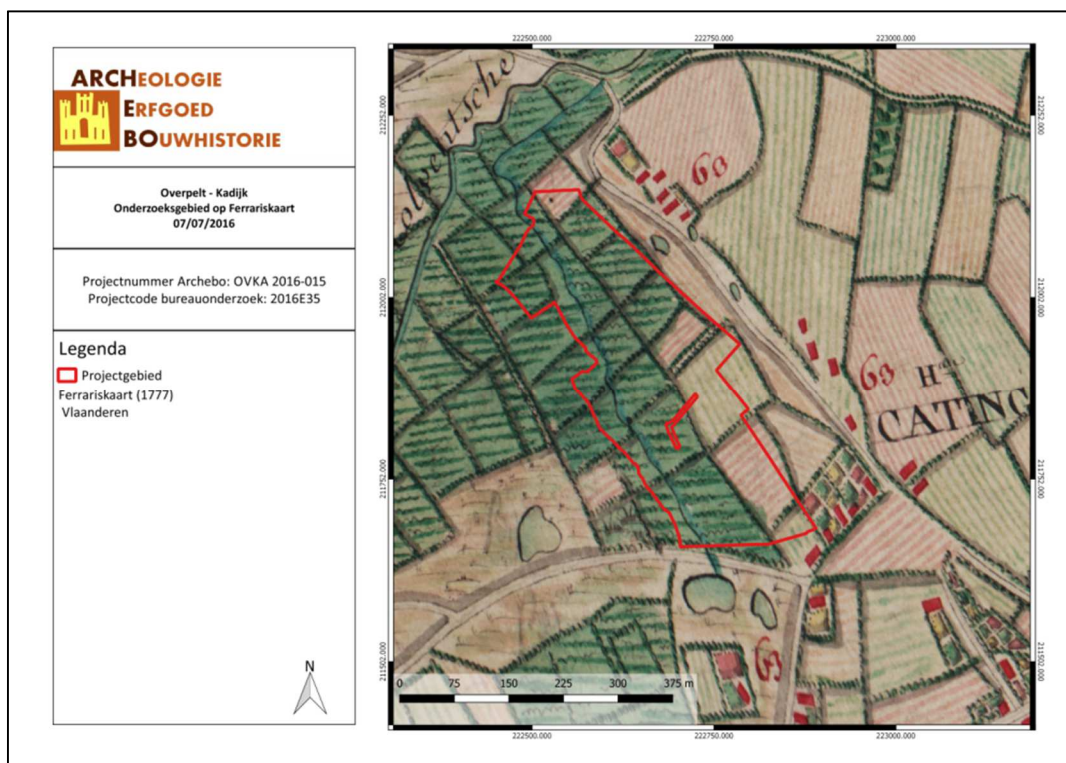
Vóór 1259 werden Over- en Neerpelt met de gezamenlijke naam Pelt aangeduid. Nadien werden beiden als twee onafhankelijke bevolkingskernen beschouwd waarbij 'Over' refereert naar de hogere ligging. Volgens de wereldlijke macht behoorde Overpelt tot de gemeenschap Pelt die bestond uit Neerpelt, Kaulille en Kleine-Brogel. In Overpelt bevond zich toen De Schepenbank. Door de uitgestrektheid was het dorp Overpelt zelf ook nog eens onderverdeeld in vier z.g. "Heerdgangen" of kwartieren met elk een burgemeester of schatheffer: Dorp-Hasselt, Lindel, Hoeven-Heesakker en Hoverseinde-Haspershoven, die als afzonderlijke entiteiten een grote zelfstandigheid genoten.

Naast deze wereldlijke besturen hadden ook de religieuze orden een grote zeggenschap en grondbezit in Overpelt. Na een overeenkomst met de abdij van Averbode sleepte die van Floreffe in 1277 het patronaatsrecht in de wacht, samen met de tienden. Dit bleef zo tot aan de Franse Revolutie. Hierbij verwierf de Abdij in het zuidelijke deel van Overpelt zeer uitgestrekte bezittingen waarop zij deels door ontginning drie grote hoeven optrok, nl. de Grote Hoeve, de Kleine Hoeve en de Panhoeve. Deze abdijgoederen bezaten een eigen kapel, brouwerij, visvijvers en drie watermolens.

In de eerste helft van de 16e eeuw kende Overpelt een lichte bloei als een regionaal industrieel centrum voor de lakennijverheid met onder meer een lakenhalle. Overpelt was tevens een commercieel centrum met betekenis in Noord-Limburg met wekelijkse markt en twee jaarmarkten. Naast deze commerciële en pré-industriële activiteit was voornamelijk de landbouw van groot belang voor de streek. Vanaf de 16e eeuw nam de extensieve schapenteelt, gebruikelijk voor heidegebied, af en nam de intensieve runderteelt op stal toe. Daarnaast breidde het landbouwgebied steeds meer uit waardoor men de omliggende heidegronden ging privatiseren, verkopen en ontginnen.

4.1.2.2 Cartografische bronnen

De Ferrariskaart uit 1777 geeft een duidelijk beeld van het landgebruik in de 18e eeuw, dat in het verlengde ligt van de 16e en 17e eeuw. Zo is er te zien hoe de westelijk gesitueerde Holvense beek ten noorden van Overpelt samenvloeit met de oostelijk gelegen Dommel. De nattere zones rond deze twee waterlopen werden gebruikt als omhaagd grasland voor het vee, met uitlopers in het centrum van Overpelt. De landoppervlakte die door de twee waterlopen omsloten werd, werd verder ontgonnen voor landbouw als ook de zones ten oosten van de oever. Deze landbouwkern omsloten door twee waterlopen werd volledig omringd door heidegebied.

OVKA/16/12/19/14 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (Geopunt, 2016)

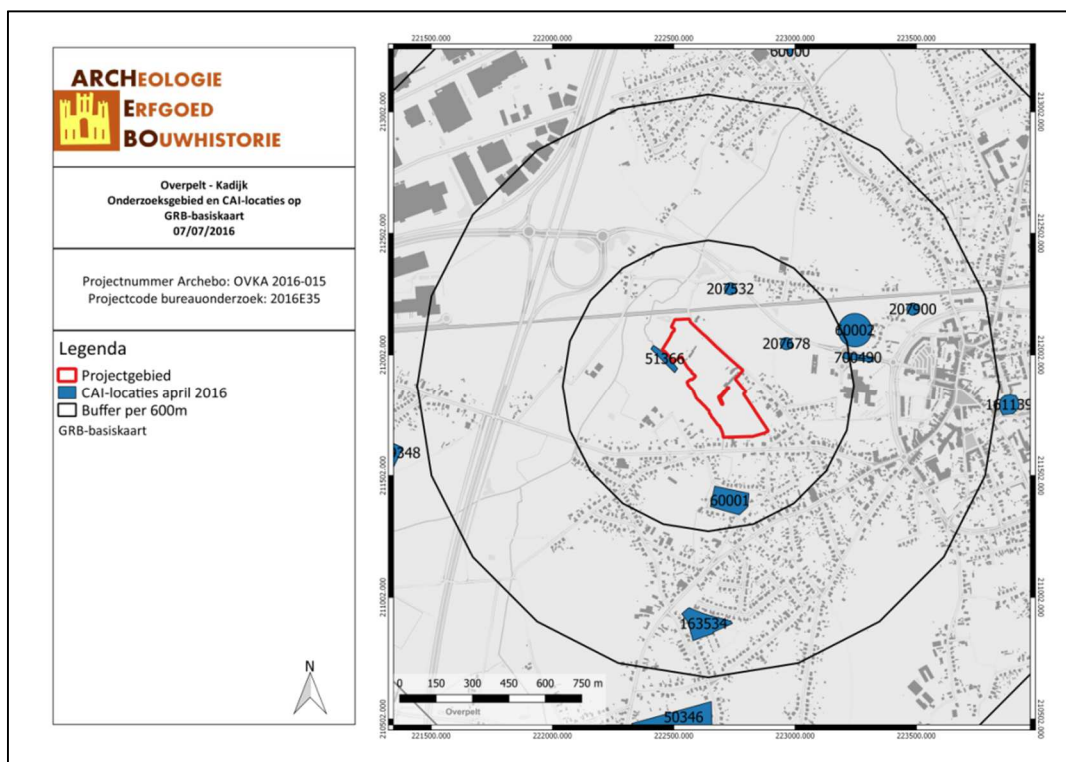
Op een detail van de Ferrariskaart is te zien hoe ook het onderzoeksgebied aan de Neuzerloop ook deels in cultuur werd gebracht, de aanduiding van het onderzoeksgebied is eerder indicatief. De zones rond de beek binnen het onderzoeksgebied bestond ook uit omhaagd grasland en de zones langs de Kadijk uit landbouwgrond. In het noordelijke deel van het plangebied is nog één poeltje te zien dat mogelijk nog verband houdt met de middeleeuwse viskweekactiviteit. De zuidelijke tip van het gebied doorsnijdt nog net een woninggroep met tuinen die onderdeel uitmaken van het gehucht 'Cating', beter gekend als Kadijk.

Vanaf de tweede helft van de 16e eeuw, maar ook in de 17e en 18e eeuw raakte de bloei van Overpelt in verval door herhaaldelijke plunderingen en epidemieën.

Vanaf het einde van de 18e eeuw maar vooral in de tweede helft van de 19e eeuw werden enorme oppervlakte heide opnieuw bebost onder impuls van de Abdij van Floreffe. Hierdoor werden de heidegebieden zeer fel teruggedrongen en ontstond er opnieuw een bosrijk landschap. Nog zeker tot de tweede helft van de 19e eeuw was Overpelt een zuiver landelijke gemeente. Maar met de openstelling van het Kempisch kanaal in 1846, de aanleg van de spoorlijn Hasselt-Eindhoven in 1866 en Mol-Neerpelt-Glabach in 1879 brak de industrialisatie voorgoed door in Overpelt. De oprichting van de zinkfabriek van Schulte en Cie in 1888, gevolgd door andere vestigingen van non-ferro- en chemische nijverheid had een grote impact op het grondgebied en een sterke demografische stijging als gevolg. De laatste resterende heidegronden werden systematisch ontgonnen en omgevormd naar industrieterreinen.

4.1.3 Archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt ons om een inschatting te maken over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. Aan de zuidwestelijke grens van het plangebied aan de Neuzerloop werd in 2003 door Dhr. Benny Vangansewinkel tijdens de inspectie van de werken aan de Neuzerloop een scherf gevonden. De zone (CAI-locatie 51366) waar de scherf keramiek aangetroffen werd is gelegen in de Schopsdijker Bemden. Het betreft één scherf proto-steengoed met randstempelversiering gedateerd in de 13e-14e eeuw.

OVKA/16/12/19/15 - Digitale aanmaak

Figuur 18: CAI-kaart van het onderzoeksgebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving (Centrale Archeologische Inventaris, 2016)

Rondom het projectgebied werd een aantal meldingen teruggevonden. Een overzicht:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering		
50346	Lindel	Vroege Middeleeuwen		
51366	Schopsdijker Bemden	Late Middeleeuwen		
60000	Leukens	Steentijd		
60001	Schans van 't Hasselt	Nieuwe Tijd		
60002	Kadijk	Romeinse periode	Middeleeuwen	Nieuwe Tijd
161139	Kerkschans	Nieuwe Tijd		
163534	Bolackers	Volle Middeleeuwen	Nieuwe Tijd	
207532	Heggestraat	Romeinse periode	Nieuwe Tijd	
207678	Mulkensstraat	Late Middeleeuwen		
207900	Wuytenweg	Midden-Bronstijd		
700490	Kadijk	IJzertijd		

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied (CAI, 2016)

In de omgeving werden opvallend veel vondsten gedaan die gesitueerd konden worden in de metaaltijden en dan met name de bronstijd. Zo werden er verschillende grafheuvels, een randbijltje, aardewerken fragmenten, beerputten/afvalputten en 'celtic fields' aangetroffen. Daarnaast werd er in de buurt een volledige nederzetting en een fragment van een ringkandelaar en een vingerhoedje aangetroffen uit de volle middeleeuwen.

In de Inventaris van het bouwkundig erfgoed, opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed, werd ook een opsomming gemaakt van belangrijke vondsten voor de gemeente Overpelt en zijn gehuchten.

DATUM	OMSCHRIJVING
1848	VOORROMEINSE URNE
1896	GRAFHEUVELS IN LINDEL (CFR.HUNNEBERGS)
1906 EN 1908	PREHISTORISCHE VINDPLAATS 'STATION DE LA GRANDE BARRIÈRE'
1911	GRAFHEUVELS TE LINDEL
1923	VOORROMEINSE BEGRAAFPLAATS TE HEESAKKERSHEIDE
1934-1939	MESOLITHISCHE VINDPLAATS NABIJ 'STEENWEG'
1938	VOORROMEINSE BEGRAAFPLAATS TE HOEVEN
1935 EN 1948	BEKERFRAGMENTEN VAN BEKERCULTUUR TE DORPERHEIDE
1952	ROMEINSE BEWONINGSSPOREN TE DORPERHEIDE
1955/1959-60	MEROVINGISCHE BEGRAAFPLAATS TE LINDEL
1957	VOORROMEINSE URNEVELD TE KRUISKIEZEL
1957	ROMEINSE BEGRAAFPLAATS TE KRUISKIEZEL
1959	DOLIUM (RESTEN ROMEINSE WEG) UIT DE ROMEINSE TIJD TE HASSELT
1959	KOPEREN TRIËNS IN MEROVINGISCH GRAFVELD TE LINDEL
1961	ROMEINSE INCINERATIEGRAVEN TE LINDEL

Tabel 2: Archeologische waarden volgens OE in Overpelt

In het overzicht komen opvallend veel begraafplaatsen voor onder de vorm van urnevelden, grafheuvels, grafvelden en begraafplaatsen. De meesten hiervan dateren uit de Merovingische en/of Frankische periode en zijn gelegen in heidegebied (toen licht bebost) en aan beken. Uit deze archeologische gegevens kan afgeleid worden dat er tijdens de ijzertijd en de Romeinse tijd een vorm van nederzettingen geweest moeten zijn. De steentijdsite 'Station de la Grande Barrière' ontdekt in 1906-1908 kan er ook op wijzen dat er tevens menselijke aanwezigheid was tijdens de steentijd.

4.2 STRATIGRAFISCHE OPBOUW

4.2.1 Bodemgenese

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als lemige zandbodem. Door het onderzoeksgebied lopen twee typen lemige zandbodems:

- *t-Scf3* : Terras op geringe of matige diepte met matig droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont
- *t-Sdc3* : Terras op geringe of matige diepte met matig natte lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

De bodemopbouw werd reeds uitvoerig bestudeerd bij een landschappelijk booronderzoek.¹⁴

Ook bij het proefsleuvenonderzoek werd de bodemopbouw geanalyseerd en besproken en leverde volgende conclusie op: “er is een dikke donkerbruine/zwarte antropogene A-horizont aanwezig. Hieronder bevinden zich de B- en C-horizont.”¹⁵ Ook tijdens het archeologisch onderzoek in de vorm van een opgraving kon deze conclusie gesteld worden. De relatief dikke (ca. 50 cm) antropogene A-horizont is gevormd als gevolg van intensief omspitten/ploegen van de ondergrond in functie van landbouwactiviteiten. Bij de aanleg van het archeologisch vlak konden nog zgn. ‘spitsporen’ worden waargenomen. Dit omspitten heeft mogelijk een negatieve impact gehad op de bewaring van (een aantal) archeologische sporen. Richting de beekvallei, in westelijke richting binnen het onderzoeksgebied van Zone 1, werd de vorming van een Podzol waargenomen.

OVKA/F/1

Figuur 19: Profiel in werkput 3, Zone 2 (ARCHEBO bvba, 2018)

¹⁴ Claesen J. *et al*, 2017a, pp. 8-9

¹⁵ Claesen J. *et al*, 2017b, pp. 118

OVKA/F/2

Figuur 20: Spitsporen (ARCHEBO bvba, 2018)

4.2.2 Bodembewaring

De bodem kent over een groot deel van het terrein een sterke antropogene invloed ten gevolge van landbouwactiviteiten. Deze landbouwactiviteiten hebben een (beperkte) negatieve impact gekend op de bodembewaring. Slechts zeer lokaal is er nog een restant van een B-horizont aanwezig.

4.2.3 Bodembewaring en bewaring archeologische site en artefacten

De landbouwactiviteiten hebben wellicht eveneens een negatieve invloed gehad op de bewaringstoestand van de archeologische site. Anderzijds heeft de dikke antropogene A-horizont ervoor gezorgd dat de diepere archeologische sporen afgedekt en bewaard zijn.

4.2.4 Referentiebodems op gekende archeologische sites

Dergelijke profielen met plaggenbodems komen veelvuldig voor op de zandgronden in de Kempen. Ook ter hoogte van de site Overpelt-Bolackers werden vergelijkbare profielen aangetroffen.¹⁶

4.3 BESCHRIJVING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Er werden in totaal 104 archeologische sporen aangeduid en beschreven. De meeste sporen zijn van antropogene oorsprong. 5 sporen werden aangeduid en zijn natuurlijk van oorsprong. Eén van deze natuurlijke sporen, nl. SP18, kan als boomval geïnterpreteerd worden. De archeologische sporen kunnen globaal in volgende categorieën opgedeeld worden, nl.: paalkuilen, greppels, recente begravingen en overige kuilen. De sporen kunnen in 4 verschillende perioden ingedeeld worden, nl: bronstijd, ijzertijd, volle middeleeuwen en Nieuwe/Nieuwste Tijd. De sporen uit de Nieuwe/Nieuwste Tijd zijn vermoedelijk te situeren in de 19de-20ste eeuw en worden als 'recent' aangeduid op onderstaande kaarten.

---

¹⁶ Schurmans M., 2014, pp. 17-18

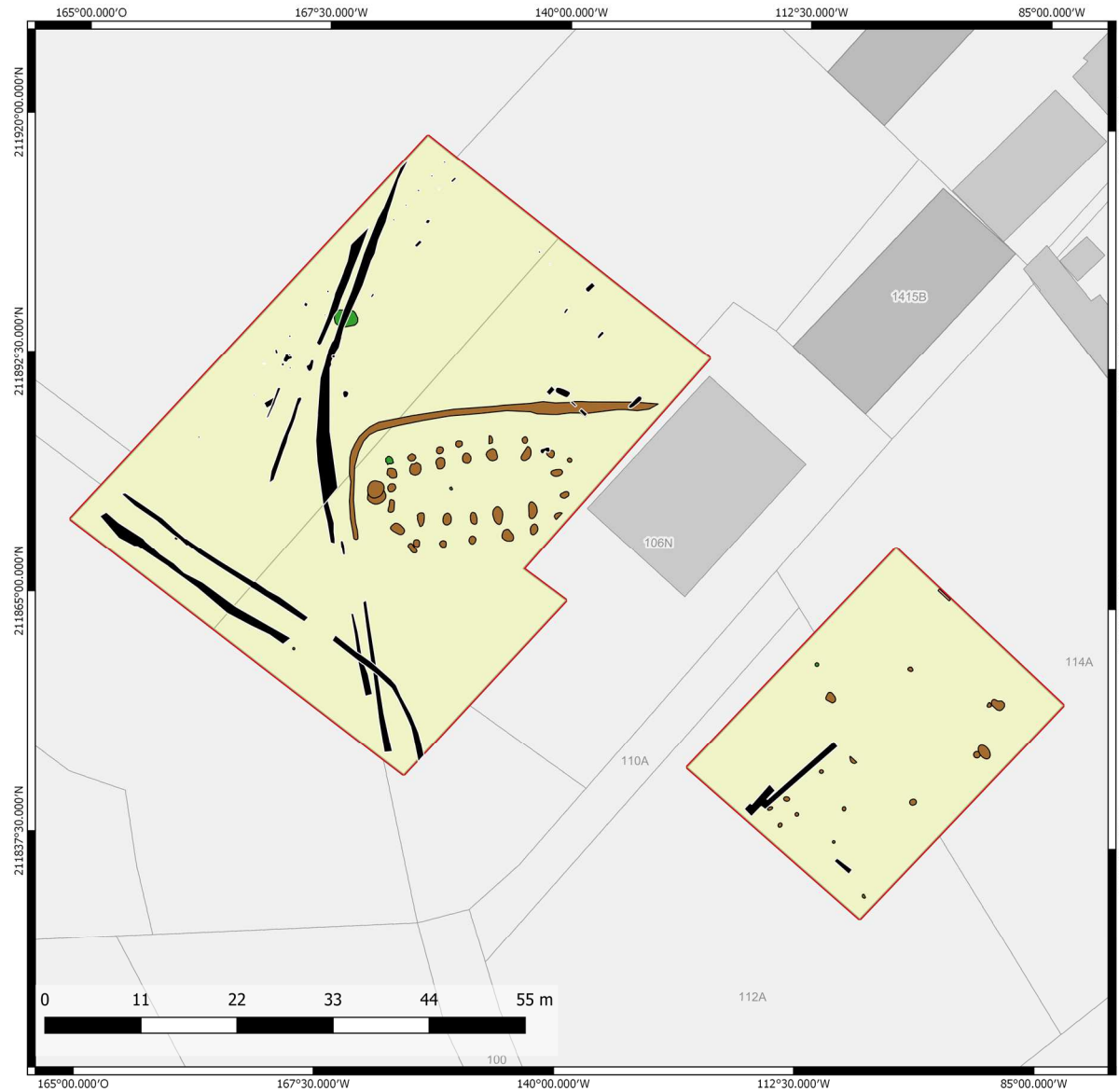
ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE

Overpelt - Kadijk
Allesporenplan
26/02/2018

Projectcode opgraving: 2018A31

Legenda

- Onderzoeksgebied
- Velddata
  - Profielput
  - Recent
  - Natuurlijk
  - Spoor
  - Werkputten

OVKA/18/02/26/16 - Digitale
aanmaak
Figuur 21: Allesporenplan
(ARCHEBO bvba, 2018).

4.3.1 Zone 1

In Zone 1 werden 87 sporen aangeduid en geregistreerd.

OVKA/18/02/26/17 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Allesporenplan werkputten 1 & 2, Zone 1 (ARCHEBO, 2018).

OVKA/F/3

Figuur 23: Overzichtsfoto werkput 1 (Zone 1) in zuidwestelijke richting (ARCHEBO bvba, 2018)

4.3.1.1 Paalkuilen

Van de 87 sporen in Zone 1, konden een 49-tal van deze sporen geïnterpreteerd worden als paalsporen. Een aantal van deze paalkuilen kunnen geassocieerd worden met elkaar en behoren bijgevolg dan ook tot eenzelfde structuur of gebouwplattegrond.

In het noordelijke deel van het onderzoeksgebied werden 10 recente, vierkante paalkuilen aangetroffen die op één lijn liggen. Deze paalkuilen behoren toe aan een wei- of veldafbakening uit een recenter verleden, vermoedelijk 20ste eeuw. In enkele van deze kuilen werd zelfs nog hout aangetroffen.

Gebouw H1

Er werden 29 paalkuilen aangetroffen die geassocieerd kunnen worden met elkaar en daardoor behoren tot eenzelfde gebouwplattegrond. Het betreft hierbij een zgn. 'bootvormig' gebouw dat (volgens de indeling van Huijbers) geclassificeerd kan worden als een type H2, waarbij zowel de staanderijen als de lange wanden gebogen zijn. Dit type van gebouw kan gesitueerd worden in de volle middeleeuwen, meer bepaald in de periode 950 tot 1300, relatief vaak tussen 950 en 1200 en het meest in de periode tussen 1100 en 1175.¹⁷ Dateerbaar materiaal, zoals aardewerk, werd echter niet aangetroffen in de paalkuilen om dit te bevestigen.

type	staanderijen	lange wanden	datering
H0	recht	recht, of deels gebogen	700 - 1000, meeste 850 - 950
H1	recht	Gebogen	900 - 1200, meeste 900 - 1100
H2	gebogen	Gebogen	950 - 1300, relatief vaak 950 - 1200, meeste 1100 - 1175
H3	één recht en één gebogen	Gebogen	vanaf 1075 - 1200
H4	recht	Recht	vanaf 1200 - 1225

Tabel 3: Belangrijke kenmerken van de huistypen van Huijbers (naar Huijbers 2014, p. 379 tabel 2)¹⁸

De plattegrond, met een O-W oriëntatie, bestaat uit twee keer twee rijen van palen, waarbij de kernconstructie gevormd wordt door 5 gebinten (10 gebintestaanders: sporen SP42, 43, 46, 48, 53, 62, 64, 66, 68 en 70). De buitenste wandpalen zijn sporen: SP41, 44, 45, 49, 58, 61, 63, 65, 67 en 71. De kopse zijde aan de oostelijke kant van het gebouw wordt gevormd door sporen SP69, 72, 73 en 74, waarbij sporen SP72 en 73 de vermoedelijke ingang vormen van het gebouw. Deze paalkuilen vertonen een andere oriëntatie (namelijk O-W) ten opzichte van de overige paalkuilen. De tegenoverliggende kopse kant, ter hoogte van het westelijk deel van het gebouw, lijkt een herstellingsfase te hebben gehad. De aangetroffen paalkuilen (sporen SP51, 52, 54, 57 en 59) vertonen namelijk een donkerdere inhoud, wat doet vermoeden dat zij iets jonger te dateren zijn. Het gebouw heeft een afmeting van 12 meter in de breedte en is 20 meter lang. De noordelijke en westelijke kant wordt omgeven door een huisgreppel (SP36, zie ook 4.3.1.2 *Greppels*).

¹⁷ Huijbers A., 2014, pp. 367-420 en bijdrage van dhr. Miel Schurmans

¹⁸ Schurmans M., 2014, pp. 27

OVKA/F/4

Figuur 24: Gebouwplattegrond werkput 2, Zone 1 (ARCHEBO bvba, 2018)

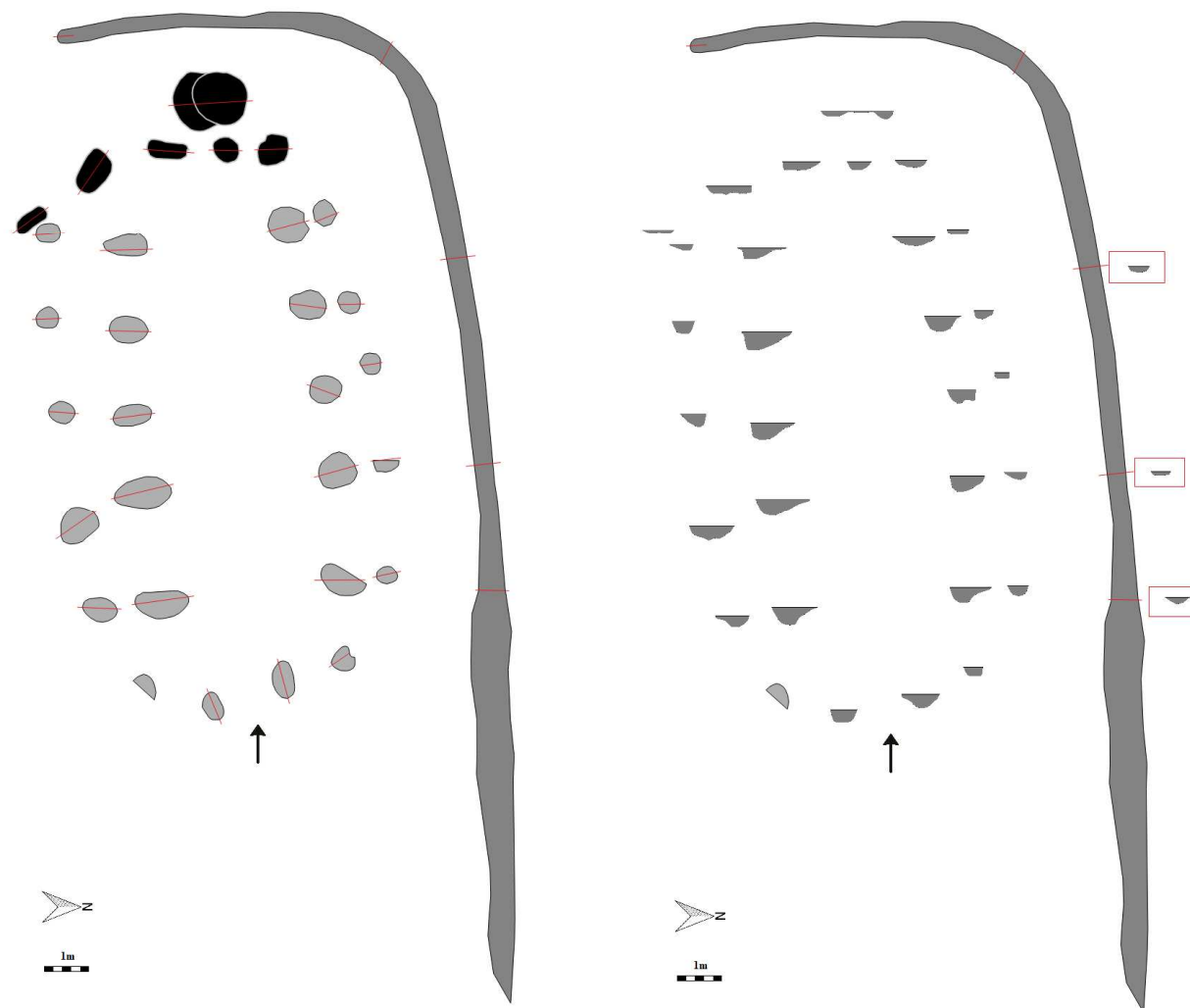
Over de functie van het gebouw is het eerder gissen. Een aantal criteria worden aangewend om hoofd- en bijgebouwen te kunnen onderscheiden: aanwezigheid van een haard, de centraliteit, ligging ten opzichte van een waterput, historiciteit en de omvang.¹⁹ Er wordt verondersteld dat rond een woongebouw meer vondsmateriaal aanwezig was dan rond een bijgebouw. Ook de oriëntatie van de gebouwen is belangrijk.²⁰ Op basis hiervan kan mogelijk geconcludeerd worden dat het een groot bijgebouw betreft, aangezien er geen haard is aangetroffen en er geen vondsten werden gedaan in en rond de paalkuilen. Ook het ontbreken van een waterput lijkt in die richting te wijzen. In het vervolgonderzoek van Fase 2B werd ten oosten van het gebouw eveneens geen waterput aangetroffen.²¹

---

¹⁹ Huijbers A.M.J.H., 2007, pp. 95-96

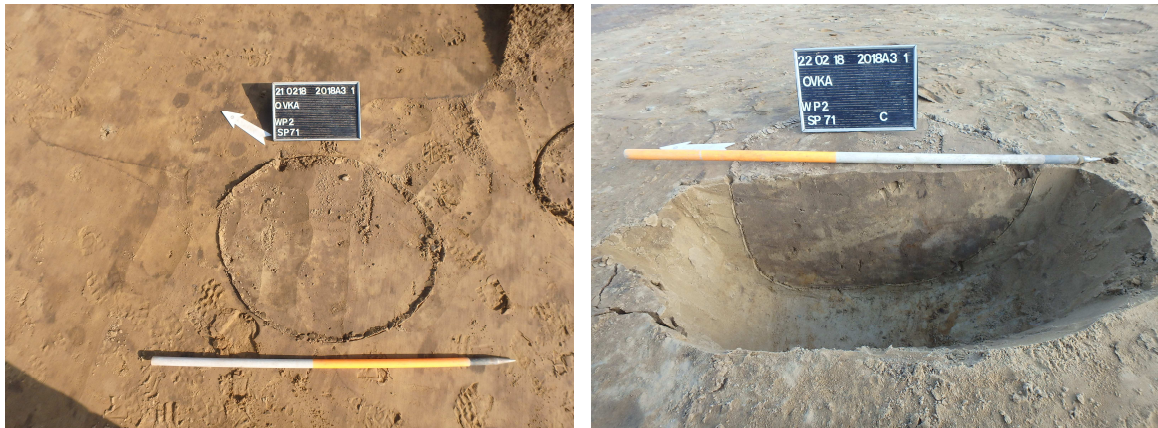
²⁰ Lascaris M. (ed.), 2011, pp. 91

²¹ Claesen J. *et al*, 2018e (in voorbereiding)

Figuur 25: Gebouw H1 met coupes
(ARCHEBO bvba, 2018)

De paalkuilen zelf bevatten bruingrijs en lichtbruin gevlekt zand. De binnenste gebintestaanders zijn ovaal van vorm en hebben een lengte dat varieert tussen ca. 140 en 200 cm en een breedte tussen 70 en 120 cm. In diepte zijn de paalsporen tot maximaal 66 cm bewaard gebleven. De buitenste wandpalen zijn eerder rond van vorm met een gemiddelde diameter van ca. 80 cm en een maximale diepte van 50 cm.

OVKA/F/5

Figuur 26: Vlak- en coupefoto van wandpaal SP71 (ARCHEBO bvba, 2018)

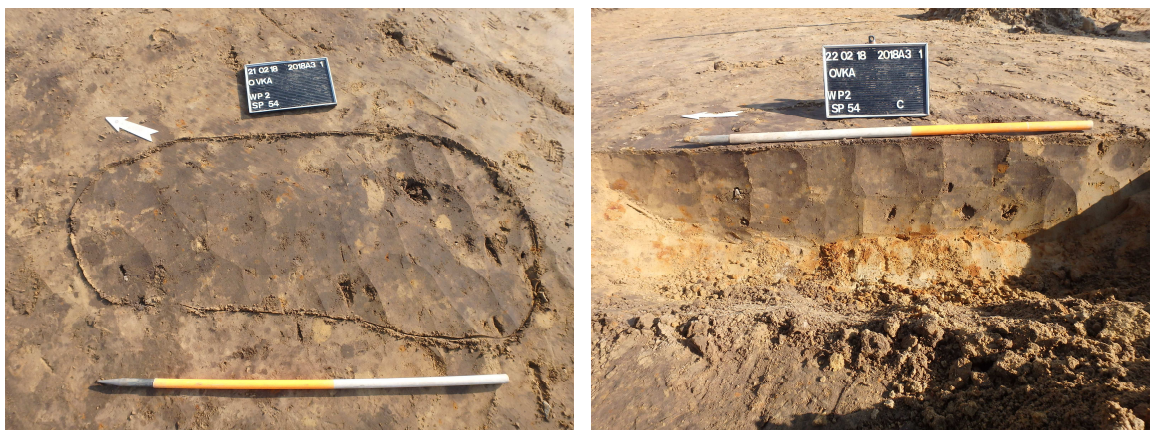

OVKA/F/6

Figuur 27: Vlak- en coupefoto van gebintestaander SP68 (ARCHEBO bvba, 2018)

De paalkuilen die voorkomen op de kopse kant ter hoogte van het westelijke deel van het gebouw (sporen SP51, 52, 54, 57 en 59) bevatten donkerder bruingrijs zand. Paalkuil SP57 bevat weinig houtskool. Vermoedelijk zijn deze paalkuilen van een herstellingsfase van het gebouw, waarbij de westelijke kopse kant vernieuwd of aangepast is. Naast deze paalkuilen bevinden zich sporen SP55 en 56 met een gelijkaardige inhoud. De functie van deze ondiepe kuilen is echter onduidelijk.

OVKA/F/7

Figuur 28: Vlak- en coupefoto SP54 (ARCHEBO bvba, 2018)

OVKA/F/8

Figuur 29: Vlak- en coupefoto SP55 & 56 (ARCHEBO bvba, 2018)

4.3.1.2 Greppels

In Zone 1 werden in totaal 7 grachten of greppels aangetroffen.

Greppel SP36 bevat bruin en lichtbruin zand. De greppel kan gekoppeld worden aan de plattegrond van gebouw H1 dat in de volle middeleeuwen kan gesitueerd worden en kan dus geïnterpreteerd worden als huisgreppel of zgn. *eavesdrip*.²² De greppel bakent dus een vol-middeleeuws erf af. Greppel SP36 bevindt zich ten noorden en ten westen van het gebouw. De greppel heeft voornamelijk een O-W oriëntatie, parallel met het gebouw en buigt af naar het zuiden toe, ter hoogte van het westelijk deel van het gebouw. Het oostelijk verloop van deze greppel kon in deze fase nog niet onderzocht worden. Dit werd onderzocht tijdens de opgraving van Fase 2B.²³ De greppel heeft een maximale breedte van 129 cm en een maximale diepte van 24 cm (coupe C3). Mogelijk loopt de huisgreppel, na een onderbreking, door in zuidelijke richting met SP85. Gezien de andere opvulling (cfr. *infra*) van deze greppel is het evenwel niet duidelijk of dit daadwerkelijk het geval is. Ook blijkt deze laatstgenoemde greppel op basis van het vooronderzoek door te lopen in zuidoostelijke richting over quasi het volledige projectgebied. Dit doet vermoeden dat de greppel niet bij de huisgreppel gerekend kan worden en wellicht ook niet gelijktijdig is.

²² Schurmans M., 2014, pp. 35

²³ Claesen J. et al, 2018e (in voorbereiding)

OVKA/F/9

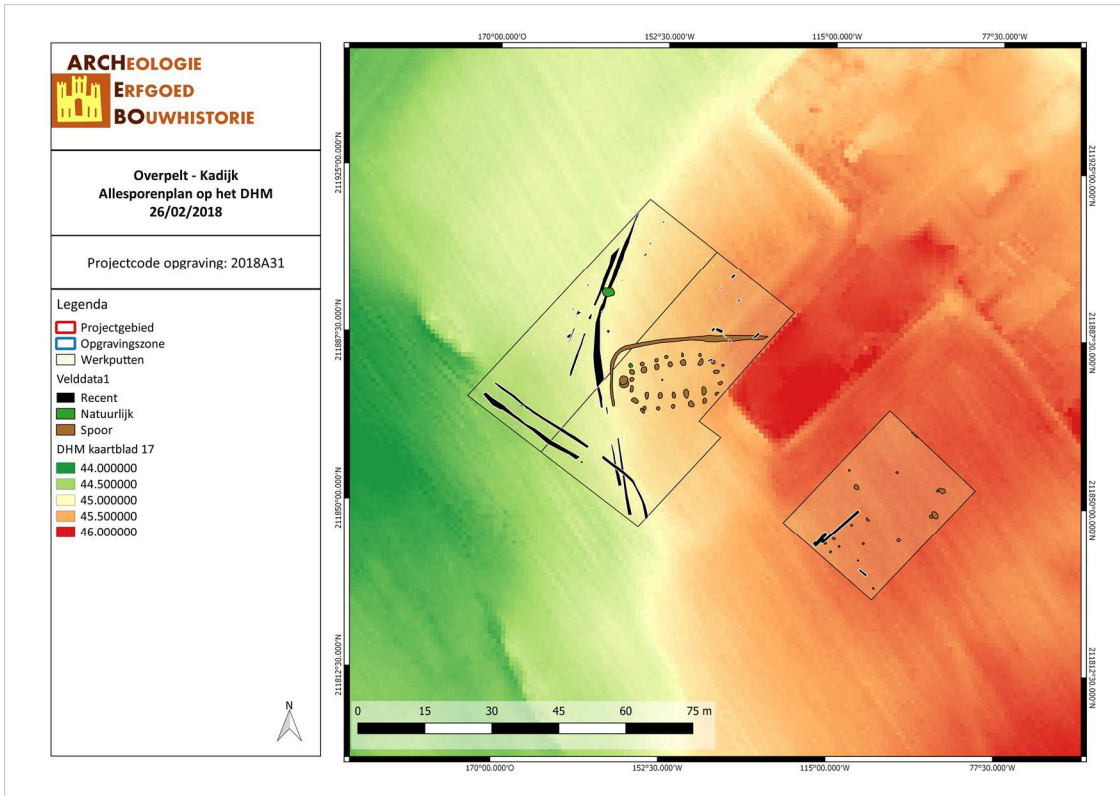
Figuur 30: Vlak- en coupefoto's huisgreppel SP36(ARCHEBO bvba, 2018)

De zes perceelsgreppels: SP1, SP3/87, SP5/20, SP14/23/37, SP17/83/86 en SP85, bevatten humusrijk donkergrijs-zwart zand. Greppels SP1 en SP3/87 zijn parallel aan elkaar, met een NW-ZO oriëntatie, waarbij SP87 afbuigt naar het zuiden toe. Greppels SP5/20, SP14/23/37 en SP17/83/86 zijn eveneens parallel aan elkaar, met een NO-ZW oriëntatie, waarbij greppel SP17/83/86 ook afbuigt naar het zuiden toe. Het zuidelijke deel van deze greppel (SP86) loopt dan weer parallel aan SP85, met een N-Z oriëntatie. De greppels zijn slechts beperkt bewaard gebleven in diepte (tot maximum ca. 25 cm).

De greppels SP17/83/86 en SP85 bevinden zich duidelijk op de overgang van de hoger gelegen rug (ten oosten van de greppels) naar de beekvallei toe (ten westen en ten zuiden van de greppels). Deze hoogtelijn heeft de inplanting van de greppels over een lange periode in de tijd beïnvloed, aangezien ook het westelijk deel van de vol-middeleeuwse huisgreppel SP36 zich op deze scheiding bevindt en ook de perceelsindeling op de Atlas der Buurtwegen van ca. 1840 deze hoogtelijn nog steeds volgt. Greppel SP85 lijkt in het verlengde te liggen van de huisgreppel, maar vertoont duidelijk een andere inhoud dat vergelijkbaar is met bovengenoemde perceelsgreppels. Ook loopt deze greppel door in zuidoostelijke richting en volgt daarbij de hoogtelijn, waarneembaar op het DHM (Figuur 32).

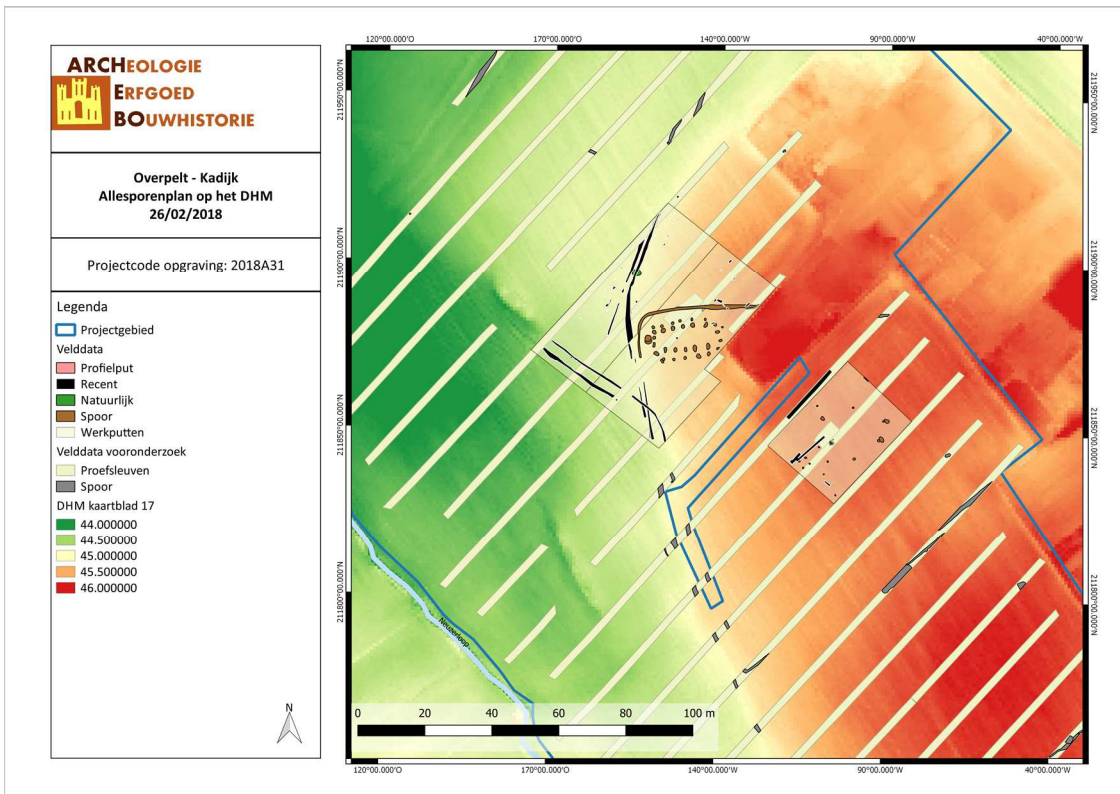
Het dateren van greppels is vaak moeilijk, aangezien ze af en toe opgeschoond kunnen zijn, waardoor de gebruiksduur aanzienlijk verlengd werd.²⁴ Greppels SP1 en SP3/87 komen wel duidelijk overeen met perceelsindelingen die te zien zijn op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). Vermoedelijk zijn de perceelsgreppels, met een vergelijkbare inhoud, dan ook vanaf de 19de eeuw of later te situeren.

²⁴ Schurmans M., 2014, pp. 22

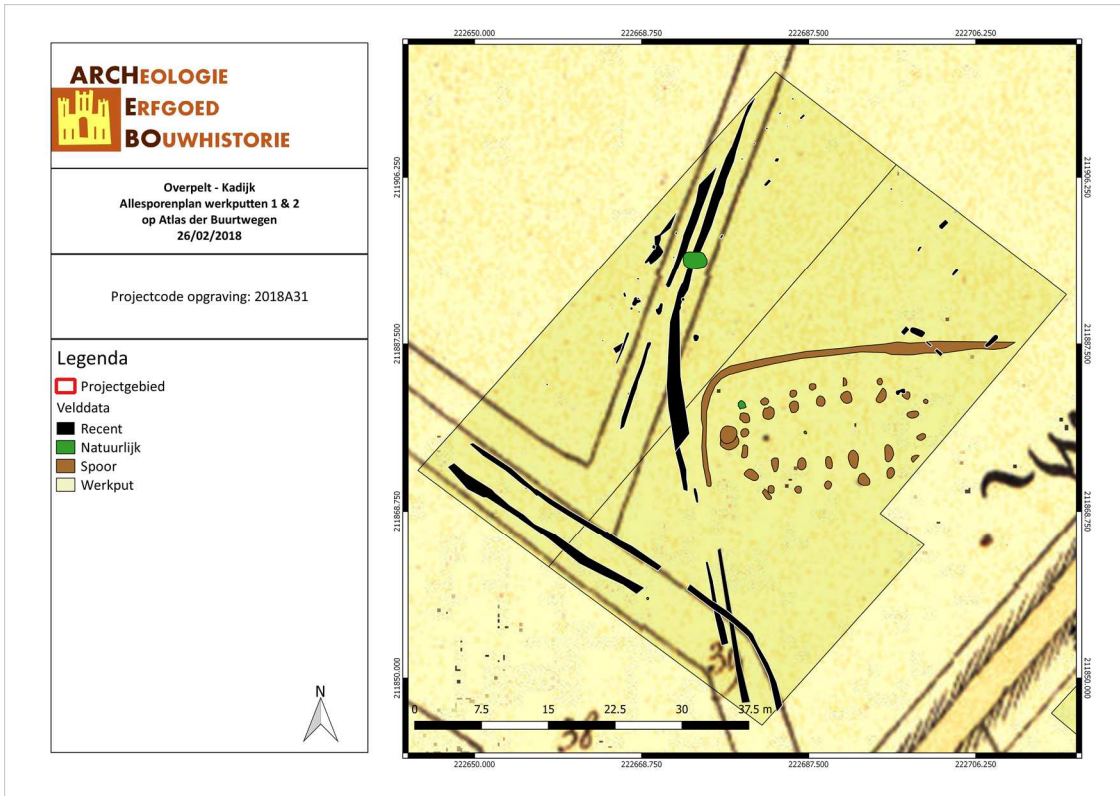
OVKA/26/02/26/18 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Allesporenplan op het DHM (ARCHEBO bvba, 2018).

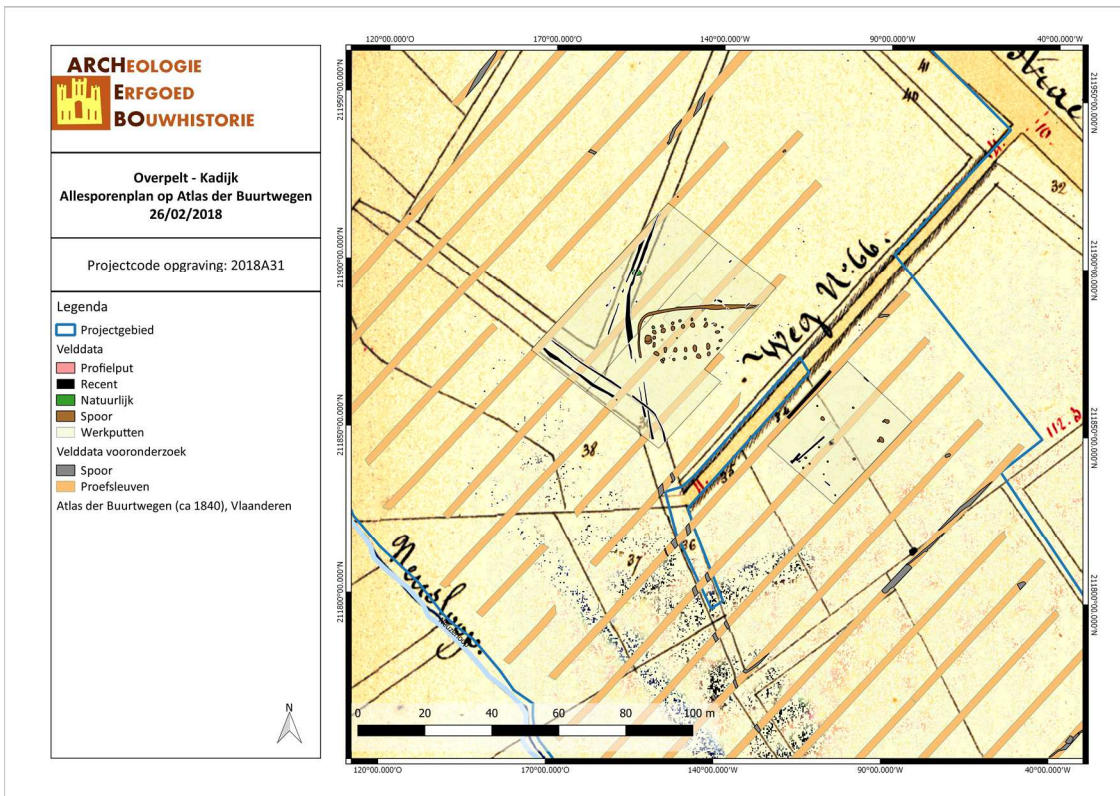
OVKA/26/02/26/19 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Greppels en gegevens uit het vooronderzoek op het DHM (ARCHEBO bvba, 2018).

OVKA/26/02/26/20 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Greppels op de Atlas der Buurtwegen (ARCHEBO bvba, 2018).

OVKA/26/02/26/21 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Greppels en gegevens uit het vooronderzoek op de Atlas der Buurtwegen (ARCHEBO bvba, 2018).

4.3.1.3 Begravingen

Er werden 7 recente (laat 20ste-eeuwse) begravingen aangetroffen (sporen SP25, 33, 38, 40, 79, 80 en 81). In deze rechthoekige kuilen werden resten van jonge varkens of biggen aangetroffen.

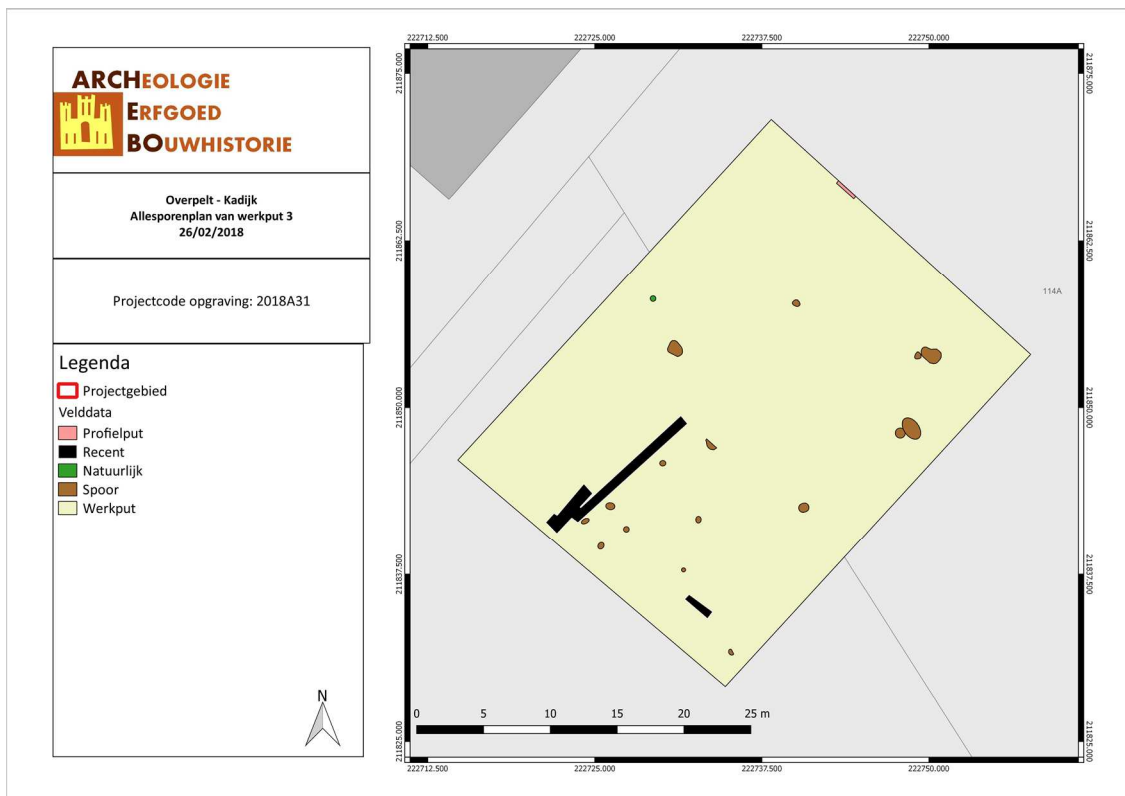

OVKA/F/10

Figuur 35: Vlakfoto SP33 (ARCHEBO bvba, 2018)

4.3.2 Zone 2

In Zone 2 (Werkput 3) werden nog eens 17 sporen aangeduid en geregistreerd. Daarnaast werden 3 sporen aangetroffen waarin plastic aanwezig was. Deze sporen werden niet benoemd en niet opgenomen in de sporenlijst, maar wel ingemeten en op plan gezet ('recent').

OVKA/18/02/26/22 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Allesporenplan werkput 3, Zone 2 (ARCHEBO bvba, 2018).

OVKA/F/11

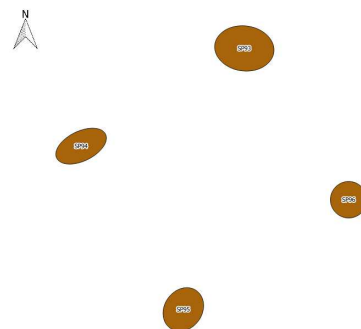
Figuur 37: Overzichtsfoto werkput 3, Zone 2 (ARCHEBO bvba, 2018)

4.3.2.1 Paalkuilen

Van de 17 sporen in Zone 2 konden met zekerheid negen sporen geïnterpreteerd worden als paalkuilen. Vier van de paalkuilen (SP93-96) kunnen geassocieerd worden met elkaar en behoren tot een vierpalige spieker. De overige paalkuilen (SP91, 92, 102, 103 en 104) konden niet tot een structuur gerekend worden. De paalkuilen kunnen op basis van drie dateerbare scherven (uit sporen SP94 en 104), en hun vergelijkbare inhoud en uitzicht, allen ruim in de ijzertijd gesitueerd worden.

Spieker B1

Sporen SP93 t.e.m. 96 behoren tot een vierpalige spieker (B1). De spieker is vierkantig van vorm waarbij de vier zijden een afmeting hebben van ca. 2,70 m. De paalkuilen zijn rond tot ovaal van vorm met een diameter van ca. 47 cm. In coupe bleken de paalkuilen ongeveer 20 cm diep te gaan. De inhoud van de paalsporen bestaat uit vrij homogeen lichtbruin-grijs zand met houtskoolspikkels. In spoor SP94 werden twee wandfragmenten in aardewerk teruggevonden die ruim in de ijzertijd te situeren zijn.

OVKA/F/12

Figuur 38: Vierpalige spieker B1
werkput 3, zone 2: overzichtsfoto en
vlattekening (ARCHEBO bvba, 2018)

OVKA/F/13

Figuur 39: Vlak- en coupefoto paalkuil SP93 (ARCHEBO bvba, 2018)

Overige paalkuilen

In Zone 2 werden nog vijf andere paalkuilen aangetroffen (sporen SP91, 92, 102, 103, 104), die dezelfde inhoud en uitzicht vertonen als de paalsporen die tot de spieker behoren. Deze sporen kunnen evenwel niet tot een structuur gerekend worden. In spoor SP104 werd vergelijkbaar aardewerk aangetroffen als in spoor SP94 en kan ruim in de ijzertijd gedateerd worden.

4.3.2.2 Overige kuilen

Sporen SP98/99 en SP100/101 zijn vergelijkbaar met elkaar. Het betreft twee ondiepe kuilen (sporen SP98 en 100) met een onregelmatige vorm, met daarbij mogelijk een paalkuil (sporen SP99 en 101). De functie hiervan is evenwel onduidelijk. In spoor SP100 werden twee zeer kleine, gefragmenteerde scherven gevonden die mogelijk in de bronstijd te dateren zijn. De sterk gefragmenteerde scherven zijn vergelijkbaar met deze in SP90.

OVKA/F/14

Figuur 40: Vlak- en coupefoto SP98 & 99 (ARCHEBO bvba, 2018)

Spoor SP90 werd reeds in het vooronderzoek aangesneden. Uit dit spoor kon in het vooronderzoek ca. 110 wandfragmenten gerecupereerd worden die herkend konden worden als geglad handgevormd aardewerk dat in de bronstijd te dateren is.²⁵ Zoals ook in het vooronderzoek, kon dit spoor tijdens de opgraving amper waargenomen worden. Ook in coupe is het spoor weinig zichtbaar. Het spoor is sterk uitgelopen en dus slecht bewaard. Wel leverde het spoor nog twee kleine wandfragmenten op.

OVKA/F/15

Figuur 41: Vlak- en coupefoto paalkuil SP90 (ARCHEBO bvba, 2018)

4.4 CULTURELE EN NATUURWETENSCHAPPELIJKE VONDSTEN

Tijdens het archeologisch onderzoek werden 4 vondstnummers uitgedeeld. Het gaat hierbij uitsluitend om aardewerk. Daarnaast werden met behulp van metaaldetectie 10 metalen voorwerpen teruggevonden. Ook werd er in een 7-tal kuilen dierlijk botmateriaal teruggevonden.

4.4.1 Aardewerk

Het aardewerkonderzoek dient om afzonderlijke sporen te dateren en daaropvolgend de site in zijn geheel te kunnen situeren in de tijd. Bij dit onderzoek wordt bijzonder aandacht besteed aan rand- en

²⁵ Claesen J. *et al*, 2017b: pp. 17 & 67-68

bodemfragmenten die kunnen gebruikt worden om een oordeel te vellen over vormtypes. Daarnaast wordt er ook gelet op versieringselementen en gebruikssporen.

Inventaris en bespreking vondsten

In totaal werden slechts 7 scherven ingezameld en gedetermineerd. Alle scherven behoren tot een context en werden aangetroffen in werkput 3, Zone 2. Het gaat hierbij om een zeer gefragmenteerd ensemble, waarbij twee verschillende aardewerkgroepen herkend konden worden. Het gaat daarbij om handgevormd besmeten aardewerk en handgevormd geglad aardewerk. Dit aardewerk kan ruim in de metaaltijden gedateerd worden. Een specifieke datering en vormdeterminatie is door de sterke fragmentatie echter niet mogelijk.

Het materiaal is over het algemeen zeer sterk gefragmenteerd, waarbij geen scherven aan elkaar gelinkt konden worden tot eenzelfde individu. De sterke fragmentatie geeft aan dat het meeste materiaal geen primair afval is. Waarschijnlijk zijn de meeste scherven als los slingerende scherven in de sporen terecht gekomen. Vermoedelijk zijn de meeste scherven wel als min of meer contemporain te beschouwen aan de sporen waarin ze aangetroffen werden. Er werden bijvoorbeeld geen residuele of intrusieve scherven aangetroffen binnen de vondstnummers, wat wel aangeeft dat er geen gemengde contexten aanwezig zijn.

Het materiaal kan ruim in de metaaltijden gesitueerd worden, waarbij de scherven uit sporen SP90 en 100 vermoedelijk in de bronstijd te situeren zijn en de scherven uit sporen SP94 en 104 eerder in de ijzertijd te dateren zijn. De grootste wandscherf uit spoor 94 vertoont brandsporen aan de binnenkant. Dit kan mogelijk wijzen op het gebruik van het aardewerk of kan het resultaat zijn van een secundaire verbranding, aangezien het de binnenkant van de scherf betreft.

Figuur 42: Vondsten uit sporen SP104 & SP94 (ARCHEBO bvba, 2018)

4.4.2 Metaalvondsten

Door metaaldetectie bij het aanleggen van het archeologisch vlak, alsook op de storthopen, werden 10 metalen vondsten aangetroffen. Het gaat daarbij om: twee knopen in koperlegering (ca. 17de eeuw),

mogelijk een beslagstuk (19de-20ste eeuw), een 5 Frank (type Ceres, België, 1958-1981), een niet nader te determineren munt (ca. 18de eeuw), 20 Frank (België, 1981), een haarspeld (20ste eeuw), een loden musketkogel (ca. 1550-1850), een oord (prinsbisdom Luik, 18de eeuw) en een fragment van een kogelhuls (20ste eeuw).

4.4.3 Botmateriaal

In zeven kuilen werd botmateriaal aangetroffen. Het betreft daarbij dierlijk bot van jonge varkens of biggen die intensioneer begraven zijn, en dit waarschijnlijk op het einde van de 20ste eeuw. Het botmateriaal werd niet gerecupereerd, aangezien het geen verdere archeologische waarde heeft.

4.5 DATERING EN INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

4.5.1 Relatieve datering a.d.h.v. sporen en vondsten

De archeologische sporen behoren tot meerdere periodes, gaande van de metaaltijden tot de Nieuwe/Nieuwste Tijd. De meeste sporen die werden aangetroffen in Zone 2 kunnen in de metaaltijden gedateerd worden. Sporen SP90, 98, 99, 100 en 101 kunnen vermoedelijk op basis van het aangetroffen materiaal in de bronstijd gedateerd worden, terwijl de spieker en de overige paalkuilen eerder in de ijzertijd te situeren zijn. In Zone 1 werd een bootvormig gebouw met bijhorende huisgreppel aangetroffen dat op basis van de kenmerken in de volle middeleeuwen gesitueerd kan worden (type H2, ca. 1100-1175). Dateerbaar materiaal werd echter niet teruggevonden in de paalkuilen, noch in de huisgreppel. Verder werden er perceelsgreppels uit de 19de eeuw of later aangetroffen en begravingen van jonge varkens of biggen die wellicht te situeren zijn eind 20ste eeuw.

4.5.2 Absolute datering a.d.h.v. natuurwetenschappelijke dateringstechnieken

Er werden geen vondsten gedaan die op basis van een natuurwetenschappelijk onderzoek een absolute datering opleveren. De zes grondstalen die werden genomen uit de paalkuilen van het vol-middeleeuwse gebouw leverde, na het uitvoeren hiervan, geen houtskoolmonsters op die een ¹⁴C-analyse mogelijk maken.

4.5.3 Absolute datering a.d.h.v. historische bronnen

Niet van toepassing.

4.5.4 Tafonomische opbouw en formatie

Het vol-middeleeuwse gebouw situeert zich op een lichte verhoging in het landschap en lijkt geïsoleerd te staan. Ook de teruggevonden spieker uit de ijzertijd is op deze verhoging te situeren. Na het verdwijnen van deze bewoningssporen lijkt het terrein in gebruik genomen te zijn als akker- of weiland, waarvan een zestal perceelsgreppels getuige zijn. Deze landbouwactiviteiten hebben enige impact gehad op het archeologische bodemarchief, waarbij de C-horizont deels aangeploegd werd.

4.6 SYNTHESE

4.6.1 Interpretatie van de archeologische site

Verspreid over het terrein werden in totaal 104 sporen aangetroffen en geregistreerd. De meeste sporen zijn van antropogene oorsprong, Vijf sporen bleken natuurlijk te zijn. De archeologische sporen kunnen voornamelijk geïnterpreteerd worden als bewoningssporen en kunnen globaal in volgende categorieën opgedeeld worden, nl.: paalkuilen, greppels en overige kuilen. Ook werden er zeven recente begravingen van jonge varkens of biggen gevonden.

Een aantal van de 58-tal paalkuilen die werden aangetroffen kunnen geassocieerd worden met elkaar en behoren tot eenzelfde structuur of gebouwplattegrond. In Zone 1 werd een bootvormig (bij)gebouw aangetroffen, met bijhorende huisgreppel, dat op basis van de kenmerken in de volle middeleeuwen te dateren is. Het betreft een type H2 (ca. 1100-1175). De westelijke kopse kant lijkt een herstellingsfase te hebben gekend. In Zone 2 werd een vierpalige spieker aangetroffen dat in de ijzertijd kan gesitueerd worden. Ook werden in deze zone vijf sporen aangetroffen die op basis van het schervenmateriaal in de bronstijd te situeren zijn. Daarnaast werden een 6-tal recente (19de-20ste-eeuwse) perceelsgreppels aangetroffen in Zone 1.

4.6.2 Belang en betekenis van de archeologische site

Overpelt dankt zijn naam aan zijn natuurlijke ligging, het land der poelen of pelen wordt vooreerst vermeld in 815 als Palethe.²⁶ Vermoedelijk stichtte St.-Willibrordus in de 8^e eeuw de St.-Kwintenskapel aan de nederzetting van Lindel, het oudste bedehuis van Overpelt. De parochiekerk St.-Martinus, de huidige parochie van Overpelt zou in 800 zijn opgericht, hetzij door de graaf van Loon, hetzij door het klooster van Floreffe. Ondanks zijn eerste vermelding in 815 kan er uit bovenstaande archeologische gegevens afgeleid worden dat er zowel tijdens in de ijzertijd en de Romeinse periode menselijke aanwezigheid of nederzettingen waren. Ook is bekend dat er verschillende landbouwnederzettingen tijdens de Frankische en/of Merovingische periode werden opgetrokken die aan de basis lagen van de ontwikkeling van de gemeenschap van Overpelt. Deze oudste landbouwnederzettingen groeiden later uit tot gehuchten.²⁷

Het projectgebied bevindt zich ten westen van de huidige kern van Overpelt. Het maakt deel uit van een regio waar talrijke archeologische vondsten werden gedaan vanaf de steentijd tot de late middeleeuwen en Nieuwe Tijd. In de ruime omgeving werden reeds een aantal archeologische resten aangetroffen. Het betreft hierbij opvallend veel vondsten uit de metaaltijden en dan met name de bronstijd. Ook werden er reeds heel wat vondsten gedaan die in de middeleeuwen te dateren zijn.²⁸

In de omgeving van het onderzoeksgebied werden opvallend veel vondsten gedaan die gesitueerd kunnen worden in de metaaltijden en dan met name de bronstijd. Zo werden er verschillende grafheuvels, een randbijltje, aardewerken fragmenten, beerputten/afvalputten en 'celtic fields' aangetroffen. De archeologische vondsten in de omgeving van het plangebied wijzen eveneens op de menselijke aanwezigheid en nederzettingen tijdens de ijzertijd en de Romeinse periode. Zo werden er veelvuldig sporen van begravingen uit de ijzertijd en de Romeinse periode in kaart gebracht.

Uit dit onderzoek blijkt dat ook het projectgebied al in de metaaltijden in gebruik genomen is. Getuige hiervan is o.a. een spieker dat in de ijzertijd te situeren is. In de volle middeleeuwen verschijnt er een

---

²⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016. [online]

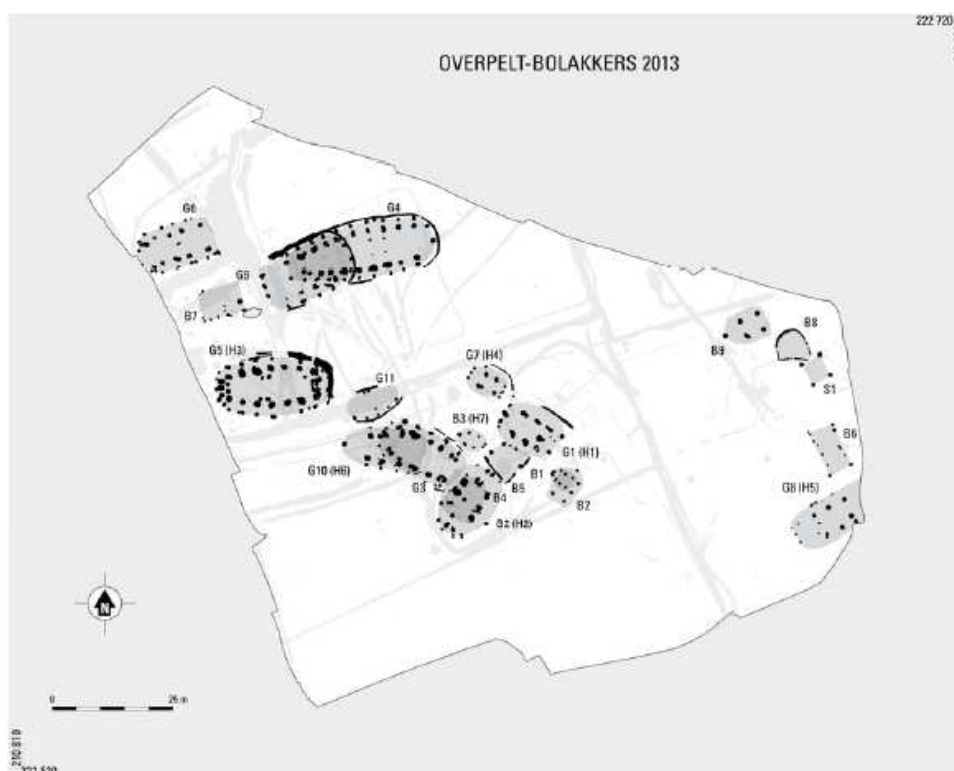
²⁷ Claesen J. et al, 2017a, pp. 12

²⁸ Claesen J. et al, 2017a, pp. 10-11

bootvormig gebouw. Dit onderzoek toont dus aan dat er al vanaf de metaaltijden menselijke aanwezigheid is in de buurt van het onderzoeksgebied en dat er occupatie aanwezigheid is in de volle middeleeuwen. De occupatie tijdens de volle middeleeuwen is evenwel in tijd beperkt, aangezien er niet meer dan één gebouwplattegrond is aangetroffen.

De resultaten van dit onderzoek kaderen in een ruimere interpretatie en occupatiegeschiedenis in de regio. De sporen die teruggevonden zijn die te koppelen zijn aan een vol-middeleeuws erf (gebouw en greppel) zijn sterk vergelijkbaar met de resultaten die bekomen zijn tijdens eerder archeologisch onderzoek ter hoogte van de site Overpelt-Bolakkers. Dit levert met andere woorden een kennisvermeerdering op voor de indeling en bewoning van dit deel van Overpelt tijdens de volle middeleeuwen.

Op de site Overpelt-Bolakkers werd een volledige nederzetting aangetroffen uit de volle middeleeuwen. De opgraving leverde hier o.a. 22 gebouwplattegronden (hoofd- en bijgebouwen en spiekers) op uit de volle middeleeuwen. De bewoning lijkt aan te vangen op het einde van de 10de eeuw met het stapsgewijs optrekken van verschillende erven. Vanaf het begin van de 12de eeuw wordt het beeld diffuser. Het vondstenmateriaal bestaat uit aardewerk, natuursteen, metaal, dierlijk bot en keramisch bouw materiaal. Het aardewerk is te interpreteren als gewoon gebruiksaardewerk. Binnen het aardewerkspectrum zijn de categorieën vertegenwoordigd die gebruikelijk zijn voor een rurale, vol-middeleeuwse nederzetting in de regio: Maaslands aardewerk, Rijnlands roodbeschilderd aardewerk, Zuid-Limburgs aardewerk, blauwgrijs aardewerk, steengoed en roodbakkend aardewerk. Bijzondere exemplaren of luxe vaatwerk zijn niet aanwezig.²⁹

Figuur 43: Overpelt-Bolakkers: gebouwen en bijgebouwen uit de volle middeleeuwen (Bron: Schurmans M., 2014, pp. 29, Fig 5.3.).

²⁹ Schurmans M., 2014, pp. 79-84

4.7 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN EN -DOELEN

Hieronder worden de vooropgestelde onderzoeksvragen beantwoord:

- *Geef een beknopte omschrijving van de aangetroffen sporen?*

Van de 104 archeologische sporen die werden aangetroffen binnen het onderzoeksgebied kunnen zeker 58 sporen geïnterpreteerd worden als paalkuilen (49 in Zone 1 en 9 in Zone 2). Een aantal van de paalkuilen kunnen geassocieerd worden met elkaar en behoren tot eenzelfde structuur. Zo kon in Zone 1 een gebouwplattegrond herkend worden. Dit gebouwplattegrond betreft een bootvormig gebouw van het type H2 en kan in de volle middeleeuwen (ca. 1100-1175) gesitueerd worden. In Zone 2 werden vier paalkuilen gevonden die tot een vierpalige spieker behoren. In deze zone werden vijf andere paalkuilen teruggevonden met een gelijkaardige inhoud en uitzicht als deze van de spieker, maar konden niet tot een structuur gerekend worden. Daarnaast werden in Zone 1 zeven greppels aangetroffen. Eén van deze greppels (SP36) kan gelinkt worden aan het bootvormig gebouw en kan dus geïnterpreteerd worden als huisgreppel. De overige (perceels)greppels kunnen vermoedelijk in de 19de of 20ste eeuw gesitueerd worden. Ook werden er 7 recente begravingen aangetroffen van jonge varkens of biggen.
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*

De bewaringstoestand van de sporen is over het algemeen relatief goed te noemen. Bij het aanleggen van het archeologisch vlak konden zgn. spitsporen opgemerkt worden tot diep in de antropogene bovenlaag (A-horizont). Deze spitsporen kunnen een (beperkte) negatieve impact gehad hebben op de bewaringsdiepte van de sporen. Spoor SP90 kon zowel in het vlak als in coupe amper waargenomen worden. Dit spoor is sterk uitgeloozd en kent bijgevolg een slechte bewaring.
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

Een aantal van de paalkuilen kunnen geassocieerd worden met elkaar en zo tot een structuur gerekend worden. In Zone 1 kon een bootvormig gebouw herkend worden. Deze bootvormig structuur kan geclassificeerd worden als type H2 en kan in de volle middeleeuwen (ca. 1100-1175) gesitueerd worden. Rond dit gebouw bevindt zich een huisgreppel (SP36). In Zone 2 werd een vierpalige spieker aangetroffen.
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

De archeologische sporen behoren tot meerdere periodes, gaande van de metaaltijden tot de Nieuwe/Nieuwste Tijd. De meeste sporen die werden aangetroffen in Zone 2 kunnen in de metaaltijden gedateerd worden. Sporen SP90, 98, 99, 100 en 101 kunnen vermoedelijk op basis van het aangetroffen materiaal in de bronstijd gedateerd worden, terwijl de spieker en de overige paalkuilen eerder in de ijzertijd te situeren zijn. In Zone 1 werd een bootvormig gebouw met bijhorende greppel aangetroffen dat op basis van de kenmerken in de volle middeleeuwen gesitueerd kan worden (type H2, ca. 1100-1175). Dateerbaar aardewerk werd echter niet teruggevonden. Verder werden er perceelsgreppels uit de 19de eeuw of later aangetroffen en begravingen van jonge varkens of biggen die wellicht te situeren zijn eind 20ste eeuw.
- *Kunnen de sporen gedateerd worden?*

Slechts een beperkt aantal van de sporen kunnen op basis van vondsten gedateerd worden. In sporen SP90 en 100 werden wandfragmenten teruggevonden die in de bronstijd te dateren zijn. Scherven uit paalsporen SP94 en 104 wijzen op een datering in de ijzertijd. Zo kan de spieker, waartoe SP94 behoort, in deze periode gesitueerd worden. De overige paalkuilen in Zone 2

kunnen op basis van een vergelijkbare inhoud en uitzicht eveneens in de ijzertijd gesitueerd worden. In de paalkuilen die toebehoren tot het bootvormig gebouw werd geen dateerbaar materiaal teruggevonden. Op basis van de kenmerken van het gebouw kunnen de paalkuilen in de volle middeleeuwen gedateerd worden (ca. 1100-1175). De perceelsgreppels kunnen vermoedelijk (op basis van de gelijkaardige humusrijke inhoud) allemaal gesitueerd worden in de 19de of 20ste eeuw, met uitzondering van greppel SP36 die in dezelfde periode dient gesitueerd te worden als het bootvormige gebouw. Twee van de relatief recente perceelsgreppels zijn weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840).

- *Kan er een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?*

In de volle middeleeuwen heeft er een bootvormig gebouw gestaan binnen het onderzoeksgebied. Gezien het gebouw afzonderlijk voorkomt lijkt het erop dat er slechts één bewoningsfase geweest is. Het gebouw zelf vertoont vermoedelijk aan de westelijke kopse kant een herstelfase. Het gebouw betreft mogelijk een groot (bij)gebouw.³⁰ In Zone 2 werd een spieker aangetroffen. Deze spieker wijst er op dat er in de nabijheid van het onderzoeksgebied ook in de ijzertijd reeds occupatie aanwezig was.

- *Wat zeggen de aangetroffen resten over de welstand, levenswijze, sociale, economische en culturele achtergrond van de gebruikers of de bewoners?*

Het aangetroffen materiaal is te beperkt en te gefragmenteerd om op basis hiervan uitspraken te doen. Wel wijst de omvang van het gebouw (20 op 12 m) uit de volle middeleeuwen er op dat de gebruikers hiervan relatief welvarend waren, al werd er geen aardewerk aangetroffen in de paalkuilen. Het optrekken van een dergelijk groot (bij)gebouw vergt heel wat energie en middelen.

- *Is er een (mogelijke) relatie tussen de aangetroffen vindplaats en gekende vindplaatsen in de omgeving?*

Het bootvormig gebouw vertoont heel wat gelijkenissen met een aantal gebouwen die zijn aangetroffen op de site Overpelt-Bolakkers, op ca. 850 m ten zuiden van onderhavig plangebied. Hier werden in totaal 22 gebouwplattegronden aangetroffen (hoofd- en bijgebouwen en spiekers) uit de volle middeleeuwen.³¹

- *Hoe kaderen de resultaten van het onderzoek binnen de bestaande kennis van de geschiedenis van het projectgebied en de ruime omgeving?*

Aan de hand van het onderzoek is aan te nemen dat het terrein binnen het onderzoeksgebied reeds in de metaaltijden in gebruik geweest is. In de volle middeleeuwen is het terrein gebruikt voor het optrekken van een (bij)gebouw. In de nabijheid van het projectgebied zijn er al meermaals vondsten gedaan uit de middeleeuwen. Dit kadert in de ontstaansgeschiedenis van Overpelt.

---

³⁰ Deze interpretatie is evenwel niet definitief, aangezien de aangrenzende zone nog dient onderzocht te worden (Fase 2B). Dit kan een ander licht werpen op de interpretatie van het gebouw.

³¹ Schurmans M., 2014, pp. 79

4.8 SAMENVATTING VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

Tijdens de archeologische opgraving werden in totaal 104 sporen aangetroffen en geregistreerd. De meeste sporen zijn van antropogene oorsprong, Vijf sporen bleken natuurlijk te zijn. De archeologische sporen kunnen voornamelijk geïnterpreteerd worden als bewoningssporen en kunnen globaal in volgende categorieën opgedeeld worden, nl.: paalkuilen, greppels en overige kuilen. Ook werden er zeven recente begravingen van jonge varkens of biggen gevonden. Een aantal van de 58-tal paalkuilen die werden aangetroffen kunnen geassocieerd worden met elkaar en behoren tot eenzelfde structuur of bouwplattegrond. In Zone 1 werd een bootvormig (bij)gebouw aangetroffen, met bijhorende huisgreppel, dat op basis van de kenmerken in de volle middeleeuwen te dateren is. Het betreft een type H2 (ca. 1100-1175). De westelijke kopse kant lijkt een herstellingsfase te hebben gekend. In Zone 2 werd een vierpalige spieker aangetroffen dat in de ijzertijd kan gesitueerd worden. Ook werden in deze zone vijf sporen aangetroffen die op basis van het schervenmateriaal in de bronstijd te situeren zijn. Daarnaast werden een 6-tal recente (19de-20ste-eeuwse) perceelsgreppels aangetroffen in Zone 1.

In totaal werden slechts 7 scherven ingezameld en gedetermineerd. Het gaat daarbij om handgevormd besmeten en geglad aardewerk. Het aardewerk werd enkel in Zone 2 teruggevonden. Dit aardewerk kan in de metaaltijden (bronstijd en ijzertijd) gedateerd worden.

Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat er zeker in de metaaltijden, zowel in de bronstijd als in de ijzertijd menselijke aanwezigheid was in de zone van werkput 3. Vanaf de volle middeleeuwen wordt het terrein opnieuw aangewend voor occupatie en verschijnt op het terrein een (bij)gebouw.

4.9 SAMENVATTING VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Tijdens de archeologische opgraving werden in totaal 104 sporen aangetroffen en geregistreerd. De archeologische sporen kunnen globaal in volgende categorieën opgedeeld worden, nl.: paalkuilen, greppels, recente begravingen en overige kuilen. Een aantal van de 58-tal paalkuilen die werden aangetroffen kunnen geassocieerd worden met elkaar en behoren tot een vol-middeleeuws gebouw en een spieker dat in de ijzertijd te situeren is. In totaal werden slechts 7 scherven ingezameld en gedetermineerd.

Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat er zeker in de metaaltijden, zowel in de Bronstijd als in de IJzertijd menselijke aanwezigheid was in de zone van werkput 3. Vanaf de volle middeleeuwen wordt het terrein opnieuw aangewend voor occupatie en verschijnt op het terrein een (bij)gebouw.

4.10 BIBLIOGRAFIE

Publicaties:

Beerten K., 2006: o.l.v. Gullentops F., Paulissen E. & Vandernerghe N., Toelichting bij de Quartairgeologische kaart – kaartblad 17, Mol. Brussel: Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, pp.26

Claesen J., Van Genechten B. & Verbeelen G., 2017a: Melding archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem Overpelt – Kadijk, *Melding vooronderzoek, ARCHEBO-Rapport 2016-015*, Kortenaeken

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Dirix E., Sys A., Audenaert E. & Bouckaert K., 2017b: Archeologienota Overpelt – Kadijk. *ARCHEBO-Rapport 2016/015*, Kortenaeken

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Dirix E., Sys A., Audenaert E. & Bouckaert K., 2017c: Programma van Maatregelen voor een archeologische opgraving Overpelt - Kadijk. *ARCHEBO-Rapport 2016/015*, Kortenaeken

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Dirix E., Sys A., Audenaert E., Keersmaekers E. & Bouckaert K., 2018a: Nota Overpelt – Kadijk (Fase 2A). *ARCHEBO-Rapport 2017J238*, Kortenaeken

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Dirix E., Sys A., Audenaert E., Keersmaekers E. & Bouckaert K., 2018b: Programma van Maatregelen Overpelt - Kadijk. *ARCHEBO-Rapport 2017J238*, Kortenaeken

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Audenaert E., Keersmaekers E., Doucet A. & Bouckaert K., 2018c: Nota Overpelt – Kadijk (Fase 2B), Archebo-Rapport 2018D280, Kortenaeken

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Audenaert E., Bouckaert K. & Keersmaekers E., 2018d: Programma van Maatregelen Overpelt – Kadijk (Fase 2B), Archebo-Rapport 2018D280, Kortenaeken

Claesen J. Van Genechten B., Audenaert E., Keersmaekers E., Doucet A. & Bouckaert K., 2018e: Eindverslag Overpelt – Kadijk (Fase 2B), Kortenaeken (*in voorbereiding*)

Delaruelle S., Annaert R., Van Gils M., Van Impe L & Van Doninck J. (red.), 2013: *Vondsten Vertellen. Archeologische parels uit de Antwerpse Kempen*, Turnhout

Hiddink H. & De Boer E., 2014: *Opgravingen in Weert-Kampershoek fase 2. Bewoning uit de Vroege IJzertijd, Romeinse Tijd en volle middeleeuwen, alsmede grafvelden uit de Late IJzertijd en Romeinse Tijd*, Amsterdam

Hollevoet Y., 1993: Een luchtfoto opgegraven. Middeleeuwse landelijke bewoning langs de Meersbeekstraat te Snellegem (gem. Jabbeke, prov. West-Vlaanderen), Interimverslag 1992. In: *Archeologie in Vlaanderen II*, pp. 227-235, Zellik

Hollevoet Y., 1995: Opgraven in 't Zwart Gat. Een landelijke bewoningskern uit de volle middeleeuwen te Oostkamp (prov. West-Vlaanderen), In: *Archeologie in Vlaanderen IV*, pp. 205-217, Zellik

Huijbers A.M.J.H., 2007: *Metaforiseringen in beweging. Boeren en hun gebouwde omgeving in de Volle Middeleeuwen in het Maas-Demer-Scherldegebied*, Amsterdam (diss. UvA)

Huijbers A., 2014: Huisplattegronden van agrarische nederzettingen uit de Volle Middeleeuwen in het Maas-Demer-Scheldegebied, In: Lange A.G., Theunissen E.M., Deeben J.H.C., van Doesburg J., Bouwmeester J. & de Groot T. (eds), *Huisplattegronden in Nederland. Archeologische sporen van het huis*, Amersfoort, pp. 367-420

Huijbers A., 2016: House building in the Meuse-Demer-Scheldt region AD 850-1250 explained: a 'dynamic dual approach' to the concept of building tradition, In: *Medieval and Modern Matters, Archaeology and Material Culture in the Low Countries, Volume 5 (2014)*, Turnhout, pp. 29-94

Lascaris M. (ed.), 2011: *Opgravingen in Eersel-Kerkebogten, Landschap en bewoning in de Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd*, Amsterdam (ZAR 44)

Scheltjens S., Bervoets G., Verdegem S. & Delaruelle S., 2012: *Rurale bewoning uit de volle middeleeuwen aan de Beukenlaan in Beerse*, ADAK Rapport 31, Turnhout

Schofield J. & Steuer H., Urban Settlement, In: Graham-Campbell J. & Valor M., 2007: *The Archaeology of Medieval Europe. Vol.1 Eighth to Twelfth Centuries AD*.

Schurmans M., 2014: *Een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen. Opgraving Overpelt-Bolackers*. Zuidnederlandse Archeologische Notities 326, Amsterdam

Van de Konijnenburg R. & Dondeyne S., 2012: *Archeologische opgraving site: Overpelt-Ringlaan/Veldstraat:Bleekveldstraat: eindverslag*, HAAST-rapport 2012-08, Bree

Van der Meer, W., 2014: *Akker- en tuinbouw in vol-middeleeuws Overpelt (vindplaats Bolackers)*, Zaandam (BIAxiaal 751)

Vander Ginst V. & Smeets M., 2013: *Het archeologisch vooronderzoek aan de Kapelstraat te Overpelt*, Archeo-rapport 142, Kessel-Lo

Wesdorp M., 2014: *Bewoningssporen uit de Volle Middeleeuwen in het plangebied Boterbogen te Steensel, gemeente Eersel*, Amsterdam (ZAR 54)

Wouters W., Cooremans B. & Ervynck A., 1999: Landelijke bewoning uit de volle middeleeuwen in Herkede-Stad (prov. Limburg), In: *Archeologie in Vlaanderen V*, pp. 159-177, Zellik

Online bronnen:

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 2.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, januari 2017.

4.11 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018) .	7
Figuur 2: Situering van het projectgebied op de topografische kaart (Geopunt, 2018)	7
Figuur 3: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2018).....	8
Figuur 4: Allesporenplan op toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)	8
Figuur 5: Aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijk booronderzoek (ARCHEBO bvba, 2016).	11
Figuur 6 : Voorstel sleuvenplan op GRB fase 1 (ARCHEBO 2016).....	13
Figuur 7: Uitvoeringsplan proefsleuven in twee fasen (ARCHEBO bvba, 2018).	14
Figuur 8: Voorgesteld proefsleuvenplan fase 2 (A&B) (ARCHEBO bvba).....	14
Figuur 9: Opgravingszones (Archebo bvba, 2016).....	16
Figuur 10: Opgravingszones op proefsleuven fase 1 (Archebo bvba, 2016)	18
Figuur 11: Toekomstige situatie	19
Figuur 12: Onderzoeksg gebied verdeelt in werkputten (ARCHEBO bvba, 2018).	20
Figuur 13: Allesporenplan met hoogtes (ARCHEBO bvba, 2018).	21
Figuur 14: Traditionele landschappenkaart Limburg (Geopunt, 2016)	26
Figuur 15: Situering van het onderzoeksg gebied op DHM Vlaanderen (Geopunt, 2016).....	27
Figuur 16: Situering onderzoeksg gebied op de bodemkaart van Vlaanderen (DOV Vlaanderen, 2016)	27
Figuur 17: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (Geopunt, 2016).....	29
Figuur 18: CAI-kaart van het onderzoeksg gebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving (Centrale Archeologische Inventaris, 2016)	31
Figuur 19: Profiel in werkput 3, Zone 2 (ARCHEBO bvba, 2018)	33
Figuur 20: Spitsporen (ARCHEBO bvba, 2018).....	34
Figuur 21: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2018).	35
Figuur 22: Allesporenplan werkputten 1 & 2, Zone 1 (ARCHEBO, 2018).	36
Figuur 23: Overzichtsfoto werkput 1 (Zone 1) in zuidwestelijke richting (ARCHEBO bvba, 2018)	36
Figuur 24: Gebouwplattegrond werkput 2, Zone 1 (ARCHEBO bvba, 2018)	38
Figuur 25: Gebouw H1 met coupes (ARCHEBO bvba, 2018)	39
Figuur 26: Vlak- en coupefoto van wandpaal SP71 (ARCHEBO bvba, 2018)	40
Figuur 27: Vlak- en coupefoto van gebintestaander SP68 (ARCHEBO bvba, 2018).....	40
Figuur 28: Vlak- en coupefoto SP54 (ARCHEBO bvba, 2018).....	41
Figuur 29: Vlak- en coupefoto SP55 & 56 (ARCHEBO bvba, 2018)	41
Figuur 30: Vlak- en coupefoto's huisgreppel SP36(ARCHEBO bvba, 2018)	42
Figuur 31: Allesporenplan op het DHM (ARCHEBO bvba, 2018).	43
Figuur 32: Greppels en gegevens uit het vooronderzoek op het DHM (ARCHEBO bvba, 2018).	43
Figuur 33: Greppels op de Atlas der Buurtwegen (ARCHEBO bvba, 2018).....	44
Figuur 34: Greppels en gegevens uit het vooronderzoek op de Atlas der Buurtwegen (ARCHEBO bvba, 2018).....	44
Figuur 35: Vlakfoto SP33 (ARCHEBO bvba, 2018).....	45
Figuur 36: Allesporenplan werkput 3, Zone 2 (ARCHEBO bvba, 2018).....	45
Figuur 37: Overzichtsfoto werkput 3, Zone 2 (ARCHEBO bvba, 2018)	46
Figuur 38: Vierpalige spieker B1 werkput 3, zone 2: overzichtsfoto en vlaktekening (ARCHEBO bvba, 2018)	47
Figuur 39: Vlak- en coupefoto paalkuil SP93 (ARCHEBO bvba, 2018)	47
Figuur 40: Vlak- en coupefoto SP98 & 99 (ARCHEBO bvba, 2018)	48
Figuur 41: Vlak- en coupefoto paalkuil SP90 (ARCHEBO bvba, 2018)	48
Figuur 42: Vondsten uit sporen SP104 & SP94 (ARCHEBO bvba, 2018)	49
Figuur 43: Overpelt-Bolakkers: gebouwen en bijgebouwen uit de volle middeleeuwen (Bron: Schurmans M., 2014, pp. 29, Fig 5.3.).....	52

4.12 PLANNENLIJST

OVKA/18/01/18/1 - Digitale aanmaak	7
OVKA/18/02/26/2 - Digitale aanmaak	7
OVKA/18/02/26/3 - Digitale aanmaak	8
OVKA/18/02/26/4 - Digitale aanmaak	8
OVKA/16/07/07/5 - Digitale aanmaak	13
OVKA/18/01/22/6 - Digitale aanmaak	14
OVKA/18/01/22/7 - Digitale aanmaak	16
OVKA/16/12/19/8 - Digitale aanmaak	19
OVKA/18/02/26/9 - Digitale aanmaak	20
OVKA/18/02/26/10 - Digitale aanmaak	21
OVKA/16/12/19/11 - Digitale aanmaak	26
OVKA/16/12/19/12 - Digitale aanmaak	27
OVKA/16/12/19/13 - Digitale aanmaak	27
OVKA/16/12/19/14 - Digitale aanmaak	29
OVKA/16/12/19/15 - Digitale aanmaak	31
OVKA/18/02/26/16 - Digitale aanmaak	35
OVKA/18/02/26/17 - Digitale aanmaak	36
OVKA/26/02/26/18 - Digitale aanmaak	43
OVKA/26/02/26/19 - Digitale aanmaak	43
OVKA/26/02/26/20 - Digitale aanmaak	44
OVKA/26/02/26/21 - Digitale aanmaak	44
OVKA/18/02/26/22 - Digitale aanmaak	45

4.13 TABELLENLIJST

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied (CAI, 2016)	31
Tabel 2: Archeologische waarden volgens OE in Overpelt	32
Tabel 3: Belangrijke kenmerken van de huistypen van Huijbers (naar Huijbers 2014, p. 379 tabel 2)	37

4.14 FOTOLIJST

OVKA/F/1	33
OVKA/F/2	34
OVKA/F/3	36
OVKA/F/4	38
OVKA/F/5	40
OVKA/F/6	40
OVKA/F/7	41
OVKA/F/8	41
OVKA/F/9	42
OVKA/F/10	45
OVKA/F/11	46
OVKA/F/12	47
OVKA/F/13	47
OVKA/F/14	48
OVKA/F/15	48

**ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE**

**Overpelt - Kadijk
Allesporenplan
26/02/2018**

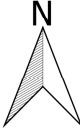

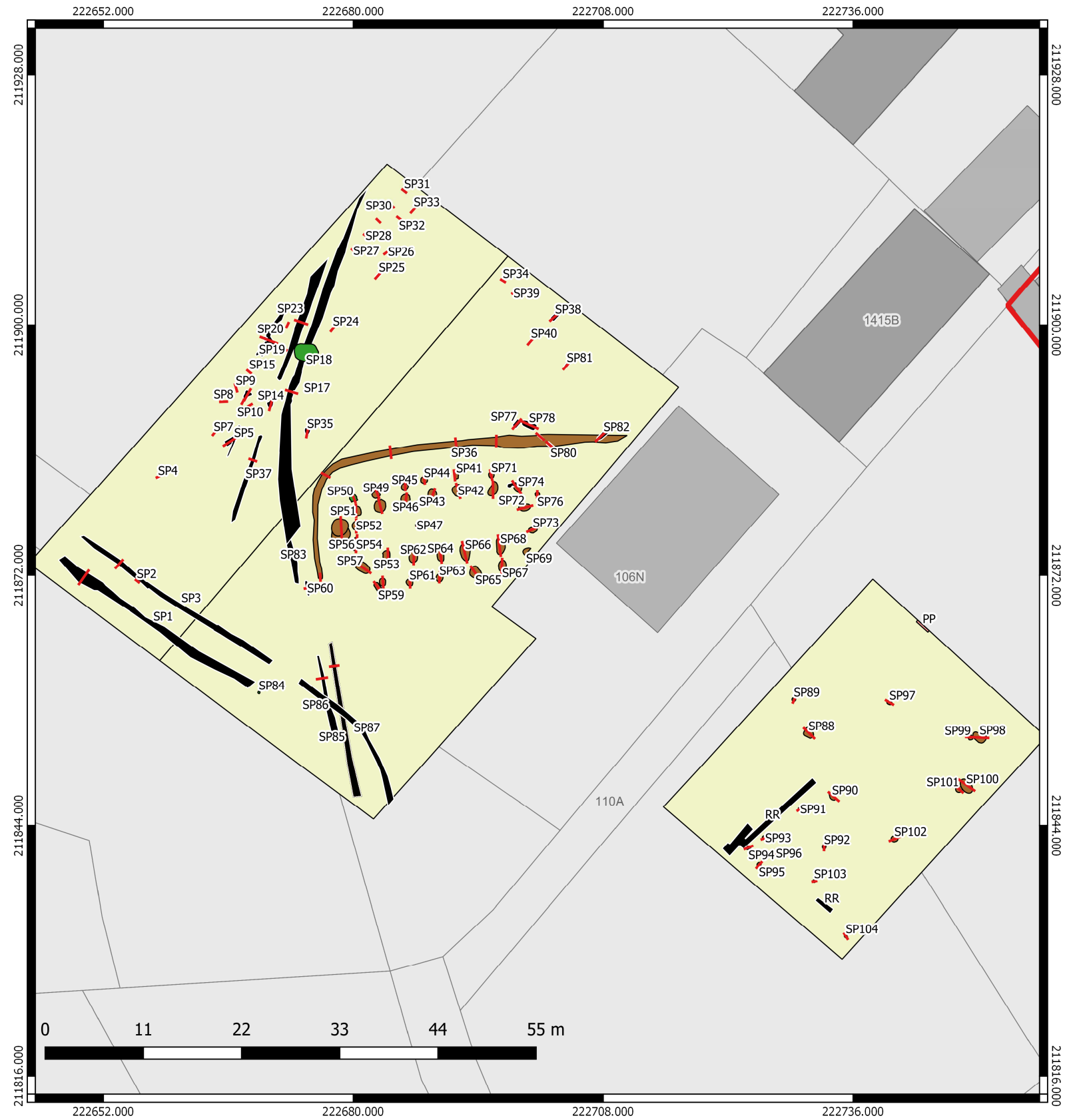
Projectcode opgraving: 2018A31

Legenda

- Projectgebied
- Velddata**
- Profielput
- Recent
- Natuurlijk
- Spoor
- Werkput
- Coupe

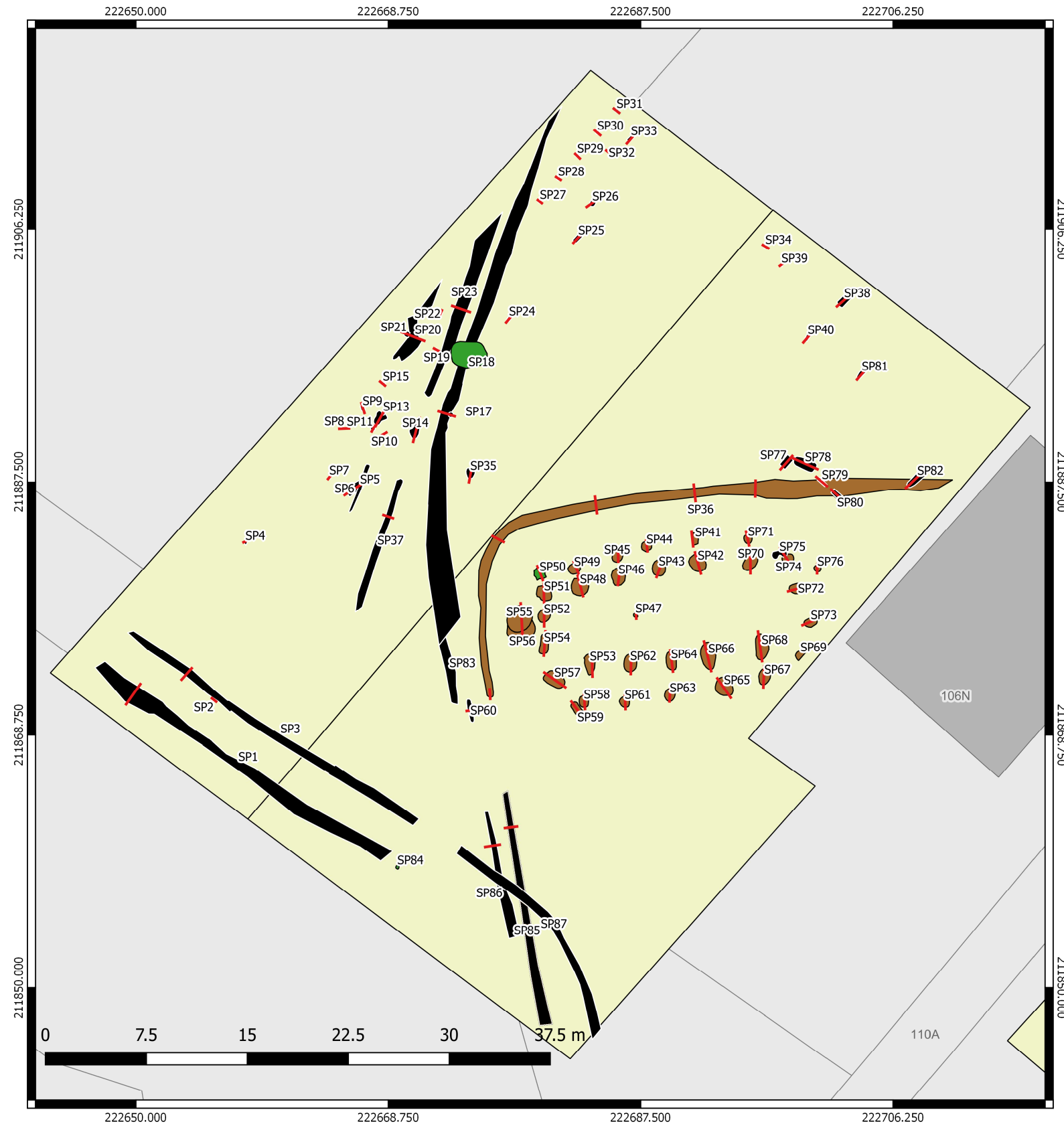
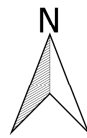
ARCHEOLOGIE ERFGOED BOUWHISTORIE

Overpelt - Kadijk
Allesporenplan werkputten 1 & 2
26/02/2018

Projectcode opgraving: 2018A31

Legenda

- Projectgebied
- Velddata
- Recent
- Natuurlijk
- Spoor
- Werkput
- Coupe

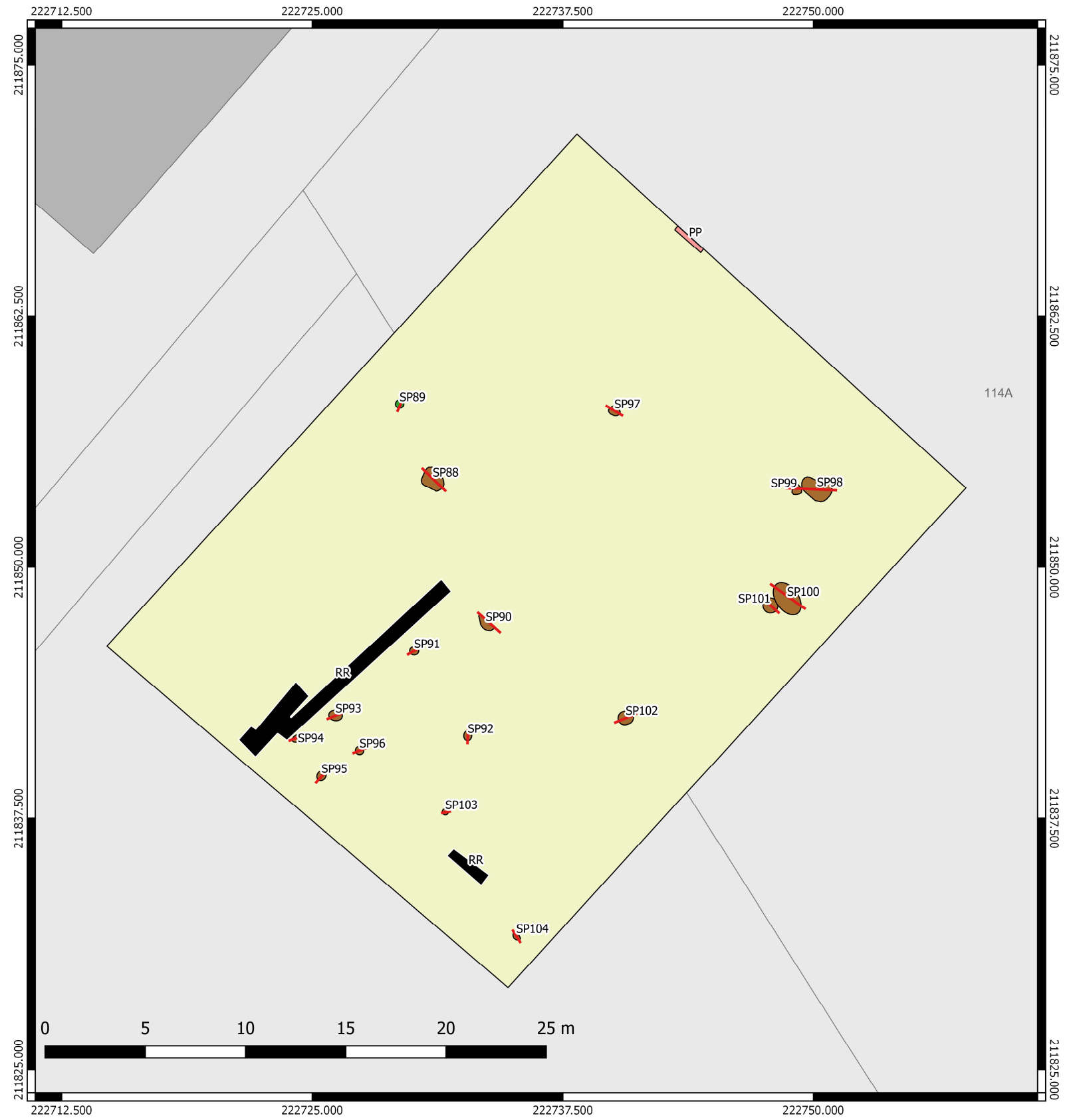

ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE

Overpelt - Kadijk
Allesporenplan van werkput 3
26/02/2018

Projectcode opgraving: 2018A31

Legenda

- Projectgebied
- Velddata
  - Profielput
  - Recent
  - Natuurlijk
  - Spoor
  - Werkput
  - Coupe

Main data table with columns for SP number, shape, material, dimensions, location, and date. Includes entries from SP73 to SP104 with various archaeological details.

HK: houtskool
Fe: ijzer
Mn: mangaan

5.2 VONDSTENLIJST

Projectcode: 2018-A31 Lijstonderwerp: Overpelt - Kadijk. Table with columns for Vondstnummer, Werkput, Vlak, Vak, Sector, Spoor, Vulling/Laag, Kwadrant, Inzamelwijze, Vondscategorie, Datering, Hoeveelheid, XYZ-coördinaten, Foto's, Tekening, Homogeniteit, Beschrijving, Opmerking, Datum.

AW: aardewerk

5.3 STALENLIJST

Projectcode: 2018-A31 Lijstonderwerp: Overpelt - Kadijk. Table with columns for Staalnummer, Werkput, Vlak, Vak, Sector, Spoor, Vulling/Laag, Kwadrant, Coupe, Profiel, XYZ-coördinaten, Herkeningsnummer, Inzamelwijze, Maaswijdte, Doel, Volume, Genomen handelingen, Uitgevoerde analyse.

5.4 LIJST VAN PLANNEN EN KAARTEN

Projectcode: 2018-A31												
Lijstonderwerp: Overpelt - Kadijk												
Herkeningsnummer	Werkput	Vlak	Vak	Sector	Type			Onderwerp	Schaal	Vervaardiging		Datum
					Plan	Kaart	Plattegrond			Analoog	Digitaal	
PL1						X		projectgebied op GRB	1:3000		X	18/01/2018
PL2						X		projectgebied op topografische kaart	1:3000		X	18/01/2018
PL3	1 t.e.m. 3					X		werkputten	1:600		X	26/02/2018
PL4	1 t.e.m. 3					X		allesporenplan	1:450		X	26/02/2018
PL5	1 t.e.m. 3					X		allesporenplan met hoogtes	1:450		X	26/02/2018
PL6	1 & 2					X		allesporenplan zone 1	1:300		X	26/02/2018
PL7							X	gebouw 1			X	26/02/2018
PL8	1 & 2						X	greppels op Atlas der Buurtwegen	1:300		X	26/02/2018
PL9	1 t.e.m. 3						X	greppels op DHM	1:600		X	26/02/2018
PL10	3					X		allesporenplan zone 2	1:200		X	26/02/2018

5.5 TEKENINGENLIJST

Projectcode: 2018-A31													
Lijstonderwerp: Overpelt - Kadijk													
Herkeningsnummer	Werkput	Vlak	Vak	Sector	Type				Onderwerp	Schaal	Vervaardiging		Datum
					Coupe	Profiel	Vondst	Aanzicht			Analoog	Digitaal	
T1	2	1			X				SP36 c1	1:20	X	X	21/02/2018
T2	2	1			X				SP36 c2	1:20	X	X	21/02/2018
T3	2	1			X				SP36 c3	1:20	X	X	21/02/2018
T4	2	1			X				SP41	1:20	X	X	21/02/2018
T5	2	1			X				SP42	1:20	X	X	21/02/2018
T6	2	1			X				SP43	1:20	X	X	21/02/2018
T7	2	1			X				SP44	1:20	X	X	21/02/2018
T8	2	1			X				SP45	1:20	X	X	21/02/2018
T9	2	1			X				SP46	1:20	X	X	21/02/2018
T10	2	1			X				SP48	1:20	X	X	21/02/2018
T11	2	1			X				SP49	1:20	X	X	21/02/2018
T12	2	1			X				SP51	1:20	X	X	21/02/2018
T13	2	1			X				SP52	1:20	X	X	21/02/2018
T14	2	1			X				SP53	1:20	X	X	21/02/2018
T15	2	1			X				SP54	1:20	X	X	21/02/2018
T16	2	1			X				SP57	1:20	X	X	21/02/2018
T17	2	1			X				SP58	1:20	X	X	21/02/2018
T18	2	1			X				SP59	1:20	X	X	21/02/2018
T19	2	1			X				SP61	1:20	X	X	21/02/2018
T20	2	1			X				SP62	1:20	X	X	21/02/2018
T21	2	1			X				SP63	1:20	X	X	21/02/2018
T22	2	1			X				SP64	1:20	X	X	21/02/2018
T23	2	1			X				SP65	1:20	X	X	21/02/2018
T24	2	1			X				SP66	1:20	X	X	21/02/2018
T25	2	1			X				SP67	1:20	X	X	21/02/2018
T26	2	1			X				SP68	1:20	X	X	21/02/2018
T27	2	1			X				SP70	1:20	X	X	21/02/2018
T28	2	1			X				SP71	1:20	X	X	21/02/2018
T29	2	1			X				SP72	1:20	X	X	21/02/2018
T30	2	1			X				SP73	1:20	X	X	21/02/2018
T31	2	1			X				SP74&SP75	1:20	X	X	21/02/2018
T32	3	1			X				SP91	1:20	X	X	23/02/2018
T33	3	1			X				SP92	1:20	X	X	23/02/2018
T34	3	1			X				SP93	1:20	X	X	23/02/2018
T35	3	1			X				SP94	1:20	X	X	23/02/2018
T36	3	1			X				SP95	1:20	X	X	23/02/2018
T37	3	1			X				SP96	1:20	X	X	23/02/2018
T38	3	1			X				SP102	1:20	X	X	23/02/2018
T39	3	1			X				SP103	1:20	X	X	23/02/2018
T40	3	1			X				SP104	1:20	X	X	23/02/2018
T41	2	1			X				gebouw 1			X	26/02/2018
T42	3	1			X				spieker 1			X	26/02/2018

5.6 VONDSTENLIJST METAALDETECTIE

Projectcode: 2018-A31				
Lijstonderwerp: Overpelt - Kadijk				
Nummer	Determinatie	Materiaal	Datering	Opmerkingen
MD1	Knoop	koperlegering	ca. 17de eeuw	
MD2	Knoop	koperlegering	ca. 17de eeuw	
MD3	Beslagstuk?	koperlegering	19de-20ste eeuw	
MD4	5 Frank, type Ceres, België	koperlegering	1958-1981	
MD5	Munt, n.n.t.d.	koperlegering	ca. 18de eeuw	
MD6	20 Frank, België	koperlegering	1981	
MD7	Haarspeld	koperlegering	20ste eeuw	
MD8	Musketkogel	lood	ca. 1550-1850	
MD9	Oord, prinsbisdom Luik	koperlegering	18de eeuw	
MD10	Fragment kogelhuls	koperlegering	20ste eeuw	

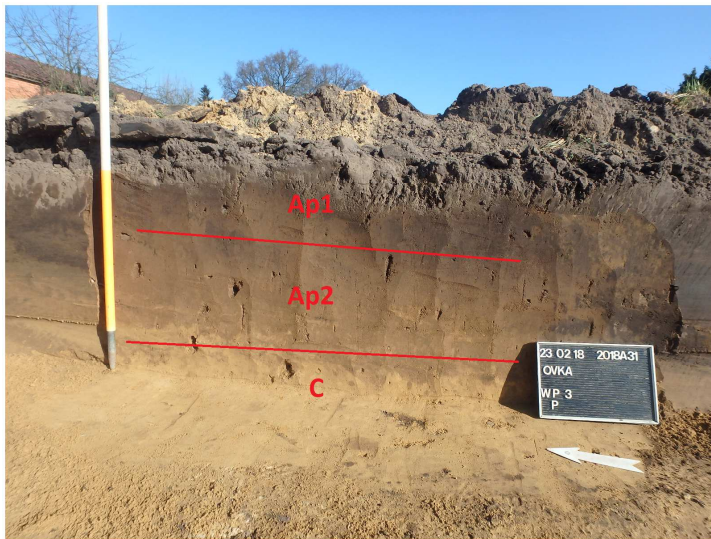
5.7 FOTOLIJST

Projectcode: 2018-A31																
Lijstonderwerp: Overpelt - Kadijk																
Herkenningnumm	Werkput	Vlak	Vak	Onderwerp	Type foto								Vervaardiging		Datum	
					Overzicht	Vlak	Spoor	Coupe	Profiel	Vondst	Detail	Ander	Analoog	Digitaal		
F1	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F2	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F3	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F4	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F5	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F6	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F7	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F8	1	1		WP1		X									X	20/02/2018
F9	1	1		WP1	X										X	20/02/2018
F10	1	1		WP1	X										X	20/02/2018
F11	1	1		SP1			X								X	20/02/2018
F12	1	1		SP1				X							X	20/02/2018
F13	1	1		SP2			X								X	20/02/2018
F14	1	1		SP2				X							X	20/02/2018
F15	1	1		SP3			X								X	20/02/2018
F16	1	1		SP1&3			X								X	20/02/2018
F17	1	1		SP3				X							X	20/02/2018
F18	1	1		SP4			X								X	20/02/2018
F19	1	1		SP4				X							X	20/02/2018
F20	1	1		SP5-6			X								X	20/02/2018
F21	1	1		SP5-6				X							X	20/02/2018
F22	1	1		SP7			X								X	20/02/2018
F23	1	1		SP7				X							X	20/02/2018
F24	1	1		SP8			X								X	20/02/2018
F25	1	1		SP8				X							X	20/02/2018
F26	1	1		SP9			X								X	20/02/2018
F27	1	1		SP9				X							X	20/02/2018
F28	1	1		SP10			X								X	20/02/2018
F29	1	1		SP10				X							X	20/02/2018
F30	1	1		SP11			X								X	20/02/2018
F31	1	1		SP12-13			X								X	20/02/2018
F32	1	1		SP11-13				X							X	20/02/2018
F33	1	1		SP14			X								X	20/02/2018
F34	1	1		SP14				X							X	20/02/2018
F35	1	1		SP15			X								X	20/02/2018
F36	1	1		SP15				X							X	20/02/2018
F37	1	1		SP16-17			X								X	20/02/2018
F38	1	1		SP16-17				X							X	20/02/2018
F39	1	1		SP18			X								X	20/02/2018
F40	1	1		SP19			X								X	20/02/2018
F41	1	1		SP19				X							X	20/02/2018
F42	1	1		SP20-21			X								X	20/02/2018
F43	1	1		SP20-21				X							X	20/02/2018
F44	1	1		SP22			X								X	20/02/2018
F45	1	1		SP22				X							X	20/02/2018
F46	1	1		SP23			X								X	20/02/2018
F47	1	1		SP23				X							X	20/02/2018
F48	1	1		SP24			X								X	20/02/2018
F49	1	1		SP24				X							X	20/02/2018
F50	1	1		SP25			X								X	20/02/2018
F51	1	1		SP25				X							X	20/02/2018
F52	1	1		SP26			X								X	20/02/2018
F53	1	1		SP26				X							X	20/02/2018
F54	1	1		SP27			X								X	20/02/2018
F55	1	1		SP27				X							X	20/02/2018
F56	1	1		SP28			X								X	20/02/2018
F57	1	1		SP28				X							X	20/02/2018
F58	1	1		SP29			X								X	20/02/2018

F59	1	1	SP29			X					X	20/02/2018
F60	1	1	SP30			X					X	20/02/2018
F61	1	1	SP30				X				X	20/02/2018
F62	1	1	SP31			X					X	20/02/2018
F63	1	1	SP31				X				X	20/02/2018
F64	1	1	SP32			X					X	20/02/2018
F65	1	1	SP32				X				X	20/02/2018
F66	1	1	SP33			X					X	20/02/2018
F67	1	1	SP33				X				X	20/02/2018
F68	1	1	SP34			X					X	20/02/2018
F69	1	1	SP34				X				X	20/02/2018
F70	1	1	SP35			X					X	20/02/2018
F71	1	1	SP35				X				X	20/02/2018
F72	1	1	SP36			X					X	20/02/2018
F73	1	1	SP37			X					X	20/02/2018
F74	1	1	SP37				X				X	20/02/2018
F75	1	1	SP17			X					X	20/02/2018
F76	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F77	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F78	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F79	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F80	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F81	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F82	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F83	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F84	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F85	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F86	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F87	2	1	WP2	X							X	21/02/2018
F88	2	1	WP2	X							X	22/02/2018
F89	2	1	WP2	X							X	22/02/2018
F90	2	1	WP2	X							X	22/02/2018
F91	2	1	WP2	X							X	22/02/2018
F92	2	1	WP2	X							X	22/02/2018
F93	2	1	WP2	X							X	23/02/2018
F94	2	1	WP2						X		X	21/02/2018
F95	2	1	SP38			X					X	21/02/2018
F96	2	1	SP38				X				X	21/02/2018
F97	2	1	SP39			X					X	21/02/2018
F98	2	1	SP39				X				X	21/02/2018
F99	2	1	SP40			X					X	21/02/2018
F100	2	1	SP40				X				X	21/02/2018
F101	2	1	SP41			X					X	21/02/2018
F102	2	1	SP41				X				X	22/02/2018
F103	2	1	SP42			X					X	21/02/2018
F104	2	1	SP42				X				X	22/02/2018
F105	2	1	SP43			X					X	21/02/2018
F106	2	1	SP43				X				X	22/02/2018
F107	2	1	SP44			X					X	21/02/2018
F108	2	1	SP44				X				X	22/02/2018
F109	2	1	SP45			X					X	21/02/2018
F110	2	1	SP45				X				X	22/02/2018
F111	2	1	SP46			X					X	21/02/2018
F112	2	1	SP46				X				X	22/02/2018
F113	2	1	SP47			X					X	21/02/2018
F114	2	1	SP47				X				X	22/02/2018
F115	2	1	SP48			X					X	21/02/2018
F116	2	1	SP48				X				X	22/02/2018
F117	2	1	SP49			X					X	21/02/2018
F118	2	1	SP49				X				X	22/02/2018
F119	2	1	SP50			X					X	21/02/2018
F120	2	1	SP50				X				X	22/02/2018
F121	2	1	SP51			X					X	21/02/2018
F122	2	1	SP51				X				X	22/02/2018
F123	2	1	SP52			X					X	21/02/2018
F124	2	1	SP52				X				X	22/02/2018
F125	2	1	SP53			X					X	21/02/2018
F126	2	1	SP53				X				X	22/02/2018
F127	2	1	SP54			X					X	21/02/2018
F128	2	1	SP54				X				X	22/02/2018
F129	2	1	SP55-56			X					X	21/02/2018
F130	2	1	SP55-56				X				X	22/02/2018
F131	2	1	SP57			X					X	21/02/2018
F132	2	1	SP57				X				X	22/02/2018
F133	2	1	SP58-59			X					X	21/02/2018
F134	2	1	SP58				X				X	22/02/2018
F135	2	1	SP59				X				X	22/02/2018
F136	2	1	SP60			X					X	21/02/2018
F137	2	1	SP60				X				X	22/02/2018
F138	2	1	SP61			X					X	21/02/2018
F139	2	1	SP61				X				X	22/02/2018
F140	2	1	SP62			X					X	21/02/2018
F141	2	1	SP62				X				X	22/02/2018
F142	2	1	SP63			X					X	21/02/2018
F143	2	1	SP63				X				X	22/02/2018
F144	2	1	SP64			X					X	21/02/2018
F145	2	1	SP64				X				X	22/02/2018
F146	2	1	SP65			X					X	21/02/2018
F147	2	1	SP66			X					X	21/02/2018
F148	2	1	SP66				X				X	22/02/2018
F149	2	1	SP67			X					X	21/02/2018
F150	2	1	SP67				X				X	22/02/2018

F151	2	1	SP68			X						X	21/02/2018
F152	2	1	SP68				X					X	22/02/2018
F153	2	1	SP69			X						X	21/02/2018
F154	2	1	SP70			X						X	21/02/2018
F155	2	1	SP70				X					X	22/02/2018
F156	2	1	SP71			X						X	21/02/2018
F157	2	1	SP71				X					X	22/02/2018
F158	2	1	SP72			X						X	21/02/2018
F159	2	1	SP72				X					X	22/02/2018
F160	2	1	SP73			X						X	21/02/2018
F161	2	1	SP73				X					X	22/02/2018
F162	2	1	SP74-75			X						X	21/02/2018
F163	2	1	SP74-75				X					X	22/02/2018
F164	2	1	SP76			X						X	21/02/2018
F165	2	1	SP76				X					X	22/02/2018
F166	2	1	SP36			X						X	21/02/2018
F167	2	1	SP36			X						X	21/02/2018
F168	2	1	SP36			X						X	21/02/2018
F169	2	1	SP36				X					X	22/02/2018
F170	2	1	SP36				X					X	22/02/2018
F171	2	1	SP36				X					X	22/02/2018
F172	2	1	SP36				X					X	22/02/2018
F173	2	1	SP36				X					X	22/02/2018
F174	2	1	SP77			X						X	21/02/2018
F175	2	1	SP77				X					X	22/02/2018
F176	2	1	SP78			X						X	21/02/2018
F177	2	1	SP78				X					X	22/02/2018
F178	2	1	SP79			X						X	21/02/2018
F179	2	1	SP79				X					X	22/02/2018
F180	2	1	SP80			X						X	21/02/2018
F181	2	1	SP80				X					X	22/02/2018
F182	2	1	SP81			X						X	21/02/2018
F183	2	1	SP81				X					X	22/02/2018
F184	2	1	SP82			X						X	21/02/2018
F185	2	1	SP82				X					X	22/02/2018
F186	2	1	SP83			X						X	21/02/2018
F187	2	1	SP83				X					X	22/02/2018
F188	2	1	SP84			X						X	21/02/2018
F189	2	1	SP84				X					X	21/02/2018
F190	2	1	SP85			X						X	22/02/2018
F191	2	1	SP85				X					X	22/02/2018
F192	2	1	SP86			X						X	22/02/2018
F193	2	1	SP86				X					X	22/02/2018
F194	2	1	SP87			X						X	22/02/2018
F195	2	1	SP87				X					X	22/02/2018
F196	2	1	SP1&3			X						X	21/02/2018
F197	3	1	WP3		X							X	23/02/2018
F198	3	1	WP3		X							X	23/02/2018
F199	3	1	WP3		X							X	23/02/2018
F200	3	1	WP3	X								X	23/02/2018
F201	3	1	WP3	X								X	23/02/2018
F202	3	1	WP3	X								X	23/02/2018
F203	3	1	WP3		X							X	23/02/2018
F204	3	1	WP3		X							X	23/02/2018
F205	3	1	WP3		X							X	23/02/2018
F206	3	1	WP3	X								X	23/02/2018
F207	3	1	WP3	X								X	23/02/2018
F208	3	1	WP3						X			X	23/02/2018
F209	3	1	SP88			X						X	23/02/2018
F210	3	1	SP88				X					X	23/02/2018
F211	3	1	SP89			X						X	23/02/2018
F212	3	1	SP89				X					X	23/02/2018
F213	3	1	SP90			X						X	23/02/2018
F214	3	1	SP90				X					X	23/02/2018
F215	3	1	SP91			X						X	23/02/2018
F216	3	1	SP91				X					X	23/02/2018
F217	3	1	SP92			X						X	23/02/2018
F218	3	1	SP92				X					X	23/02/2018
F219	3	1	SP93			X						X	23/02/2018
F220	3	1	SP93				X					X	23/02/2018
F221	3	1	SP94			X						X	23/02/2018
F222	3	1	SP94				X					X	23/02/2018
F223	3	1	SP95			X						X	23/02/2018
F224	3	1	SP95				X					X	23/02/2018
F225	3	1	SP96			X						X	23/02/2018
F226	3	1	SP96				X					X	23/02/2018
F227	3	1	SP93-96			X						X	23/02/2018
F228	3	1	SP93-96				X					X	23/02/2018
F229	3	1	SP97			X						X	23/02/2018
F230	3	1	SP97				X					X	23/02/2018
F231	3	1	SP98			X						X	23/02/2018
F232	3	1	SP99			X						X	23/02/2018
F233	3	1	SP98-99				X					X	23/02/2018
F234	3	1	SP100			X						X	23/02/2018
F235	3	1	SP100				X					X	23/02/2018
F236	3	1	SP101			X						X	23/02/2018
F237	3	1	SP101				X					X	23/02/2018
F238	3	1	SP102			X						X	23/02/2018
F239	3	1	SP102				X					X	23/02/2018
F240	3	1	SP103			X						X	23/02/2018
F241	3	1	SP103				X					X	23/02/2018
F242	3	1	SP104			X						X	23/02/2018
F243	3	1	SP104				X					X	23/02/2018
F244	3	1	V2&4						X			X	28/02/2018

5.8 REFERENTIEPROFIELEN

Ap1 Donkerbruin zand

Ap2: Bruin zand

C: Lichtbruin-geel zand

5.9 CONSERVATIERAPPORT

Niet van toepassing

5.10 SKELETFORMULIEREN

Niet van toepassing

5.11 RESULTATEN AARDKUNDIGE EN NATUURWETENSCHAPPELIJKE ANALYSES

Niet van toepassing